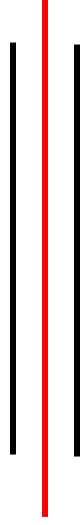

शिवालय गाउँपालिका जाजरकोट

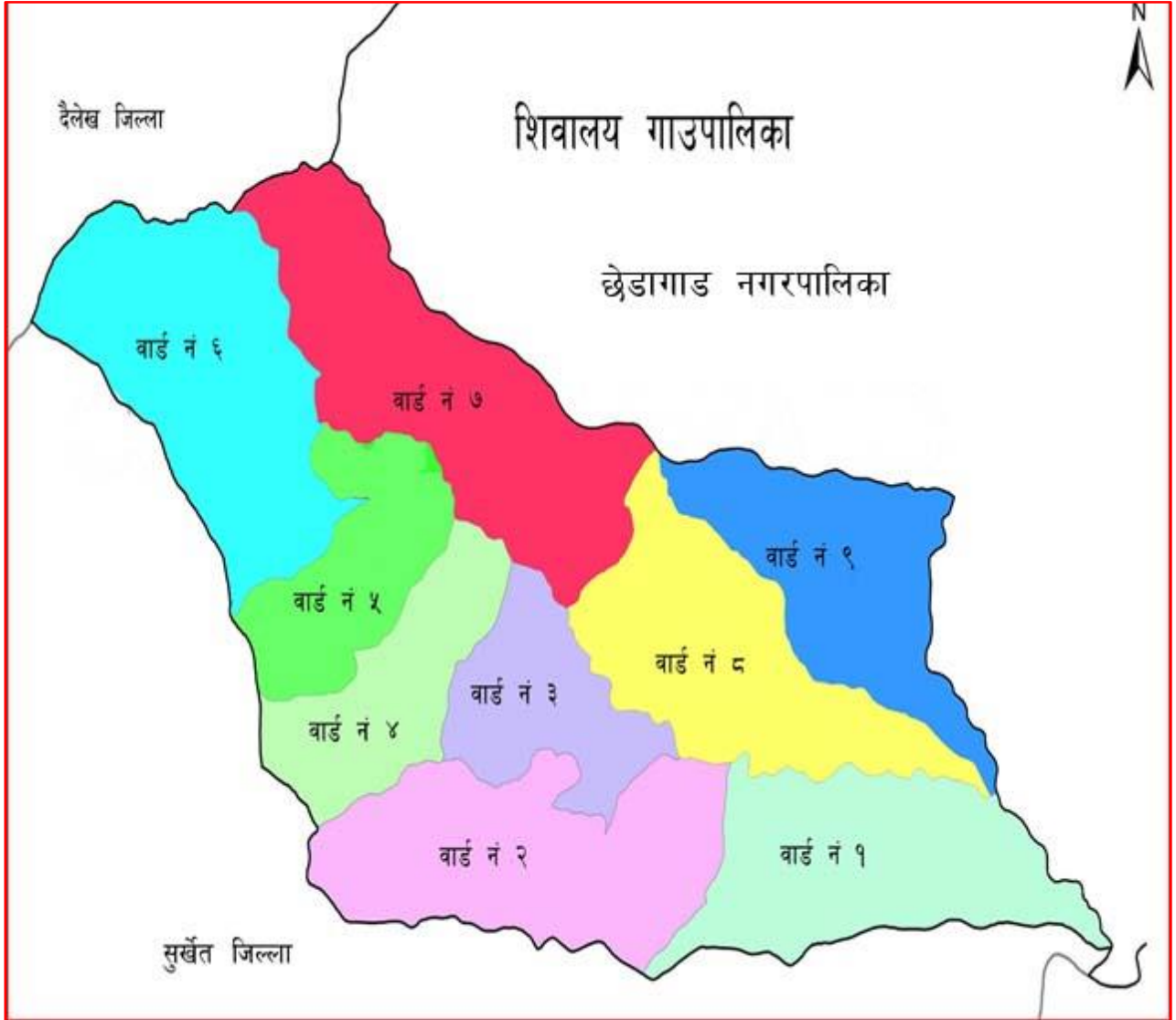
बस्तुगत विवरण
२०७५/२०७६

तयार गर्ने
शिवालय गाउँपालिका
जाजरकोट

शिवालय गाउँपालिका

जाजरकोट

शिवालय गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिका कार्यालय
जाजरकोट
कर्णाली प्रदेश नेपाल

शुभकामना

शिवालय गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार पार्ने महत्वपूर्ण जिम्मेवारी पाउनुभएकोमा श्री वेस्टर्न नेपाल लोकल डेभलपमेन्ट एसोसिएट्स प्रा लि काठमाडौंलाई बधाई दिन चाहान्छु। आफुले पाएको जिम्मेवारी इमान्दारीताका साथ निर्वाह गर्नु भएको छ भन्ने विश्वास लिएको छु।

नाम बाट स्वतः प्रष्ट छ कि वस्तुगत विवरण तयार गर्नु भन्नाले कुनै पनि भुगोलको आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, राजनितिक, प्रशासनिक, भौगोलिक तथा वातावरणीय आयामका विभिन्न सुचकहरूको आधारमा तथ्य एवम तथ्याङ्क संकलन र सो को विश्लेषण समेतलाई बुझाउछ। त्यस्तो वस्तुगत विवरण ले सम्बन्धित भूगोलको यथार्थ धरातललाई चित्रण गरेको हुन्छ। विकास निर्माण योजना तर्जुमा गर्न, आवधिक योजना तर्जुमा गर्न, क्षेत्रगत रणनीतिहरू तयार गर्न तथा समग्र विकास र समृद्धिका अल्पकालिन तथा दीर्घकालिन रणनीति तय गर्न वस्तुगत विवरण सहयोग सिद्ध हुन्छ र त्यस्ता योजना तथा रणनीतिहरू यथार्थ वस्तुपर्क र कार्यान्वयन गर्न योग्य हुन्छन।

विगत लामो समय सम्म राज्य जनप्रतिनिधिविहिन अवस्थामा गुज्रेको अवस्था र राज्यको नयाँ संरचना अनुरूपको निर्वाचन भई जनप्रतिनिधिले पद वहाली गरेको अवस्थामा वस्तुगत विवरण तयार भएको छ। यस सन्दर्भमा प्रस्तुत वस्तुगत विवरणले गाउँपालिकाको प्रारम्भिक अवस्थालाई तथ्याङ्क मार्फत जनसमक्ष ल्याउने कार्य गरेको छ। जनप्रतिनिधिहरूलाई गाउँपालिकाको वस्तुगत अवस्थाको जानकारी समेत गराएकोछ।

प्रस्तुत वस्तुगत विवरणले शिवालय गाउँपालिकाको वास्तविक धरातलमा आधारित हुने गरि वार्षिक तथा आवधिक योजना तर्जुमा मार्फत विकास र समृद्धिको सपना पुरा गर्न सहयोग पुर्याउन सकोस भन्ने शुभेच्छा प्रकट गर्न चाहान्छु।

नरेन्द्रकुमार शाही
गाउँपालिका अध्यक्ष

शिवालय गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिका कार्यालय जाजरकोट कर्णाली प्रदेश नेपाल

शुभकामना

शिवालय गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण तयार भएको छ । यस कार्यमा परामर्शदाताको रुपमा काम गर्ने संस्था वेस्टर्न नेपाल लोकल डेभलपमेन्ट एशोसियट्स प्रा लि काठमाडौंलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

संविधान जारी भएपछी मुलुकमा संघीय शासन व्यवस्था लागु भयो । आवधिक निर्वाचन सम्पन्न भएसंगै तीन तहका सरकारमा जनताका प्रतिनिधिहरुले शासन संचालनको जिम्मेवारी प्राप्त गरेका छन् । संवैधानिक व्यवस्था बमोजिम यसभन्दा अगाडीको भन्दा यति बेला स्थानीय सरकार संचालन गर्ने ठाउँमा महिलाहरुको उल्लेख्य मात्रामा उपस्थिति छ । यस अवस्थामा सबै जाति, लिङ्ग, वर्ग र समुदायको स्थानीय सरकारसंग धेरै तुलो आशा छ । स्थानीय सरकारको आफ्नो आम्दानीको कुनै स्रोत नभएको तथा संघीय अनुदानको भर पर्नुपरेको यस बेला जनसमुदायका असिमित आवश्यकताहरुलाई व्यवस्थापन गर्न सक्नु स्थानीय सरकारको सामु तुलो चुनौतिको रुपमा रहेको छ । यस बेला जनसमुदायहरुलाई हाम्रो अवस्था के छ भन्ने कुराको जानकारी दिन सक्नु पर्दछ । यस वस्तुस्थित विवरणले गाउँपालिकाको वास्तविक अवस्थालाई तथ्यांक सहित दर्शाउने प्रयास गरेको छ । यसकै आधारमा गाउँपालिकाले आगामी दिनहरुमा योजना तर्जुमा गर्ने र ती योजनाहरु वास्तविक आवश्यकताका आधारमा तर्जुमा हुने, समावेशी प्रकृतिका हुने र उपलब्ध स्रोतको सही सदुपयोग हुने समेत विश्वास गरीएको छ ।

अन्तमा: वस्तुस्थिति विवरण तयार गरेर मात्र हुदैन । गाउँ कार्यपालिका, सबै वडा समितिहरु, विकास साझेदारहरु, कर्मचारीहरु तथा आम समुदायले यसको सही उपयोग गर्नुपर्नेछ । तथ्यांकहरु चलायमान हुने भएकाले प्रस्तुत वस्तुस्थिति विवरण समयसापेक्ष अद्यावधिक हुनेछ । साथै यसै वस्तुस्थित विवरणलाई आधार बनाई गाउँपालिकाको आवधिक योजनाको निर्माण चाँडै हुने विश्वास व्यक्त गर्दछु ।

कुमारी थापा
उपाध्यक्ष

शिवालय गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिका कार्यालय
जाजरकोट
कर्णाली प्रदेश नेपाल

शुभकामना

संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट देश भरिका स्थानीय तहको वस्तुगत विवरण तयार गर्नकालागि ढाँचा उपलब्ध गराए अनुरूप यस शिवालय गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गर्ने कार्य अगाडी वढाइएकोछ । गाउँपालिका स्थापना पश्चात प्रथम पटक तयार हुन लागेको वस्तुगत विवरणले गाउँपालिकाको यथार्थतालाई तथ्य र तथ्याङ्क मार्फत उजागर गर्नेछ भन्ने विश्वास लिएकोछु ।

वस्तुगत विवरण तयार गर्नु भनेको विकास योजना तर्जुमा तथा वार्षिक वजेट तर्जुमाको पुर्व आधार तयार गर्नु हो । तथ्य र तथ्याङ्कमा आधारित भई निर्माण हुने भावी योजना कार्यान्वयन योग्य र नतिजामुखी हुने कुरामा दुईमत छैन । यस शिवालय गाउँपालिकामा जनप्रतिनिधिहरु वहाल भएपश्चात ल्याइएको प्रथम नीति कार्यक्रम तथा वजेटलाई वस्तुगत विवरणमा आधारित बनाउन नसकिएकोता पनि अव उपरान्त प्रस्तुत हुने नीति कार्यक्रम तथा वजेटलाई तथ्य र तथ्याङ्कमा आधारित बनाउन यस वस्तुगत विवरणले सहयोग पुर्याउनेछ भन्ने विश्वास लिएकोछु ।

शिवालय गाउँपालिकाको समग्र भूगोललाई समेटी यस भित्रका विविध आयामहरुलाई सुचकको माध्यमबाट तथ्याङ्क संकलन हुने हुदा क्षेत्रगत योजनाहरु निर्माण गर्न सहज हुनेछ । समाज र समुदाय स्तर सम्म पुगी विकासका प्राथमिकता निर्धारण गर्न यो वस्तुगत विवरण गतिलो हतियार बन्न सक्छ । गाउँपालिका भित्रको भुगोल, वर्ग क्षेत्र र समुदायको आवश्यकता पहिचान गरि सोही अनुरूप नीति कार्यक्रम तथा वजेट तर्जुमा गर्न यसले सहयोग पुर्याउनेछ । समग्र गाउँपालिकाको सन्तुलित विकासकालागि पनि वस्तुगत विवरण उपयोगी हुन सकोस भन्ने शुभेच्छा व्यक्त गर्न चाहान्छु ।

धनीराम शर्मा

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

शिवालय गाउँकार्यपालिकाका पदाधिकारीहरु

नरेन्द्रकुमार शाही
गा.पा. अध्यक्ष

कुमारी थापा
गा.पा. उपाध्यक्ष

मान वहादुर पुन
वार्ड नं १ अध्यक्ष

प्रेम वहादुर वस्नेत
वार्ड नं २ अध्यक्ष

प्रेम देव शर्मा
वार्ड नं ३ अध्यक्ष

तेज वहादुर बुढा
वार्ड नं ४ अध्यक्ष

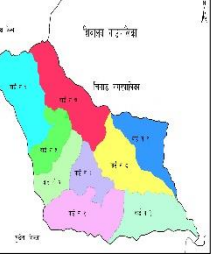
चित्र प्रसाद रेग्मी
वार्ड नं ५ अध्यक्ष

भक्त व थापामगर
वार्ड नं ६ अध्यक्ष

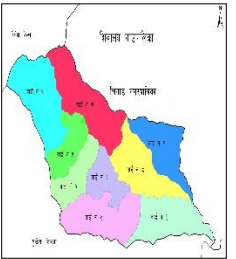
बिरवल खत्री
वार्ड नं ७ अध्यक्ष

जसविर ओली
वार्ड नं ८ अध्यक्ष

दिपक ब खड्का
वार्ड नं ९ अध्यक्ष

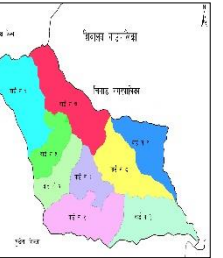
बालकुमारी बस्नेत
गा.का.पा. सदस्य

सिर्जना रेग्मी
गा.का.पा. सदस्य

शेर बहादुर नेपाली
गा.का.पा. सदस्य

कालो बादी
गा.का.पा. सदस्य

विपना बुढा
गा.का.पा. सदस्य

रामसरी राना
गा.का.पा. सदस्य

वेस्टर्न नेपाल लोकल डेभलपमेन्ट एसोसिएट प्रा.लि.

दुई शब्द

राज्यको पुनरसंरचना पश्चात मुख्यतया: स्थानीय क्षेत्रको विकासको लागि स्थानीय सरकारको प्रभावकारी भूमिकाको अपेक्षा तमाम जनता वा समुदायले राखेका छन्। खास गरेर हालसम्म विकासको हरेक अवयवहरूमा, हरेक सिंढीहरूमा समान रूपले दृष्टि पुन नसकेको फलस्वरूप विकासले गति लिन नसक्दा जनतामा आएको वितृष्णा र जन आक्रोसले राज्यको शासन प्रणालीमा नै परिवर्तन गर्नुपर्ने अवस्था निम्त्यायो। परीणाम मुलुकमा संघीय शासन व्यवस्था लागु भयो।

मुलुकलाई समृद्ध बनाउन हरेक स्थानीय सरकारहरू समृद्ध हुनु जरुरी हुन्छ। जसको लागि अत्यन्तै वस्तुपरक योजनाहरू निर्माण गरि तिनिहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन नै मुख्य उपाय हो। भनिन्छ "No Vision Confusion, No Plan Wrong Start" मतलव एउटा मुलुकलाई समृद्ध बनाउन दुरदृष्टि चाहिन्छ, उत्कृष्ट योजनाहरूको निर्माण गर्न जरुरी हुन्छ। कुनै क्षेत्रको विकास गर्न सरल तरिकाले वाटो तय गर्नु जरुरी हुन्छ, जस्को निम्ती सरल ढंगले वाटो वा उपायको खोजी गर्नु पर्दछ। अहिले हामी कहाँ छौं? अव कहाँ जाने वा कहाँ पुग्ने? र यो कसरी सम्भव छ? यी तीन प्रश्नहरूको सरल जवाफ नै मुलुक वा समाज परिवर्तन गर्ने अचुक र सरल उपाय हुन्छन्। पहिलो प्रश्नको जवाफ वस्तुगत विवरण मार्फत प्राप्त गरिन्छ भने दोश्रो र तेस्रो प्रश्नको जवाफ आवधिक विकास योजना वा गुरु योजना मार्फत प्राप्त गरिन्छ।

पार्श्वचित्र वा वस्तुगत विवरणहरूको संगालो एउटा यस्तो ऐना हो जुन ऐनावाट त्यो गाउँपालिकाको सम्पूर्ण विवरणहरू छलङ्ग रूपमा सहज अवलोकन गर्न सकिन्छ। यसै सन्दर्भमा शिवालय गाउँपालिकाले आफ्नो पार्श्व चित्र (वस्तुगत विवरण) तयार गर्नका लागि हामीलाई छनौट गरि अवसर प्रदान गर्नुभएकोमा गाउँपालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष लगायत सबै गाउँ कार्यपालिका परीवार, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत तथा कर्मचारीहरू सबै प्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु।

पार्श्व चित्र निर्माण कार्य त्यति सहज छैन। यसलाई अत्यन्तै सत्य तथ्यपरक बनाउन तथा अन्य स्थानीय तहहरूको पार्श्वचित्र भन्दा निकै फरक र उपयोगि बनाउन प्रयास गरिएको छ। यो पार्श्व चित्र तयारीका क्रममा तथ्यांक विश्लेषण विज्ञका रूपमा कार्य गर्नु हुने श्री केशवराज ढुंगेलको मेहेनतको यहाँ प्रशंसा जति गरे पनि त्यो कम नै हुनेछ, उहाँलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु। शिवालय गाउँपालिकाको ऐतिहासिक पक्षको विषयमा जानकारी दिइ सहयोग पुर्याउनुहुने अग्रज जानकारहरूलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु। यो प्रोफाइल तयार गर्न प्रा.लि.को कार्यक्रम अधिकृत को रूपमा कार्य गर्नु हुने श्री तुलसिंह अधिकारी, द्वितिय तथ्यांक संकलनमा सहयोग पुर्याउने भिम बहादुर राना तथा नौ वटा वडाहरूको घरधुरी तथ्यांक संकलकको रूपमा काम गर्ने सबै तथ्यांक संकलक साथीहरूलाई पनि विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु।

अन्तमा : वस्तुगत विवरण तयार गरेर मात्र पुग्दैन। यो वस्तुगत विवरणको आधारमा सहि विश्लेषण गरेर सहि योजनाहरू निर्माण गरि त्यसको सहि र प्रभावकारी कार्यान्वयनवाट मात्र गाउँपालिकाले सोचे अनुसारको प्रतिफल प्राप्त गर्न सक्दछ। यो वस्तुगत विवरणमा प्राप्त सुचना र तथ्यांकहरूको सहयोगमा गाउँपालिकाको आवधिक तथा गुरुयोजना निर्माण गरेर अधि बढ्नु अवको आवश्यकता हो। त्यसैले अव गाउँपालिकाको ध्यान त्यता तर्फ जानेछ भन्दै गाउँपालिकाको र्सवाङ्गीण र चौतर्फी विकासको लागि शुभकामना समेत व्यक्त गर्न चाहन्छु।

गंगा बहादुर शाही
प्रबन्ध निर्देशक

प्रकाशकीय

नेपालको संविधान २०७२ ले कल्पना गरे अनुसार स्थानीय निकाय पुनरसंरचना गर्दै अधिकार सम्पन्न स्थानीय तह तयारीको कार्य अगाडी बढिरहेको छ । जस अनुसार जाजरकोट जिल्लामा साविकमा कायम रहेका १ नगरपालिका र २६ गाउँ विकास समितिलाई पुनरसंरचना मार्फत हाल ३ नगरपालिका र ४ गाउँपालिका कायम गरिएको छ । नयाँ भौगोलिक संरचना अनुसार साविकमा गाविस अर्न्तगतका भौगोलिक अवस्थिति लगायत जनसंख्या, आर्थिक, सामाजिक, प्राकृतिक श्रोत र साधनहरु समेतको अवस्थामा परिवर्तन भएको छ ।

अधिकार निक्षेपणका हिसावले यसरी नयाँ कायम भएका स्थानीय तह नै स्थानीय सरकार बनेका छन् । स्थानीय तहको चुनाव समेत सम्पन्न भई नयाँ जन प्रतिनिधिहरुले कार्यभार संभाली सकेका छन् । करीव १५ वर्ष पछि स्थानीय तहमा आएका जनप्रतिनिधिहरुलाई नया जोस जाँगर सहित चुनावताका गरिएका प्रतिवद्धता पुरा गराउनको लागि हालको वर्तमान यथार्थता भित्र रहेर नयाँ योजनाहरु निर्माण गरि संघीयता कार्यान्वयनमा जोड दिनु पर्ने अवस्था रहेको छ । यद्यपी नयाँ संरचनाका स्थानीय निकायहरुमा भरपर्दो, आधिकारिक र पर्याप्त सूचनाहरुको आवश्यकता तथा तथ्याङ्कहरुको अभिलेख उपलब्ध हुन सकिरहेको थिएन । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ सालको विवरण हाल धेरै परिवर्तन भएको छ । त्यसैले सबै विवरणहरु प्राथमिक रुपमा नै संकलन गरेर ताजा अवस्थाको यथार्थ चित्र प्रस्तुत गर्न यो शिवालय गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ ।

नेपाल सरकार तत्कालीन सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले २०७४/०१/२६ मा सबै स्थानीय तहहरुले आ आफ्नो क्षेत्रका वस्तुगत विवरण तोकिएको ढाँचामा तयार गरी वेभ साईडमा राख्न निर्देशन प्राप्त भएको छ । सो आधारमा उपलब्ध सबै सूचना तथा जानकारीहरुको आधारमा परामर्शदाता संस्था **वेस्टर्न नेपाल लोकल डेभलपमेन्ट एसोसिएट्स प्रा लि** को सहयोगमा यो प्रोफाइल तयार गरिएको छ ।

निर्धारित समय भित्र यो शिवालय गाउँपालिकाको पार्श्व चित्र तयारी गर्न सहयोग गर्नुहुने गाउँपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरु विभिन्न राजनैतिक दलका प्रतिनिधिहरु, सूचना उपलब्ध गराउनुहुने विभिन्न विषयगत कार्यालयहरु, प्राथमिक तथ्याङ्क संकलन गर्ने गणकहरु, सूचना विश्लेषण गरि निष्कर्ष निकाल्ने विश्लेषकहरु लगायत परियोजना संचालन गर्ने परामर्शदाता वेस्टर्न नेपाल लोकल डेभलपमेन्ट एसोसिएट्स प्रा लि काठमाडौं प्रति हार्दिक आधार व्यक्त गर्दछौं । साथै शिवालय गाउँपालिका निवासी सम्पूर्ण दाजुभाई दिदि बहिनीहरुले यसको समुचित प्रयोगमा सहयोग गर्नु हुनेछ भन्ने विश्वास सहित सबैमा हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछौं ।

वस्तुगत विवरण किन ?

विकास निर्माणका कार्यहरूका निर्दिष्ट लक्ष्य, उद्देश्य र अपेक्षित प्रतिफल प्राप्त गर्नका लागि योजनावद्ध तरिकाले अगाडि बढ्नु पर्ने कुरामा राष्ट्रिय, क्षेत्रीय तथा स्थानीय लगायत जुनसुकै स्तरमा कसैको पनि दुईमत छैन । स्थानीय योजना तयारीको लागि आधारभूत खम्बाको रूपमा सम्बन्धित क्षेत्रको विस्तृत वस्तुगत सूचनाहरूको आवश्यकता जरुरी हुन्छ । तिनै वस्तुगत विवरणका सूचकाङ्कले संकेत गरेअनुसार स्थानीय निकाय तथा स्थानीय सरकार अगाडी बढ्न सके त्यसबाट प्राप्त प्रतिफल दिगो र प्रभावकारी हुन्छ । यसले सुशासन प्रवर्द्धनमा समेत सहयोग पुग्नेछ । यसका लागि शुरु देखि अन्त्य सम्म स्थानीय जनसहभागिता जुट्न सक्ने पारदर्शी र दिगो विकास प्रकृयाहरूको आवश्यकता टड्कारो रूपमा देखिएको छ । नेपालको सन्दर्भमा लोकतन्त्रको स्थापनासँग नेपालको संविधान २०७२ ले स्थानीय जनतालाई शासन सञ्चालनमा प्रत्यक्ष र नजिकको हक स्थापना गर्दै राज्यको पुनरसंरचनाको व्यवस्था गरेको छ । जसअनुसार प्रान्तीय संरचनामा साविकको स्थानीय निकायको रूपमा रहेका गाउँ विकास समितिहरूको सिमांकनमा हेरफेर गरी नया संरचनामा स्थानीय सरकारको रूपमा अधिकार सम्पन्न गाउँपालिका र नगरपालिकाको अवधारणा अगाडी ल्याएको छ । यस अवस्थामा नयाँ घोषणा भएका गाउँपालिकाहरूको प्रशासनिक व्यवस्थापन सहज पाउँदै वस्तुनिष्ठ योजना तयारीका लागि घरधुरी स्तरको तथ्याङ्क र सूचनाहरू अद्यावधिक भई नसकेकोले सोही खाडल पुर्ति गर्ने उद्देश्यले आवश्यक प्राथमिक र द्वितीय स्तरका सूचनाहरू संकलन गरी त्यसैको आधारमा यो गाउँपालिका स्तरको वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ ।

यो प्रोफाइलमा नेपाल सरकार संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयको मिति २०७४ वैशाख २६ गतेको परिपत्र अनुसारको ढाँचामा रहेर उपलब्ध भएका र सान्दर्भिक सबै तालिकाहरूलाई अधिकतम तालमेल मिलाउने प्रयास गरिएको छ । वस्तुगत विवरण तयारीको लागि सबै वडामा रहेका समग्र सूचना तथा सामाजिक, आर्थिक लगायत अन्य क्षेत्रको वस्तुगत अवस्थाबारे जानकारी आवश्यक पर्ने भएकोले गाउँपालिका स्तरमा वस्तुगत अवस्थालाई संकलन गरी विश्लेषण गरिएको छ । वस्तुगत अवस्थाले संकेत गरेका सुचकाङ्कका आधारमा आगामी स्थानीय स्तरका योजनाहरू प्रस्ताव गर्न सहज हुनेछ ।

यो शिवालय गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीका उद्देश्यहरू निम्नानुसार रहेका छन्:

- विकास प्रकृयाको लागि महत्वपूर्ण तीन प्रश्नहरू "अहिले म कहाँ छु ?" "अव म कहाँ जाने ?" र "त्यो कसरी संभव छ ?" मध्ये पहिलो प्रश्नको वास्तविक जवाफ खोज्ने ।
- शिवालय गाउँपालिकाको सबै घरधुरीमा पुगी आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, प्राकृतिक र मानवीय सम्पत्तीको लेखाजोखा गर्ने ।
- शिवालय गाउँपालिकाको वर्तमान यथार्थतालाई जस्ताको तस्तै प्रस्तुत गर्ने ।
- योजना तर्जुमा वजेट बाँडफाडका लागी आधार तयार गर्ने ।
- संभावना भएजति सबै सूचनाको जातीय लिङ्गीय र क्षेत्रीय हिसावले विश्लेषण गर्ने ।
- हरेक तथ्याङ्कको समाजशास्त्रीय, ग्रामिण विकास र लैङ्गिक सामाजिक हिसावले विश्लेषण गर्ने ।
- आवधिक विकास योजनाको लागि मार्ग प्रस्तुत गर्ने ।
- गाउँपालिकाको योजना तर्जुमा प्रकृत्यमा आवश्यक पर्ने सबै सूचनाहरू गाउँपालिका स्तरमा नै अद्यावधिक गर्ने ।
- शिवालय गाउँपालिकामा आउने पर्यटकहरूलाई समग्र गाउँपालिकाको आवश्यक सूचना एकै स्थानमा उपलब्ध गराउने ।
- संघीय सरकार प्रदेश सरकार तथा दातृ निकायहरूसँग समन्वय र सहकार्य गर्न आवश्यक आधार स्तम्भ तयार गर्ने ।

विषय सुची

१. गाउँपालिकाको परिचय.....	१
१.१ ऐतिहासिक पृष्ठभूमी.....	१
१.२. नामाकरण.....	१
२.भौगोलिक स्वरूप तथा सिमाना.....	१
२.१ भू वनावट	२
२.२ नदीनाला तथा तालपोखरी	भूचयचञ्ज दययफबचप लयत मभाप्लभम
३. स्थानीय चाडपर्व तथा जात्रा मेलाहरुको विवरण.....	२
४. पर्यटकीय स्थलहरुको विवरण.....	२
५. सामुदायिक वनको विवरण.....	४
६. जनसंख्या वितरणको अवस्था.....	६
६.१. वार्ड अनुसार घरधुरी तथा जनसंख्याको विवरण.....	६
६.२. उमेरका आधारमा जनसंख्याको विवरण.....	६
६.३. मातृभाषाका आधारमा जनसंख्याको विवरण.....	७
६.४. धर्मका आधारमा जनसंख्याको विवरण	८
६.५. जातका आधारमा घरधुरीको विवरण.....	८
६.६. जातका आधारमा जनसंख्याको विवरण.....	९
६.७. थरका आधारमा घरधुरी तथा जनसंख्याको विवरण.....	११
६.८. जातीय तथा लिङ्गीय आधारमा घरमुलीको विवरण	१८
६.८.१. प्रचलनका आधारमा घरमुलीको विवरण	१९
६.८.२. कारोवारका आधारमा घरमुलीको विवरण.....	१९
६.९. अपाङ्गता सम्बन्धी विवरण	२१
६.१०. घरको छानो तथा गारो सम्बन्धी विवरण	२१
६.११. घर सम्म पुग्ने वाटो सम्बन्धी विवरण.....	२३

६.१२. स्वामित्वका आधारमा घरधुरीको विवरण	२३
६.१३. एकल जनसंख्याको विवरण	२४
६.१४. पेशाका आधारमा जनसंख्याको विवरण	२५
७.१५. विशेष सीपयुक्त जनसंख्याको विवरण	२६
६.१६. वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी विवरण	२६
६.१७. चर्पी उपयोग सम्बन्धी विवरण	२९
६.१८. परिवार नियोजन सम्बन्धी विवरण	३०
६.१९. दीर्घरोगी सम्बन्धी विवरण	३१
६.२०. खानेपानीको श्रोत सम्बन्धी विवरण	३२
६.२०.१. खानेपानीको मुख्य श्रोत सम्बन्धी विवरण	३२
६.२०.२. खानेपानीको सहायक श्रोत सम्बन्धी विवरण	३३
६.२१. खाना पकाउने चुल्हो सम्बन्धी विवरण	३३
६.२२. खाना पकाउने इन्धन सम्बन्धी विवरण	३४
६.२३. उज्यालोको लागि वत्ती प्रयोग सम्बन्धी विवरण	३५
६.२४. सेवासुविधा उपलब्धता सम्बन्धी विवरण	३६
६.२५. सेवासुविधा उपयोग सम्बन्धी विवरण	३९
६.२६. जीविकोपार्जन सम्बन्धी विवरण	४१
६.२६.१. वैदेशिक रोजगार विना जीविकोपार्जन सम्बन्धी विवरण	४२
६.२६.२. वैदेशिक रोजगार सहित जीविकोपार्जन सम्बन्धी विवरण	४४
७. घरजग्गामा महिलाको स्वामित्व सम्बन्धी विवरण	४६
८. परिवारको स्वामित्वमा रहेको जग्गा सम्बन्धी विवरण	४९
९. सिंचाइ सुविधा उपलब्धता सम्बन्धी विवरण	५०
१०. घरपालुवा पशुपंक्षी सम्बन्धी विवरण	५२
११. आर्थिक सम्पन्नता सम्बन्धी विवरण	५२
१२. शिक्षा सम्बन्धी विवरण	५४

१२.१.स्कूल नगएका र विचैमा कक्षा छोडेका वालवालिकाको विवरण	५५
१२.२.निराक्षर जनसंख्या सम्बन्धी विवरण	५६
१२.३.साक्षरता दर सम्बन्धी विवरण.....	५७
१३. वार्षिक आमदानी सम्बन्धी विवरण	५७
१४. वार्षिक उत्पादन सम्बन्धी विवरण.....	६०
१५. वार्षिक उत्पादनको खपत सम्बन्धी विवरण.....	६२
१६. वार्षिक खर्च सम्बन्धी विवरण.....	६३
१७. विरामी हुदा पहिलो उपचार सम्बन्धी विवरण	६५
१८. प्राकृतिक प्रकोप सम्बन्धी विवरण.....	६६
१९. नजिकको स्वास्थ्य संस्था पुग्न लाग्ने समय सम्बन्धी विवरण.....	६७
२०. नजिकको प्रहरी चौकी पुग्न लाग्ने समय सम्बन्धी विवरण	६८
२१. नजिकको बैंक पुग्न लाग्ने समय सम्बन्धी विवरण	६९
२२. नजिकको बजार पुग्न लाग्ने समय सम्बन्धी विवरण.....	६९
२३. कुपोषण लागेका वालवालिका सम्बन्धी विवरण.....	७०
२४. अकाल मृत्यु सम्बन्धी विवरण.....	७१
२५. फोहोरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण	७२
२६. सामुदायिक संगठनमा आवद्धता सम्बन्धी विवरण.....	७३
२७. वातावरण तथा सरसफाई सम्बन्धी विवरण.....	७३
२८. बैंक तथा वित्तीय सम्बन्धी विवरण	७४
२९. धार्मिक स्थल सम्बन्धी विवरण	७४
३०. विद्यालय.....	७५
३०.१. विद्यालयको संख्यात्मक विवरण	७५
३०.२.विद्यालयमा शौचालय सम्बन्धी विवरण.....	७६
३०.३.तहगत शिक्षक सम्बन्धी विवरण	७६
३०.४. शिक्षक तथा विद्यार्थी अनुपात सम्बन्धी विवरण	७७

३१. सडक सञ्जाल सम्बन्धी विवरण	७९
३२. व्यापारिक केन्द्र सम्बन्धी विवरण.....	८०
३३. खेल मैदान सम्बन्धी विवरण.....	८०
३४. बालबालिका सम्बन्धी विवरण.....	८१
३४.१.पार्क तथा बालउद्यान सम्बन्धी विवरण.....	८१
३४.२. बाल क्लव सम्बन्धी विवरण.....	८१
३४.३. बाल क्लव तथा बाल समुहले प्रतिनिधित्व गरेका संघ संस्थाको विवरण	भचयचज्ञ द्यययफबचप लयत
मभाष्मभम-	
३४.४. कामदारको रूपमा घरबाट बाहिर गएका बालबालिकाको विवरण.....	८१
३४.५. १८ वर्ष भन्दा कम उमेरमा विवाह गरेका बालबालिकाको विवरण	८२
३४.६. परिवार विहिन बालबालिकाको विवरण.....	८२
३५. महिला हिंसा सम्बन्धी विवरण	८३
३६. गाउँपालिका कार्यालय देखि वार्ड कार्यालयको दुरी सम्बन्धी विवरण.....	८३
३७. सरकारी कार्यालय सम्बन्धी विवरण	८४
३७.१. कृषि सेवाकेन्द्र तथा समुह को कार्यालय सम्बन्धी विवरण.....	८४
३७.२. पशु सेवाकेन्द्र तथा समुह को कार्यालय सम्बन्धी विवरण	८४
३७.३. हुलाक सेवाकेन्द्रको कार्यालय भवन सम्बन्धी विवरण	८४
३७.४. गाउँपालिकाको कार्यालय भवन सम्बन्धी विवरण.....	८४
३७.५. गाउँपालिकाको कार्यालयको अचल सम्पत्ति सम्बन्धीविवरण	८५
३७.६. पुल पुलेसा सम्बन्धी विवरण	८५
३८. व्यापार व्यवसाय सम्बन्धी विवरण	८६
३९. हवाई सेवा सम्बन्धी विवरण	८८
४०. पशुवधशाला सम्बन्धी विवरण.....	८८
४१.शव दाह संस्कार सम्बन्धी विवरण	८८
४२.व्यवसायिक पकेटक्षेत्र सम्बन्धी विवरण	८८

४३. होटल सम्बन्धी विवरण	८९
४४. सुरक्षा निकाय सम्बन्धी विवरण	९०
४५. वन्य जन्तु तथा चराचुरङ्गी सम्बन्धी विवरण	९०
४६. रुख तथा जडिवुटी सम्बन्धी विवरण	९१
४७. भु संवेदनशिल क्षेत्र सम्बन्धी विवरण	९२
४८. जल सम्पदा सम्बन्धी विवरण	९२
४९. वाली प्रणाली सम्बन्धी विवरण	९४
५०. स्वास्थ्य संस्था सम्बन्धी विवरण	९४
५१. रेडियो स्टेसन सम्बन्धी विवरण	९५
५२. गाउँपालिकामा कार्यरत गैह्र सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण	९५
५३. सार्वजनिक शौचालय सम्बन्धी विवरण	९५
५४. गाउँपालिकामा कार्यरत राजनैतिक दल सम्बन्धी विवरण	९५
५५. गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण	९६
५६. गाउँपालिकामा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुको विवरण	९८
५७. समग्र अवस्था र निष्कर्ष	१०१

१. गाउँपालिकाको परिचय

१.१ ऐतिहासिक पृष्ठभूमी

शिवालय गाउँपालिका जाजरकोट जिल्लाको पश्चिम भागमा रहेको गाउँपालिका हो । नेपालको संघीय शासन प्रणाली अर्न्तगत राज्य पुनरसंरचनामा स्थानीय तहको नयाँ सिमांकन गर्दा यो गाउँपालिका साविकका ३ वटा गाविसहरू सिमा, थालारैकर र जुंगाथापाचौर गाविसहरू मिलेर स्थापना भएको हो । यो गाउँपालिका जातिगत तथा सांस्कृतिक रूपमा बिशिष्टता र बिबिधता बोकेको गाउँपालिका हो । यो गाउँपालिकामा मुख्य रूपमा क्षेत्री र त्यसपछि क्रमश कामी, ठकुरी, दमाई, वाहुन, मगर, सार्की र सन्यासी जातीको बसोबास रहेको छ । स्थानीय जीवनशैली, परम्परागत संस्कृति, प्राकृतिक स्रोत-साधन, पर्यटनको प्रचुर संभावना, जल तथा काठजन्य वन क्षेत्रको पर्याप्तता शिवालय गाउँपालिकाको प्रमुख विशेषता हो । यो गाउँपालिकाले जिल्लाको कुल क्षेत्रफल २२२३.३५ वर्ग किलोमिटर मध्ये १३४.२६ अर्थात १२% भु भाग ओगटेको छ । यातायातको हिसावले भर्खर मात्र यो गाउँपालिकामा मौसमी यातायात संचालन हुने गरी वाटो निर्माण कार्य भइरहेको छ ।

१.२. नामाकरण

एउटा मान्यता अनुसार सत्ययुगमा भगवान शिवजी घुम्दै आउने क्रममा एक ठाउँमा एक दिन बास बस्नु भो । राती सपनामा सबैलाई त्यस ठाउँमा मन्दिर बनाउनु भन्नुभयो । शिवजी बसेकै स्थानमा मन्दिर निर्माण भयो र उक्त स्थानको नाम शिवालय रह्यो । शिवालयमा सादु सन्तहरू आउने क्रम बढ्न थाल्यो । आश्रम घर निर्माण भयो । सो स्थानमा विवाह व्रतबन्ध गर्ने, माघी सक्रान्तिमा ५ दिनसम्म जात्रा लगाउने, माघी नुहाउने प्रचलन शुरु भयो । भगवान शिव र सत्यदेवीको तपस्या गरी एकजना बलिभद्र घर्ति नामका व्यक्तिले ५ क्वीन्टलको ढुंगा उठाएको कहावत चर्चा हुने गर्दछ र सो ठाउँमा पछीसम्म पनि ढुंगा उठाउने चलन थियो । शिवजी र सत्यदेवीको सत्यताले साविक सिमा ४ राम्गामा एकजना भोटेले एक रातभित्र ५ मिटर भन्दा लामो ढुंगालाई बुट्टा भरी मुर्ति निर्माण गरी जमिनमा गाडेको कुरा कसैलाई पनि थाह नभएको र एक महिना पछी मात्र उक्त काम एकजना भोटेले गरेको भन्ने थाह भएको कहावत अहिले पनि चर्चा हुने गर्दछ । यसरी राज्यको पुनःसंरचना पश्चात यसै शिवालय भन्ने स्थानको ऐतिहासिक र धार्मिक महत्वलाई आत्मसात गरी गाउँपालिकाको नाम समेत शिवालय राखिएको भनाइ छ ।

२.भौगोलिक स्वरूप तथा सिमाना

शिवालय गाउँपालिका जाजरकोट जिल्लाको पश्चिम क्षेत्रमा रहेको गाउँपालिका हो ।यो गाउँपालिका को पुर्वमा जाजरकोट जिल्लाकै छेडागाड नगरपालिका पर्दछ भने पश्चिममा सुर्खेत जिल्लाको सिमता गाउँपालिका पर्दछ । त्यसैगरी उत्तर तर्फ छेडागाड नगरपालिका र दैलेख जिल्लाको भगवतीमाइ गाउँपालिका पर्दछ भने दक्षिण तर्फ सल्यान जिल्ला पर्दछ । यो गाउँपालिकाको तिन तर्फको सिमानामा फरक फरक ३ जिल्लाहरू रहेका छन । दोमट र रातो माटो प्रशस्त भएको यो गाउँपालिकामा चिसो लेक देखि वेसी सम्म पर्दछ ।

३. स्थानीय चाडपर्व तथा जात्रा मेलाहरूको विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा जातजाति अनुसार चाडपर्व तथा मेलाहरूमा समेत अनेकतामा एकता देख्न सकिन्छ । बिशेषगरी दशैं, तिहार, तीज तथा मेला जात्राहरूमा पैसेरु, खाँडो, मयुर, सिंगारु नाचहरू नाच्ने तथा ठाडीभाका, लहरे भाका, झ्याउरे भाका र देउडा भाकाहरू गाउने चलन छ । साथै कौडा झ्याउरे र मारुनी नाचहरू समेत नाच्ने गरिन्छ । वडा नं ६ सुगुरखालमा नाचिने लोपोन्मुख मगर जातिको मागल नाच निकै आकर्षक रूपमा नाच्ने गरीन्छ । यस क्षेत्रमा तिहारको बेला लाग्ने भुवा ठाना अन्यत्र स्थानबाट उडेर यस ठाउँमा आएको विश्वास गरीनुका साथै धुमधामसंग मनाउने चलन छ । यस क्षेत्रमा तथा छिमेकी जिल्लाहरूमा लाग्ने मेला पर्वहरूमा दमाइ जातिहरूले बजाउने नगारा धुमधामसाथ बजाइ रमाइलो गर्ने तथा शक्ति समेत प्रदर्शन गर्ने चलन छ । शिवालय गाउँपालिका भित्र मनाइने पर्व तथा मेलाहरूको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्रस	मुख्य चाडपर्व / मेला नाचको नाम	मनाउने महिना / दिन	मनाउने प्रमुख जाती वा धर्मावलम्बी	कैफियत
१	साउने सक्रान्ती	साउन १ गते	हिन्दु धर्मालम्बी सबै	
२	जनै पुर्णिमा	श्रावण पुर्णिमा	हिन्दु धर्मालम्बी सबै	
३	मालिका मेला	भाद्र	तीन जिल्लाका मानिसहरूले मनाउने	
४	नागपंचमी	भाद्र	हिन्दु धर्मालम्बी सबै	
५	कृष्ण जन्माष्टमी	भाद्र कृष्ण अष्टमी	हिन्दु धर्मालम्बी सबै	
६	बाह्र भदौ मेला	भदौ १२	सबै	छेलो हान्ने चलन
७	तीज	भाद्र शुक्ल तृतिया	हिन्दु महिलाहरू	
८	तीज पंचमी	भाद्र शुक्ल पंचमी	हिन्दु महिलाहरू	
९	पैंट मेला	भाद्र शुक्ल चतुर्दशी	वडा नं ७ र ८ मा	धामी नाच्ने तलन
१०	हेराउ मेला	असोज १ गते	हिन्दु धर्मालम्बी सबै	
११	मौलो मेला	वडा दशैं नवमी	हिन्दु धर्मालम्बी सबै	ठकुरीहरूले राँगो हान्ने चलन
१२	दशैं	असोज कात्तिक	हिन्दु धर्मालम्बी सबै	
१३	चिने कम्द मेला	पाँच पुर्णिमा	सबै	
१४	भुवा ठाना	गाइ तिहारको दिन	हिन्दु धर्मालम्बी सबै	प्रायः वडाहरूमा
१५	तिहार	कात्तिक	हिन्दु धर्मालम्बी सबै	
१६	वडा आगन मेला	भाइटीकाको भोलीपल्ट	हिन्दु धर्मालम्बी सबै	
१७	बागेश्वरी मेला	भुमी तिहारको दिन	हिन्दु धर्मालम्बी सबै	

१८	खनेटा मेला	कात्तिक एकादशी	हिन्दु धर्मालम्बी सबै	
१९	बडाखेत मेला	कात्तिक एकादशी	सबै	
२०	कल्याना कुटी मेला	मंशीर पंचमी	सबै	वालुवा मेला समेत भनिने
२१	थुमा देउली मेला	कात्तिक पुर्णिमा	सबै	
२२	शिवालय मेला	मंशीर एकादशी	सबै	
२३	राँगा जुधाउने चलन	मंशीर	थाला र भिउस	उल्लेखित दुइ गाउँविच
२४	मंशीर पुर्णिमा	मंशीर	हिन्दु धर्मालम्बी सबै	कुल दउता मान्ने
२५	पुष पन्ध्र	पौष १५	हिन्दु धर्मालम्बी सबै	
२६	माघेसक्रान्ती	माघ १ गते	हिन्दु धर्मालम्बी सबै	
२७	हरलापानी मेला	माघ १ देखि ३ सम्म	विशेष गरी वडा नं १ का मगर जातिले	
२८	शिवरात्री	फागुन	हिन्दु धर्मालम्बी सबै	
२९	होली पुर्णिमा	फागुन	हिन्दु धर्मालम्बी सबै	
३०	चैते दशै	चैत्र	हिन्दु धर्मालम्बी सबै	

४. पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण

शिवालय गाउँपालिका पर्यटकीय हिसावले सम्भावना बोकेको गाउँपालिका हो । यो गाउँपालिकामा रहेका पर्यटकीय स्थलहरूको खोज, अध्ययन तथा प्रचार प्रसार नहुँदा वाह्य पर्यटकहरू आउन सकेका छैनन् । शिवालय गाउँपालिकामा रहेका केही महत्वपूर्ण पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्रस	पर्यटकीय स्थलको नाम	वार्ड नं	पर्यटकीय स्थलको महत्व
१	कचाली लेक	६	घना जंगल भएको क्षेत्र, भीउस खोलाको उदगम स्थल, अग्लो लेक
२	मालिका	६	उक्त स्थानबाट भीउस खोला जाजरकोटतीर, चिंगाड खोला सुर्खेततीर, र एउटा दैलेख कटी तीर बगेको विश्वास
३	शिवालय	५	ऐतिहासिक धार्मिक स्थान । शिवालय गाउँपालिकाको नामाकरण सोही स्थानको महत्वलाई आधार मानी राखिएको
४	छेडागाड खोला	१ र ९	जलयात्रा, माछाका लागि साथै तथा छेडागाडले प्वाल पारेको ढुंगा भएको स्थान
५	संगुरखाल बस्ती	६	मगरवस्ती मौलिक संस्कृति साथै रमणीय गाउँ

६	ताँगा चुला	३	यस स्थानबाट आसपासका जिल्लाहरुका साथै बाँके र बर्दिया जिल्ला समेत देखिने भनाइ
७	चिनेकम्द	७	जंगलले भरिएको रमणीय लेक
८	तीनवटा मात्र हाँगा भएको रुख (रोकाय जाँतको लेकमा)	६	तीन जिल्ला तीर फर्केका हाँगाहरुले तीन जिल्लालाई संकेत गरेको विश्वास
९	धनाले लेक	१	भोटे दरबारका अवशेषहरु रहेको स्थान
१०	बस्नेत गाडे स्थान	३	पहरामा गुफा भएको स्थान
११	पहरामा आकृति	८	वेहुला बेहुली ओलप भएको विश्वास, पहरामा आकृति देखिने
१२	छहरेखोला झरना	६ र ७	बाह्र महिना बग्ने झरना
१३	बुर्दा छहरी झरना	६	बाह्र महिना बग्ने झरना
१४	फटेकाल्ना झरना	७	बाह्र महिना बग्ने झरना
१५	जुँगा छहरा झरना	७	बाह्र महिना बग्ने झरना । वर्षामासमा बढी रमणीय देखिने
१६	पिप्सेखोला छहरा	४	बाह्र महिना बग्ने झरना
१७	धुनीचुला गुफा	८	तामा खानी समेत भएको भनाइ
१८	चीलदुंगी	१	राँगा जुधेको आकृति । राँगा ओलप भएको किंवदन्ती
१९	जोगी मारे	९	जोगीलाइ मारीएको भनाइ
२०	जोगी गारे	४	जोगीलाइ गाडीएको भनाइ
२१	फालहाल्ने गुफा	३	ताँगादेखि सिमा सम्म वारपार गर्न मिल्ने भनाइ । धेरै लामो गुफा
२२	बल्लेवन गुफा	८	जंगली जनावरहरु विशेष गरी बाघको बासस्थान
२३	मौलो	५ र ७	वडादर्शनको नवमीको दिन ठकुरीहरुले राँगो हान्ने तथा मेला लाग्ने
२४	तुलो जुल	४	तुलो दुंगा भएको स्थान

श्रोत: गाउँपालिका तथा अन्य वुजुकहरु

५. सामुदायिक वनको विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा उल्लेखनीय रूपमा वन क्षेत्र रहेको छ । खोंच बेसी सहित उच्च पहाडी क्षेत्र भएको हुनाले पनि यो गाउँपालिकामा विशेषगरी सल्लो साल बाँज र लोपोन्मुख रक्तचन्दन लगायतका रुखहरु पाइन्छन । हाल सम्म यहाँ २४ वटा सामुदायिक वनहरु गठन गरी समुदायलाई हस्तान्तरण गरिएको छ । हाल सम्म हस्तान्तरित सामुदायिक वनको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

शिवालय गाउँपालिका जाजरकोट पार्श्व चित्र ०७५

क्रस	सामुदायिक वनको नाम	वार्ड नं	क्षेत्रफल	घरधुरी र जनसंख्या			कैफियत
				घरधुरी	महिला	पुरुष	
१	छहरेखोला जलुके सा व उ स	१	४९९	१५३	४०१	४०७	
२	चुली सा व उ स	१	३१२	९८	२९०	२९०	
३	चुली ढडमेला सा व उ स	१	२९६	१०४	२७१	२८०	
४	पैरा सा व उ स	२	२८८	७४	२०१	२०५	
५	ज्यामिरे तिमिलेपाखा	२	२६७	६९	२३०	२१०	
६	छेपारेकोट मग्राह	२	४८८	११५	४४६	४२६	
७	शिलाजु नेप्सा भुर मान्देउला	३	२५१	७०	२१५	२३३	
८	शान्ति ऐरेली सा व	३					
९	डाउके उमाउराकाल्ना बिर्खामडाँडा सा व	३					
१०	मेहलटाकुरा ताँगाचुला	३	४४८	१५०	५२७	४७०	
११	लालिगुराँश सालघारी सा व	४					
१२	कोटापानी सा व स	५	१२८	११२	२०१	२११	
१३	डिमुरेगैरी रानीपानी	५	२७१	११२	३०८	३४६	
१४	सल्लेरी सा व	५					
१५	शिवालय सा व	५					
१६	अल्लाना रानीपानी सा व	६	४३	४९	११८	१२७	
१७	छहरेखोला सा व	६					
१८	मृगचरी सा व	७					
१९	नमुना हरीयाली सा व	७					
२०	बालुवा बेसी	७	४६	८०	२९१	३०१	
२१	बासखोली भिउथापा	८	४६७	१२७	३३४	३७९	
२२	चिन्तेडाँडा बल्लेवन सा व	८					
२३	नाहाडा सा व	९	५६	९२	३१७	३५१	
२४	प्रगतिशील सा व	९	१५६	८८	२९९	३३०	

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय जाजरकोट

६. जनसंख्या वितरणको अवस्था

६.१. वार्ड अनुसार घरधुरी तथा जनसंख्याको विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा कुल ९ वटा वडाहरू रहेका छन् । गाउँपालिकामा जम्मा २४९२ घरधुरी रहेका छन् भने जनसंख्या १६६३२ रहेको छ । क्षेत्रफलका हिसावले यो गाउँपालिकामा जनघनत्व प्रति वर्ग किलोमिटर १२४ रहेको छ, जुन नेपालको राष्ट्रिय औषत (२००) भन्दा ७६ ले न्युन हो । क्षेत्रफल तथा जनसंख्या दुवैका आधारमा सबैभन्दा ठुलो वडा नं ७ मा जनघनत्व प्रति वर्ग किमि ११९ रहेको छ भने सबैभन्दा कम जनघनत्व भएको वडा नं ४ हो जसको जनघनत्व ७५ प्रति वर्ग किमि रहेको छ । यो गाउँपालिकामा महिला पुरुष अनुपात पनि ०.९६ (१०० पुरुष वरावर ९६ जना महिला) रहेको छ । समग्रतामा यो गाउँपालिकामा महिला भन्दा पुरुष को संख्या ३८० ले बढी रहेको छ । परिवारको औषत आकार ६.७ प्रति घरधुरी रहेको छ । परिवारको आकारमा सबैभन्दा धेरै ७.६ वार्ड नं ७ मा रहेको छ भने सबैभन्दा कम ६.२ वार्ड नं ५ मा रहेको छ । वार्ड स्तरीय विस्तृत विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	घरधुरी संख्या	जनसंख्या			क्षेत्रफल (वर्ग किमि)	जन घनत्व	परिवारको औषत आकार	महिला पुरुष अनुपात
		महिला	पुरुष	जम्मा				
१	३४३	१०८०	११४६	२२२६	१६.५५	१३५	६.५	०.९४
२	२७२	१०२०	९९३	२०१३	१८.४८	१०९	७.४	१.०३
३	३०६	९७४	९७६	१९५०	८.९१	२१९	६.४	१.००
४	११०	३५९	३६६	७२५	९.७३	७५	६.६	०.९८
५	२७१	८२७	८५६	१६८३	९.६८	१७४	६.२	०.९७
६	३२६	१०७७	११५७	२२३४	२०.१६	१११	६.९	०.९३
७	३२६	११८९	१२७८	२४६७	२०.७६	११९	७.६	०.९३
८	२८४	८९०	९८८	१८७८	१६.३१	११५	६.६	०.९०
९	२५४	७१०	७४६	१४५६	१३.७१	१०६	५.७	०.९५
जम्मा	२४९२	८१२६	८५०६	१६६३२	१३४.२६	१२४	६.७	०.९६

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

६.२. उमेरका आधारमा जनसंख्याको विवरण

उमेरका आधारमा शिवालय गाउँपालिकाको जनसंख्यालाई मुख्य हिसावले भिन्न भिन्न उमेर समुह को जनसंख्या गणना गरिएको छ । त्यस्तै आर्थिक हिसावले सकृय उत्पादनमुलक जनसंख्या र आश्रित जनसंख्या पनि गणना गरिएको छ । यसका संगसंगै सामाजिक सुरक्षाका हिसावले जेष्ठ नागरिकहरूको संख्या समेत गणना गरिएको छ । यो

गाउँपालिकामा हाल कायम रहेको १६६३२ मध्ये ५३ % अर्थात ८७९६ जनसंख्या आर्थिक रूपमा सकृय रहेको छ (१५ देखि ५९ वर्ष सम्मको) भने ४७ % अर्थात ७८३६ जनसंख्या आश्रित रहेकोछ जुन राष्ट्रिय औषत भन्दा १० % ले बढी हो । हाल यो गाउँपालिकामा कुल जनसंख्याको २ % अर्थात ३२२ जना जेष्ठ नागरिक रहेका छन् । माथि उल्लेखित विवरण लाई तालिकामा तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	५ वर्ष मुनिका	५-१४ वर्ष सम्म	१५-५९ वर्ष सम्म	६०-६९ वर्ष सम्म	७० वर्ष माथिका	आश्रित जनसंख्या		आर्थिकरूपले सकृय	
						जनसंख्या	प्रतिशत	जनसंख्या	प्रतिशत
१	३०८	५५१	१२३०	८१	५६	९९६	४५	१२३०	५५
२	१५५	६२०	८९७	३१६	२५	१११६	५५	८९७	४५
३	२६०	४६४	११३९	५८	२९	८११	४२	११३९	५८
४	७५	१९१	४१३	२१	२५	३१२	४३	४१३	५७
५	२७०	३७६	९१८	७९	४०	७६५	४५	९१८	५५
६	३४९	६०७	११२०	११२	४६	१११४	५०	११२०	५०
७	४१७	६२८	१२९८	७०	५४	११६९	४७	१२९८	५३
८	२८१	४५६	१०४०	६७	३४	८३८	४५	१०४०	५५
९	२१६	४३७	७४१	४९	१३	७१५	४९	७४१	५१
जम्मा	२३३१	४३३०	८७९६	८५३	३२२	७८३६	४७	८७९६	५३

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

६.३. मातृभाषाका आधारमा जनसंख्याको विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा मुख्य रूपमा क्षेत्री, कामी, ठकुरी, वाहुन दमाइ, सार्की, मगर तथा सन्यासी जातीहरूको बसोबास रहेको छ । उल्लेखित जातीहरूमा मगर जातीको आफ्नो मातृभाषा रहेको छ तर पनि दैनिक वोलिचालिको हिसावले नेपाली भाषा नै प्रमुख रूपमा रहेको छ । मगर जातीका तीन थरि भाषाहरू छन् । ती तीन थरिका भाषामा ढुट, खाम र काइके हुन यी तीनै थरिका भाषालाई मगर भाषा भनिन्छ । मातृभाषाका आधारका शिवालय गाउँपालिकाको जनसंख्यालाई तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	नेपाली	मगर	गुरुङ	नेवारी	जम्मा	कैफियत
१	२२२६	०	०	०	२२२६	
२	२०१३	०	०	०	२०१३	
३	१९५०	०	०	०	१९५०	
४	७२५	०	०	०	७२५	
५	१६८३	०	०	०	१६८३	
६	२२३४	०	०	०	२२३४	

वार्ड नं	नेपाली	मगर	गुरुङ	नेवारी	जम्मा	कैफियत
७	२४६७	०	०	०	२४६७	
८	१८७८	०	०	०	१८७८	
९	१४५६	०	०	०	१४५६	
जम्मा	१६६३२	०	०	०	१६६३२	

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

६.४. धर्मका आधारमा घरधुरीको विवरण

शिवालय गाउँपालिका मा वसोवास गर्ने प्राय सबै जातजातीका मानिसहरु हिन्दु धर्म मान्ने गर्दछन । पछिल्लो समयमा सबै जातजातीका केही युवाहरुमा क्रिश्चियन धर्ममा प्रति पनि आस्था रहेको पाइएको छ । यो तथ्याङ्क संकलनको हिसावमा गणकले तथ्याङ्क संकलन गर्न जाँदा विवरण दिने व्यक्तिको सुचनाका आधारमा यो विवरण तयार गरिएको छ । एउटै घरमा एक भन्दा बढी धर्मावलम्बी भएमा यसमा गणना गरिएको छैन । हाल शिवालय गाउँपालिकामा रहेका २४९२ घरधुरी मध्ये सबै घरधुरी हिन्दु धर्मावलम्बी भएको पाइएको छ । जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

धर्म	शिवालय गाउँपालिकाका वार्ड नं हरु									जम्मा	कैफियत
	एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	सात	आठ	नौ		
हिन्दु	३४३	२७२	३०६	११०	२७१	३२६	३२६	२८४	२५४	२४९२	
बौद्ध	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	
क्रिश्चियन	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	
जम्मा	३४३	२७२	३०६	११०	२७१	३२६	३२६	२८४	२५४	२४९२	

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

६.५. जातका आधारमा घरधुरीको विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा जातका आधारमा सबैभन्दा बढी घरधुरी क्षेत्री जातीको रहेको छ । कुल घरधुरीको ५९% घरधुरी क्षेत्रीको मात्र रहेको छ । त्यसपछि दोश्रोमा कामी जातीको घरधुरी संख्या रहेको छ । कुल २३२७ घरधुरी मध्ये यो जातीका १४% घरधुरी रहेका छन । तेश्रोमा ठकुरी जातीका घरधुरी रहेका छन जुन ११% रहेको छ भने चौथोमा वाहुन जाती रहेको छ जसको ५ % घरधुरी रहेको छ । त्यसै गरी दमाई जातीको पनि ५% घरधुरी रहेको छ । यसपछि मगर, वादी र सार्कीको क्रमश ४, १ र १ प्रतिशत घरधुरी रहेका छन । यसका अतिरिक्त सन्यासीका ९ घरधुरी र घर्तीको १ घरधुरी रहेको छ । यो गाउँपालिकामा रहेका जातीय आधारमा घरधुरीको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र स	जातजाती	शिवालय गाउँपालिकाका वार्डहरू									जम्मा	प्रतिशत
		१	२	३	४	५	६	७	८	९		
१	क्षेत्री	१४२	१६२	२२६	९४	१३०	१५९	१८८	१८४	१८१	१४६६	५९%
२	कामी	७२	२५	३३	४	२१	३५	४२	६३	५०	३४५	१४%
३	ठकुरी	१	२९	२	०	६७	१०१	५४	०	९	२६३	११%
४	बाहुन	८	४५	२४	१२	१८	१	७	१५	१	१३१	५%
५	दमाई	२७	११	१२	०	२०	९	१९	१४	१०	१२२	५%
६	मगर	९१	०	०	०	०	२०	०	०	०	१११	४%
७	वादी	२	०	६	०	१	०	६	७	३	२५	१%
८	सार्की	०	०	०	०	१४	०	०	०	०	१४	१%
९	सन्यासी	०	०	०	०	०	०	९	०	०	९	०%
१०	सुनार	०	०	३	०	०	०	१	१	०	५	०%
११	घर्ती	०	०	०	०	०	१	०	०	०	१	०%
	३४३	२७२	३०६	११०	२७१	३२६	३२६	२८४	२५४	३४३	२४९२	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

६.६. जातका आधारमा जनसंख्याको विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा जातका आधारमा माथि उल्लेखित घरधुरीमा रहेको जनसंख्या विश्लेषण गर्दा दमाई, सन्यासी र घर्ती जातीमा महिला संख्या पुरुषको तुलनामा बढी रहेको छ भने क्षेत्री, कामी, ठकुरी, बाहुन, मगर, वादी र सार्की जातीमा महिलाको संख्या कम रहेको छ। समग्रमा पुरुषको संख्या ३८० संख्याले बढी रहेको छ। पारिवारको आकारमा सबैभन्दा बढी सार्की जातीमा ८ रहेको छ भने सबैभन्दा कम वादी जातीमा ४.८ रहेको छ। यो गाउँपालिकाको औषत परिवारको आकार भने ६.७५ प्रतिघरधुरी रहेको छ जुन नेपालको राष्ट्रिय औषत ४.६ प्रति घरधुरी भन्दा २.१५ प्रति घरधुरीले वढि हो। जसको विस्तृत विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ।

क्र स	जातजाती	शिवालय गाउँपालिकाका वार्डहरू									जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	सात	आठ	नौ	
१	क्षेत्री	९१९	११७९	१४१५	५९८	७४७	१०५२	१३२३	१२०३	१०१४	९४५०
२	कामी	४८८	१७३	२११	३६	१६३	३०७	३४८	४२२	३१०	२४५८
३	ठकुरी	४	२५१	१२	०	४३२	६९४	४६२	०	४६	१९०१

क्र स	जातजाती	शिवालय गाउँपालिकाका वार्डहरू									जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	सात	आठ	नौ	
४	बाहुन	६६	३३४	१७१	९१	११२	९	३७	११६	४	९४०
५	दमाई	१५७	७६	८७	०	११४	५२	१६६	१०५	६८	८२५
६	मगर	५७७	०	०	०	०	११३	०	०	०	६९०
७	वादी	१५	०	३९	०	४	०	४९	२६	१४	१४७
८	सार्की	०	०	०	०	१११	०	०	०	०	१११
९	सन्यासी	०	०	०	०	०	०	७२	०	०	७२
१०	घर्ती	०	०	०	०	०	७	०	०	०	७
११	सुनार	०	०	१५	०	०	०	१०	६	०	३१
	जम्मा	२२२६	२०१३	१९५०	७२५	१६८३	२२३४	२४६७	१८७८	१४५६	१६६३२

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

माथि उल्लेखित विवरणलाई लिङ्गीय तथा महिला पुरुष अनुपात र जातीय आधारमा पारिवारिक आकार सम्बन्धी विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र स	जातजाती	जनसंख्या			अनुपात	परिवारको औषत आकार
		महिला	पुरुष	जम्मा		
१	क्षेत्री	४६०४	४८४६	९४५०	०.९५	६.४
२	कामी	१२०२	१२५६	२४५८	०.९६	७.१
३	ठकुरी	९२१	९८०	१९०१	०.९४	७.२
४	बाहुन	४६४	४७६	९४०	०.९७	७.२
५	दमाई	४२०	४०५	८२५	१.०४	६.८
६	मगर	३३३	३५७	६९०	०.९३	६.२
७	वादी	६८	७९	१४७	०.८६	५.९
८	सार्की	५२	५९	१११	०.८८	७.९
९	सन्यासी	४२	३०	७२	१.४०	८.०
१०	घर्ती	४	३	७	१.३३	७.०
११	सुनार	१६	१५	३१	१.०७	६.२
	जम्मा	८१२६	८५०६	१६६३२	०.९६	६.६७

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

६.७. थरका आधारमा घरधुरी तथा जनसंख्याको विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा १० जातीको बसोबास रहेको कुरा माथि उल्लेख गरि सकिएको छ । उल्लेखित १० जाती भित्र ६० थरका मानिसहरु बसोबास गर्छन । यो गाउँपालिकामा सबै भन्दा बढी जनसंख्या र घरधुरी भएको क्षेत्री जाती, सबै भन्दा धेरै थर भएको जाती मा पनि पर्दछ । यहा कुल २१ थरीका क्षेत्री हरु बसोबास गर्दछन भने ११ थरका कामी बसोबास गर्दछन । त्यसै गरी ८ थरका बाहुनहरु बसोबास गर्छन भने ६ थरी ठकुरी बसोबास गर्दछन । अन्य जातीहरुमा ३ थरी दमाई, ६ थरी मगर २ थरी सार्की रहेका छन भने घर्ती,वादी र सन्यासी १/१ थरका रहेका छन । थरका आधारमा विभिन्न जातीहरुको घरधुरी र जनसंख्या तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्षेत्री जातीको थरका आधारमा घरधुरीको विवरण

क्र स	थर	शिवालय गाउँपालिकाका वार्डहरु									जम्मा
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	सात	आठ	नौ	
१	ओली	५	१२	२	०	०	०	०	३१	०	५०
२	बस्नेत	१	६६	७	१	०	०	०	०	०	७५
३	महतारा	२९	३	०	३	०	०	०	९	२०	६४
४	राना	९६	६	३	०	०	०	०	०	०	१०५
५	घर्ती	०	४८	३	०	०	०	०	०	०	५१
६	अधिकारी	०	१५	२	०	०	०	०	०	०	१७
७	खत्री	०	१	२६	१८	९०	१६	१३	०	०	१६४
८	बुढा	१	११	६९	६६	६	२५	१२३	९९	१४९	५४९
९	केसी	०	०	१	०	९	०	०	०	०	१०
१०	नेगी	०	०	११	०	०	०	०	०	०	११
११	थापा	०	०	६४	०	०	०	१	०	०	६५
१२	रावत	०	०	३५	४	०	०	१	०	०	४०
१३	बुढाथोकी	०	०	०	०	३	०	०	०	०	३
१४	भाट	०	०	०	०	७	०	०	०	०	७
१५	क्षेत्री	०	०	१	०	१५	४	०	०	०	२०
१६	रावल	०	०	०	०	०	५	०	०	०	५

शिवालय गाउँपालिका जाजरकोट पार्श्व चित्र ०७५

१७	रोकाय	१	०	०	०	०	१०९	०	०	०	११०
१८	कठायत	०	०	०	०	०	०	३२	३७	०	६९
१९	भण्डारी	०	०	०	०	०	०	१७	०	०	१७
२०	बोहरा	०	०	०	०	०	०	१	८	०	९
२१	खड्का	०	०	१	०	०	०	०	०	१२	१३
	जम्मा	१३३	१६२	२२६	९४	१३०	१५९	१८८	१८४	१८१	१४५४

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

क्षेत्री जातीको थरका आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्र स	थर	शिवालय गाउँपालिकाका वार्डहरू									जम्मा जनसंख्या
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	सात	आठ	नौ	
१	ओली	३७	९३	७	०	०	०	०	२०६	०	३४३
२	बस्नेत	८	४२३	४८	८	०	०	०	०	०	४८७
३	महतरा	१९०	२५	०	१९	०	०	०	४७	१२५	४०६
४	राना	६२४	५१	२०	०	०	०	०	०	०	६९५
५	घर्ती	०	३८७	१७	०	०	०	०	०	०	४०४
६	अधिकारी	०	११६	१७	०	०	०	०	०	०	१३३
७	खत्री	०	५	१७०	११२	४७६	१०४	८४	०	०	९५१
८	बुढा	९	७९	४४७	४०४	३४	२०१	९१७	६०१	८२८	३५२०
९	केसी	०	०	५	०	६१	०	०	०	०	६६
१०	नेगी	०	०	६२	०	०	०	०	०	०	६२
११	थापा	०	०	४०४	०	०	०	३	०	०	४०७
१२	रावत	०	०	२०३	३४	०	०	१३	०	०	२५०
१३	बुढाथोकी	०	०	०	०	२०	०	०	०	०	२०
१४	भाट	०	०	०	०	५०	०	०	०	०	५०
१५	क्षेत्री	०	०	६	०	१०६	२९	०	०	०	१४१
१६	रावल	०	०	०	०	०	३४	०	०	०	३४

शिवालय गाउँपालिका जाजरकोट पार्श्व चित्र ०७५

१७	रोकाय	८	०	०	०	०	६८४	०	०	०	६९२
१८	कठायत	०	०	०	०	०	०	१८०	२९२	०	४७२
१९	भण्डारी	०	०	०	०	०	०	१२३	०	०	१२३
२०	बोहोरा	०	०	०	०	०	०	३	५७	०	६०
२१	खड्का	०	०	५	०	०	०	०	०	६१	६६
	जम्मा	८७६	११७९	१४११	५७७	७४७	१०५२	१३२३	१२०३	१०१४	९३८२

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेट

कामी जातीको थरका आधारमा घरधुरीको विवरण

क्रस	थर	शिवालय गाउँपालिकाका वार्डहरू									जम्मा घरधुरी
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	सात	आठ	नौ	
१	टमाटा	७	०	०	०	०	०	०	०	१	८
२	नेपाली	३	८	७	२	३	२	१६	३१	३२	१०४
३	बाँठा	६१	०	१	०	०	१९	३	०	०	८४
४	लुहार	४	०	०	०	०	०	०	०	०	४
५	विक	२	८	४	०	१२	११	४	५	२	४८
६	सुनार	४	१	१५	१	३	२	६	४	६	४२
७	सोनी	१	०	०	०	०	०	०	०	०	१
८	कामी	१	८	४	१	३	०	१२	२४	९	६२
९	वड	०	०	५	०	०	०	०	०	०	५
१०	तिरुवा	०	०	०	०	०	१	०	०	०	१
११	बिटालु	०	०	०	०	०	०	२	०	०	२
	जम्मा	८३	२५	३६	४	२१	३५	४३	६४	५०	३६१

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेट

कामी जातीको थरका आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्रस	थर	शिवालय गाउँपालिकाका वार्डहरू									जम्मा जनसंख्या
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	सात	आठ	नौ	
१	टमाटा	३८	०	०	०	०	०	०	०	९	४७
२	नेपाली	२५	५८	३३	१४	२२	१३	१११	१९८	१९२	६६६
३	बाँठा	४१३	०	७	०	०	१८७	२७	०	०	६३४
४	लुहार	२५	०	०	०	०	०	०	०	०	२५
५	विक	८	५०	२७	०	९१	९०	३६	४१	११	३५४
६	सुनार	२२	७	८७	७	३२	१२	४०	२७	४५	२७९
७	सोनी	४	०	०	०	०	०	०	०	०	४
८	कामी	७	५८	२७	१५	१८	०	१२९	१६२	५३	४६९
९	वड	०	०	४५	०	०	०	०	०	०	४५
१०	तिरुवा	०	०	०	०	०	५	०	०	०	५
११	बिटालु	०	०	०	०	०	०	१५	०	०	१५
	जम्मा	५४२	१७३	२२६	३६	१६३	३०७	३५८	४२८	३१०	२५४३

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

वाहुन जातीको थरका आधारमा घरधुरीको विवरण

क्रस	थर	शिवालय गाउँपालिकाका वार्डहरू									जम्मा घरधुरी
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	सात	आठ	नौ	
१	जैसी	४	२३	४	८	७	०	०	६	०	५२
२	शर्मा	३	१३	७	०	१	०	४	०	०	२८
३	आचार्य	१	०	२	०	०	०	०	०	१	४
४	उपाध्याय	०	६	१	०	०	०	१	१	०	९
५	रेग्मी	०	३	१०	६	९	१	०	८	०	३७
६	पोखरेल	०	०	१	०	०	०	०	०	०	१
७	खनाल	०	०	०	०	१	०	०	०	०	१
८	भण्डारी	०	०	०	०	०	०	२	०	०	२
	जम्मा	८	४५	२५	१४	१८	१	७	१५	१	१३४

बाहुन जातीको थरका आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्रस	थर	शिवालय गाउँपालिकाका वार्डहरू									जम्मा जनसंख्या
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	सात	आठ	नौ	
१	जैसी	२४	१६७	३१	६८	४६	०	०	४४	०	३८०
२	शर्मा	३६	८७	५२	०	७	०	१५	०	०	१९७
३	आचार्य	६	०	१०	०	०	०	०	०	४	२०
४	उपाध्याय	०	५५	८	०	०	०	७	७	०	७७
५	रेग्मी	०	२५	६९	४४	५३	९	०	६५	०	२६५
६	पोखरेल	०	०	५	०	०	०	०	०	०	५
७	खनाल	०	०	०	०	६	०	०	०	०	६
८	भण्डारी	०	०	०	०	०	०	१५	०	०	१५
	जम्मा	६६	३३४	१७५	११२	११२	९	३७	११६	४	९६५

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

ठकुरी जातीको थरका आधारमा घरधुरीको विवरण

क्रस	थर	शिवालय गाउँपालिकाका वार्डहरू									जम्मा घरधुरी
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	सात	आठ	नौ	
१	सिंह	१	६	०	०	५	२७	९	०	०	४८
२	शाही	०	२३	०	०	५१	७३	४५	०	०	१९२
३	मल्ल	०	०	१	०	०	०	०	०	०	१
४	हमाल	०	०	१	०	०	०	०	०	०	१
५	ठकुरी	०	०	०	०	९	०	०	०	०	९
६	चन्द	०	०	०	०	२	१	०	०	९	१२
	जम्मा	१	२९	२	०	६७	१०१	५४	०	९	२६३

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

ठकुरी जातीको थरका आधारमा जनसंख्या विवरण

क्रस	थर	शिवालय गाउँपालिकाका वार्डहरू									जम्मा जनसंख्या
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	सात	आठ	नौ	
१	सिंह	४	५६	०	०	३८	१८१	९८	०	०	३७७

शिवालय गाउँपालिका जाजरकोट पार्श्व चित्र ०७५

२	शाही	०	१९५	०	०	३३१	५०३	३६४	०	०	१३९३
३	मल्ल	०	०	५	०	०	०	०	०	०	५
४	हमाल	०	०	७	०	०	०	०	०	०	७
५	ठकुरी	०	०	०	०	४९	०	०	०	०	४९
६	चन्द	०	०	०	०	१४	१०	०	०	४६	७०
	जम्मा	४	२५१	१२	०	४३२	६९४	४६२	०	४६	१९०१

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

मगर जातीको थरका आधारमा घरधुरीको विवरण

क्रस	थर	शिवालय गाउँपालिकाका वार्डहरू									जम्मा घरधुरी
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	सात	आठ	नौ	
१	पुन	८७	०	०	०	०	०	०	०	०	८७
२	थापा	०	०	०	०	०	१९	०	०	०	१९
३	पाइजा	०	०	०	०	०	१	०	०	०	१
४	राना	४	०	०	०	०	०	०	०	०	४
५	भुजेल	०	०	०	०	०	१	०	०	०	१
६	रामजाली	६	०	०	०	०	०	०	०	०	६
	जम्मा	९७	०	०	०	०	२१	०	०	०	११८

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

मगर जातीको थरका आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्रस	थर	शिवालय गाउँपालिकाका वार्डहरू									जम्मा जनसंख्या
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	सात	आठ	नौ	
१	पुन	५५९	०	०	०	०	०	०	०	०	५५९
२	थापा	०	०	०	०	०	१०६	०	०	०	१०६
३	पाइजा	०	०	०	०	०	७	०	०	०	७
४	राना	१८	०	०	०	०	०	०	०	०	१८
५	भुजेल	०	०	०	०	०	४	०	०	०	४

६	रामजाली	३४	०	०	०	०	०	०	०	०	३४
	जम्मा	६११	०	०	०	०	११७	०	०	०	७२८

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

दमाई जातीको थरका आधारमा घरधुरीको विवरण

क्रस	थर	शिवालय गाउँपालिकाका वार्डहरू									जम्मा घरधुरी
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	सात	आठ	नौ	
१	दमाई	२१	१०	१०	०	१२	०	१४	१४	१०	९१
२	नेपाली	४	०	०	०	२	०	२	०	०	८
३	परियार	०	१	२	०	६	९	३	०	०	२१
	जम्मा	२५	११	१२	०	२०	९	१९	१४	१०	१२०

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

दमाई जातीको थरका आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्रस	थर	शिवालय गाउँपालिकाका वार्डहरू									जम्मा जनसंख्या
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	सात	आठ	नौ	
१	दमाई	१२५	७१	७२	०	७०	०	१२०	१०५	६८	६३१
२	नेपाली	२१	०	०	०	८	०	२०	०	०	४९
३	परियार	०	५	१५	०	३६	५२	२६	०	०	१३४
	जम्मा	१४६	७६	८७	०	११४	५२	१६६	१०५	६८	८१४

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

सार्की जातीको थरका आधारमा घरधुरीको विवरण

क्रस	थर	शिवालय गाउँपालिकाका वार्डहरू									जम्मा घरधुरी
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	सात	आठ	नौ	
१	सार्की	०	०	०	०	११	०	०	०	०	११
२	नेपाली	०	०	०	०	३	०	०	०	०	३
	जम्मा	०	०	०	०	१४	०	०	०	०	१४

सार्की जातीको थरका आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्रस	थर	शिवालय गाउँपालिकाका वार्डहरू									जम्मा जनसंख्या
		एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	सात	आठ	नौ	
१	सार्की	०	०	०	०	६२	०	०	०	०	६२
२	नेपाली	०	०	०	०	३४	०	०	०	०	३४
	जम्मा	०	०	०	०	१११	०	०	०	०	१११

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

माथि उल्लेखित जातका अतिरिक्त एक एक थर भएका जातिहरूको थरका आधारमा घरधुरी तथा जनसंख्याको विवरण एकै टेबलमा तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

एक एक मात्र थर भएका जातहरूको थरका आधारमा घरधुरीको विवरण

क्रस	जात	थर	शिवालय गाउँपालिकाका वार्डहरू									जम्मा घरधुरी
			एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	सात	आठ	नौ	
१	घर्ती	भुजेल	०	०	०	०	०	१	०	०	०	१
२	सन्यासी	योगी	०	०	०	०	०	०	९	०	०	९
३	वादी	वादी	२	०	७	१	१	०	०	११	४	२६
	जम्मा		२	०	६	०	१	१	१५	०	०	३५

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

एक एक मात्र थर भएका जातहरूको थरका आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्रस	जात	थर	शिवालय गाउँपालिकाका वार्डहरू									जम्मा जनसंख्या
			एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	सात	आठ	नौ	
१	घर्ती	भुजेल	०	०	०	०	०	७	०	०	०	७
२	सन्यासी	योगी	०	०	०	०	०	०	७२	०	०	७२
३	वादी	वादी	१५	०	३९	०	४	०	४९	२६	१४	१४७
	जम्मा		१५	०	३९	०	४	७	१२१	२६	१४	२२६

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

६.८. जातीय तथा लिङ्गीय आधारमा घरमुलीको विवरण

प्रचलनका आधारमा र गृह संचालन प्रकृयाका आधारमा घरमुलीको परिभाषा फरक हुने गरेको छ । प्रचलनका आधारमा घरको जेष्ठ नागरिकलाई घरमुली मान्ने प्रचलन छ भने गृह संचालनका हिसावले घरको कारोवार गर्ने मुख्य व्यक्तिलाई

घरमुली भनिन्छ । शिवालय गाउँपालिकाको अध्ययनको क्रममा यहाँका दुवै व्यक्तिहरूको विवरण लिएर विश्लेषण गरिएको छ । जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

६.८.१. प्रचलनका आधारमा घरमुलीको विवरण

सामान्यतया घरमुली भन्नाले घरको मुख्य मान्छे हो । मुख्य मान्छे भन्नाले घरको सबैभन्दा जेष्ठ नागरिकलाई मान्नु स्वभाविकै हो । घरका हरेक कार्यको अन्तिम निर्णय लिने व्यक्ति मुख्य भएपनि जेष्ठ नागरिक प्रति देखाउने सद्भाव र आदरका हिसावले घरमुली भनिन्छ । सम्बन्धका हिसावले शब्द विग्रह गरेर हेर्दा यो सहि परिभाषा हो किनकि उ नभएको भए त्यो परिवार नै हुने थिएन अनि परिवार नभए घर नै हुने थिएन । यो शिवालय गाउँपालिकाको घरधुरी स्तरबाट गरिएको अध्ययन र तथ्याङ्क संकलनले देखाएको प्रचलनका आधारमा घरमुलीको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री		जनजाती		दलित		नखुलेको		जम्मा घरमुली	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	प्रतिशत
१	११	१३१	१०	८१	१४	९६	०	०	३५	१०%
२	१२	२२४	०	०	३	३३	०	०	१५	६%
३	२२	२३०	०	०	८	४६	०	०	३०	१०%
४	४	१०२	०	०	१	३	०	०	५	५%
५	२५	१९०	०	०	९	४७	०	०	३४	१३%
६	१६	२४४	२	२०	४	४०	०	०	२२	७%
७	११	२४७	०	०	४	६४	०	०	१५	५%
८	५	१९४	०	०	२	८३	०	०	७	२%
९	१	१९०	०	०	३	६०	०	०	४	२%
जम्मा	१०७	१७५२	१२	१०१	४८	४७२	०	०	१६७	७%
प्रतिशत	६%	९४%	११%	८९%	९%	९१%	०%	०%	७%	७%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

माथि उल्लेखित विवरण अनुसार करिव ७% महिलाहरू मात्र घरमुली देखिएको छ । सुक्ष्म अध्ययन बाट अझ के देखिएको छ भने अधिकतम घरमा जेष्ठ नागरिक महिला भएमा घरमुलीमा छोराको नाम लेखिएको पाइएको छ भने जेष्ठ नागरिक पुरुष भएको अवस्थामा भने पुरुष नै लेखिएको छ ।

६.८.२. कारोवारका आधारमा घरमुलीको विवरण

विकास प्रकृत्याका हिसावले घरमुली भन्नाले घरको जेष्ठ नागरिक नै हुनुपर्छ भन्ने छैन । घरमुलीको परिभाषा सन्तान उत्पादन र सबैलाई आशिर्वाद दिन सक्ने व्यक्ति हुनुपर्छ भन्ने भन्दा धेरै अगाडी बढीसकेको छ । विकास र सामाजिक परिचालनको हिसावले घरमुली भन्नाले मुख्य रूपमा आर्थिक कारोवारको निर्णय गर्ने प्रमुख व्यक्ति हो । शिवालय गाउँपालिकामा गरिएको अध्ययनले देखाएको मुख्य कारोवार गर्ने व्यक्तिको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री		जनजाती		दलित		नखुलेको		जम्मा घरमुली	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	प्रतिशत
१	५३	८९	२०	७१	४५	६५	०	०	११८	३४%
२	७	२२९	०	०	२	३४	०	०	९	३%
३	२२	२३०	०	०	८	४६	०	०	३०	१०%
४	४	१०२	०	०	१	३	०	०	५	५%
५	४१	१७४	०	०	१०	४६	०	०	५१	१९%
६	१५	२४५	१	२१	३	४१	०	०	१९	६%
७	२४	२३४	०	०	६	६२	०	०	३०	९%
८	५	१९४	०	०	२	८३	०	०	७	२%
९	१	१९०	०	०	३	६०	०	०	४	२%
जम्मा	१७२	१६८७	२१	९२	८०	४४०	०	०	२७३	११%
प्रतिशत	९%	९१%	१९%	८१%	१५%	८५%	०%	०%	११%	११%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

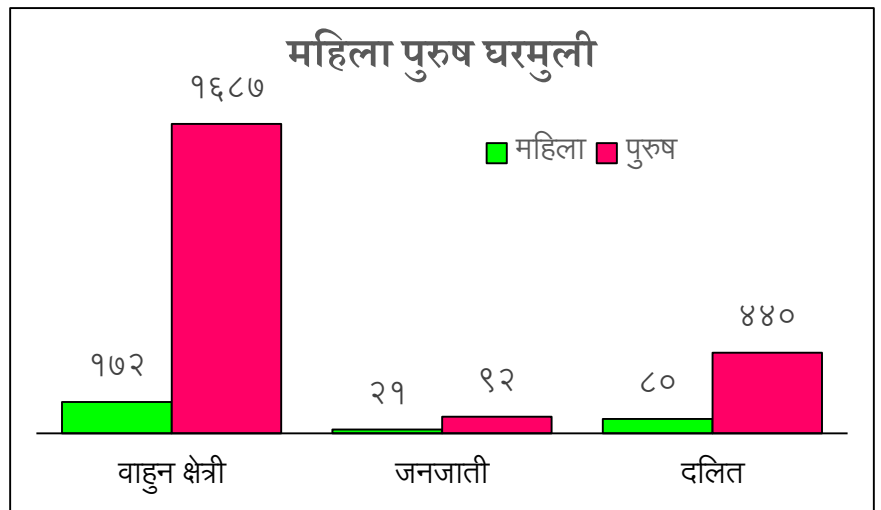
माथि उल्लेखित २ वटा घरमुलीको विवरणले हाम्रो समाजमा देखिएका यथार्थताहरु प्रस्तुत गरेकोछ । जसलाई वुदागत रुपमा तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

- अझैपनि काम गरेर पनि अरुलाई नै घरमुली मान्नु पर्ने अवस्था छ ।

- यो गाउँपालिकामा वास्तविक रुपमा ११% महिलाहरु घरमुली भएपनि ७ % मात्र देखिएको छ ।

- महिलाहरुलाई घरको जिम्मेवारी सुम्पनेमा प्राय सबै जातिमा समान अवस्था देखिएको छ ।

- घरमुलीको जिम्मा महिलाहरुले पाउनेमा वैदेशिक रोजगार पनि प्रमुख रहेको छ । यो गाउँपालिका बाट वैदेशिक रोजगारमा गएका ३५१ जना मध्ये ३३० जना पुरुषहरु नै रहेका छन ।

६.९. अपाङ्गता सम्बन्धी विवरण

अपाङ्ग शब्दको अर्थ कुनैपनि अंग विकृत भएको भन्ने हुन्छ । कतिपय अवस्थामा यो अंग भंग भएको वा विग्रिएको वा भाँचिएको हुन्छ भने कतिपय अवस्थामा हेर्दा अंग भंग नभएको तर काम चाहि नगर्ने वा कम गर्ने हुन्छ । त्यसैले अपाङ्ग शब्द लाई काम संग जोडेर हेर्नु उपयुक्त हुन्छ । नियमित रूपमा समान्य अवस्थामा भन्दा अंग विग्रिएका कारणले काम गर्न नसक्ने अवस्थालाई अपाङ्ग भन्नु पर्छ । जस्तो हात खुट्टा भाँचिएको, नभएको, जलेको आँखा नभएको वा नदेख्ने जस्ता कुराहरु प्रत्यक्ष रूपमा नै विकृत भएका हुन्छन । तर कान नसुन्ने (वहिरा) प्रत्यक्ष रूपमा हेर्दा अपाङ्ग देखिदैन तर उनीहरु पनि यो परिभाषा भित्र पर्दछन । नेपाल सरकारले गरेको परिभाषाका आधारमा शिवालय गाउँपालिकाको पनि मुख्य ४ वटा समुहमा राखेर तथ्याङ्क संकलन गरिएकोछ । जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री				जनजाती				दलित				जम्मा				कुल जम्मा
	पूर्ण	अधिक	मद्यम	आंशिक	पूर्ण	अधिक	मद्यम	आंशिक	पूर्ण	अधिक	मद्यम	आंशिक	पूर्ण	अधिक	मद्यम	आंशिक	
१	०	०	२	२	०	०	२	०	०	०	०	०	०	०	४	२	६
२	०	१	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	३	०	४
३	३	४	१५	५	०	०	०	०	०	०	४	४	३	४	१९	९	३५
४	०	१	०	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	३	४
५	४	१	८	१	०	०	०	०	०	०	१	०	४	१	९	१	१५
६	९	७	४७	१३	०	०	३	१	०	७	१०	०	९	१४	६०	१४	९७
७	१४	२३	१५	७	०	०	०	०	७	६	१	३	२१	२९	१६	१०	७६
८	१	२	७	२०	०	०	०	०	१	४	६	४	२	६	१३	२४	४५
९	२	०	१६	१	०	०	०	०	६	०	७	०	८	०	२३	१	३२
जम्मा	३३	३९	११३	५२	०	०	५	१	१४	१७	२९	११	४७	५६	१४७	६४	३१४

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

उल्लेखित विवरण बाट के देखिएको छ भने शिवालय गाउँपालिकामा मा कुल ३१४ जना अपाङ्गहरु रहेका छन । जसमध्ये पनि ४७ जना जना पूर्ण अपाङ्ग रहेका छन । जातीय हिसावले सबै भन्दा बढी वाहुन क्षेत्रीमा २३७ जना अपाङ्ग देखिएका छन् भने जनजातीमा ६ जना र दलितमा ७१ जना रहेका छन् । यो संख्या जातीय सघनताको अनुपातमा कुल जनसंख्याको ७५% बाहुन क्षेत्री रहेकोमा अपाङ्गमा ७५% रहेको छ । त्यस्तै कुल जनसंख्यामा ४% जनजाती रहेकोमा अपाङ्गमा २% रहेको छ भने कुल जनसंख्यामा २१% रहको दलित समुदायमा भने अपाङ्गमा २३% रहेकोछ । पूर्ण अपाङ्गताका विषयमा भने कुल पूर्ण अपाङ्ग मध्ये वाहुन क्षेत्रीमा ७०% र दलितमा ३०% रहेकोछ ।

६.१०. घरको छानो तथा गारो सम्बन्धी विवरण

आधारभुत आवश्यकताको प्रमुख तीन पक्ष मध्ये आवास दोश्रो हो तर कुनैपनि व्यक्ति वा समुदायको जीवन स्तर मापन गर्ने आधारमा घर पहिलो नं मा आउछ । कस्को घर कति राम्रो र सुविधा सम्पन्न छ भन्ने आधारमा उसको

जीवन स्तर निर्धारण हुन्छ तर यो तथ्याङ्क संकलन चाहि शिवालय गाउँपालिकाका कुन घरधुरीको कतिको सुरक्षित आवास छ भन्ने आधारमा विश्लेषण गरिएको छ । सामान्यता फुसको छानो भन्दा ढुंगा इटाको छानो भएको घर बलियो हुन्छ भने भाटा तथा अन्य चिज हरु प्रयोग गरेको भनेको भन्दा ढुंगा माटो वा इटा तथा सिमेन्ट प्रयोग गरेको गारो बलियो र सुरक्षित हुन्छ । सामाजिक सुरक्षामा यो पनि प्रमुख विषय रहने भएको हुनाले वार्ड स्तरमा त्यसको विवरण संकलन गरिएको छ । प्राविधिक हिसावले चाहि गारो कस्तो हुनुपर्छ र कस्तो छ भन्ने विषयमा भने विवरण संकलन गरिएको छैन जुन तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	छानाको प्रकार					गारोको प्रकार						जम्मा
	खर	टीन	ढलान	ढुंगा	अन्य	ढुंगा माटोको	ढुंगा सिमेन्ट	काठको	वाँसको	टीनको	अन्य	
१	४०	४०	१	२४३	१९	३४३	३४२	१	०	०	०	०
२	२७२	०	०	०	०	२७२	२७२	०	०	०	०	०
३	२३	०	०	२८३	०	३०६	३०६	०	०	०	०	०
४	०	०	०	११०	०	११०	११०	०	०	०	०	०
५	११५	२	०	१५४	०	२७१	१९२	०	०	७९	०	०
६	१७	०	०	३०८	१	३२६	३२६	०	०	०	०	०
७	२	०	०	३२४	०	३२६	३२५	०	०	१	०	०
८	३०	४१	१	२०९	३	२८४	२८४	०	०	०	०	०
९	९	०	०	२४५	०	२५४	२५३	०	०	१	०	०
जम्मा	५०८	८३	२	१८७६	२३	२४९२	२४१०	१	०	८१	०	०
प्रतिशत	२०%	३%	०%	७५%	१%	१००%	९७%	०%	०%	३%	०%	०%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

यो तालिकाले देखाए अनुसार शिवालय गाउँपालिकाका कुल २४९२ घरधुरी मध्ये ७५% घरधुरी ढुंगाको छानो भएका छन् भने २०% खरको र ३% टीनको छानो भएका छन् । १ % घरधुरीहरु अझैपनि वाँस प्लास्टिक आदिले छाएका छन् भने २ वटा घरधुरिको छानो ढलान गरिएको छ । त्यस्तै गारोको हकमा ९७% घरको गारो ढुंगा माटोको वनेको छ भने काठ वाँस तथा ढुंगा सिमेन्ट प्रयोग गरेर बनाएका घरहरु ३ % रहेका छन् । यसले सबैजसो घरधुरिहरु उपयुक्त आवास छन भन्ने देखाउछ ।

६.११. घर सम्म पुग्ने वाटो सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा यातायातको लागि जीप मोटरसाइकल तथा ट्याक्टर बढी प्रयोग भएको छ भने मौसमी रुपमा गाडी पनि प्रयोग हुन थालेका छन । यो गाउँपालिका भित्र कच्ची वाटो मात्र पुगेको छ । यो गाउँपालिकाका कुल २४९२ घरधुरी मध्ये २% अर्थात ६२ घरधुरी सम्म कच्ची बाटोको पहुँच पुगेको छ भने ९६% अर्थात २४०९ घरधुरी मा पुग्न अझै गोरेटो वाटोको सहारा लिनु पर्ने अवस्था छ । घरधुरीको पहुँचका आधारमा वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ । केही घरधुरीको विवरणमा शिवालय मा घर भएको र अन्य ठाउमा पनि भएको अवस्थामा वाटोको पहुँच भएको भनि सूचना संकलन भएकोमा शिवालयमा भएको घरको विवरणको आधारमा यो विवरण तयार गरिएको छ ।

वार्ड नं	घर पुग्ने वाटो					जम्मा	कैफियत
	गोरेटो	घोरेटो	कच्ची	ग्राभेल	पक्की		
१	२८२	१	६०	०	०	३४३	
२	२७२	०	०	०	०	२७२	
३	३०६	०	०	०	०	३०६	
४	११०	०	०	०	०	११०	
५	२७१	०	०	०	०	२७१	
६	३२५	०	१	०	०	३२६	
७	३०२	२३	१	०	०	३२६	
८	२८४	०	०	०	०	२८४	
९	२४९	५	०	०	०	२५४	
जम्मा	२४०९	२९	६२	०	०	२४९२	
प्रतिशत	९६%	१%	२%	०%	०%	१००%	

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

६.१२. स्वामित्वका आधारमा घरधुरीको विवरण

गाउँपालिका भित्र हाल बसोबास गर्दै आएका २४९२ घरधुरी मध्ये २४७४ घरधुरीको आफ्नै निजी घर हुनु राम्रो पक्ष हो । भाडामा बस्ने वा साहुकोमा अधियामा वा ज्यालमा बसोबास गर्ने २ घरधुरी रहेका छन । संस्थागत घरमा बसोबास गर्ने घरधुरी २ रहेको छ । त्यस्तै सरकारी भवनमा बसोबास गर्ने ५ घरधुरी र अन्य ९ घरधुरी रहेका छन । यसले के देखाएको छ भने शिवालय गाउँपालिकामा हाल १८ घरधुरीको आफ्नो निजि आवास छैन त्यसको व्यवस्थापनको जरुरी रहेको छ । स्वामित्वका आधारमा वार्ड स्तरीय घरधुरीको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	घरको स्वामित्व					जम्मा	कैफियत
	नीजि	भाडा	संस्थाको	सरकारी	अन्य		
१	३३६	१	०	०	६	३४३	
२	२७२	०	०	०	०	२७२	
३	३०६	०	०	०	०	३०६	
४	११०	०	०	०	०	११०	
५	२६७	०	०	३	१	२७१	
६	३२५	०	०	०	१	३२६	
७	३२४	१	१	०	०	३२६	
८	२८२	०	०	१	१	२८४	
९	२५२	०	१	१	०	२५४	
जम्मा	२४७४	२	२	५	९	२४९२	
प्रतिशत	९९%	०%	०%	०%	०%	१००%	

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेठ

६.१३. एकल जनसंख्याको विवरण

सरकारी परिभाषाले जे जसरी व्याख्या गरेको भएपनि यो गाउँपालिकाको हकमा एकल जनसंख्या भन्नाले विवाह पश्चात श्रीमान मरेर विधवा भएकी श्रीमती तथा श्रीमती मरेर विधुर भएको श्रीमानको रूपमा परिभाषित गरिएको छ । नेपाल परापूर्व काल देखि नै पितृ सत्तात्मक देश भएको हुनाले धेरैजसो अवस्थामा श्रीमती मरेपछि श्रीमानले पुन विवाह गर्ने गरेको तर श्रीमान मरेपछि श्रीमती चाहि त्यतिकै बसेको अवस्था देखिन्छ । प्राविधिक हिसावले पनि श्रीमानले पुनः विवाह गर्दा उसको कुनै सन्तान सम्पत्ति थर गोत्रमा समस्या नुहने र श्रीमतीले पुनः विवाह गर्दा अर्को घरमा जानु पर्ने सम्पत्ती तथा सन्तान नै छोड्नु पर्ने भएको हुनाले पनि यो संख्या कम रहने गर्दछ । हिन्दु संस्कार र वाहुन क्षेत्री समुदायमा त यसको अझ धेरै प्रभाव रहेको छ । शिवालय गाउँपालिकामा हाल ४३० जना एकल जनसंख्या रहेको छ जसमध्ये ३३० जना महिला र १०० जना पुरुष रहेका छन । जातीय हिसावले हेर्दा यो गाउँपालिकामा वाहुन क्षेत्रीमा सबैभन्दा बढी २२९ जना विधवा र ७६ जना विधुर रहेका छन भने जनजातीमा १२ विधुवा र ४ विधुर त्यस्तै दलित जातीमा ८९ विधवा र २० विधुर रहेका छन । वार्ड स्तरीय र जातीय रूपमा शिवालय गाउँपालिकाको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री		जनजाती		दलित		जम्मा		
	विधवा	विधुर	विधवा	विधुर	विधवा	विधुर	विधवा	विधुर	जम्मा
१	२२	१३	१०	०	१२	५	४४	१८	६२
२	१६	०	०	३	५	०	२१	३	२४
३	४८	५	०	०	१४	१	६२	६	६८
४	१२	४	०	०	३	०	१५	४	१९
५	१८	६	०	०	७	०	२५	६	३१
६	२७	१९	२	१	८	१	३७	२१	५८
७	४०	१३	०	०	१०	५	५०	१८	६८
८	२५	८	०	०	६	६	३१	१४	४५
९	२१	८	०	०	६	२	२७	१०	३७
जम्मा	२२९	७६	१२	४	८९	२०	३३०	१००	४३०

श्रोत: घरधुरीसर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

६.१४. पेशाका आधारमा जनसंख्याको विवरण

शिवालय गाउँपालिकाको पेशाका आधारमा यहाँको जनसंख्यालाई पारिवारिक रूपमा उल्लेख गर्ने परम्परालाई संसोधन गर्दै हाल कायम रहेको १५ वर्ष भन्दा माथिको संख्यालाई मात्र पेशाका आधारमा वर्गीकरण र विश्लेषण गरिएको छ । यो गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या १६६३२ मध्ये १४ वर्ष भन्दा मुनीको संख्या ६६६१ लाई घटाउदा बाँकी रहन आएको ९९७१ जना मध्ये कतिजना कुन व्यवसायमा संलग्न रहेका छन भन्ने कुरा विश्लेषण गरिएको छ । शिवालय गाउँपालिकाको जनसंख्यालाई सहभागिताको आधारमा मात्र हेर्दा यहाँको प्रमुख पेशा कृषि देखिएको छ । यहाँको कुल आर्थिक रूपमा सकृय जनसंख्याको ४८% अर्थात ४७७५ जनसंख्या कृषि पेशामा आवद्ध रहेको भने व्यापारमा २ % अर्थात २३० जना जनसंख्या रहेको छ । त्यसैगरी ०.१% अर्थात ११ जनसंख्या उद्योग व्यवसायमा संलग्न रहेको छ भने ३% अर्थात २७३ जना स्वदेश भित्र विभिन्न सरकारी तथा गैह्रसरकारी नोकरीमा आवद्ध रहेको छ । हाल वैदेशिक रोजगारीमा रहेको संख्या ४% अर्थात ३५१ रहेको छ भने २३% अर्थात २३१४ जनसंख्या दक्ष तथा अदक्ष ज्यालादारीमा संलग्न रहेको छ । यसरी कुल उत्पादनशील जनसंख्याको ८०% कुनै न कुनै पेशामा संलग्न रहेको भने बाँकी २० % पेशा मा संलग्न देखिदैन । २६% मध्ये १७% अर्थात १७४३ जना हाल विद्यालय तथा क्याम्पस स्तरमा अध्ययनरत रहेका छन भने ३% अर्थात २७४ जना कुनैपनि पेशामा संलग्नता

देखिदैन (यो संख्यामा जेष्ठ नागरिकहरू समेत समावेश भएका छन) । पेशामा संलग्नताका आधारमा शिवालय गाउँपालिकाको वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	कृषि	व्यापार	उद्योग व्यवसाय	नोकरी	ज्यालादारी	राजनीति	वैदेशिक रोजगार	विद्यार्थी	पेशाहीन	जम्मा
१	६८०	५६	२	३७	३०४	०	४४	२१८	२६	१३६७
२	५४३	४	०	७	४४२	०	९	२३३	०	१२३८
३	८२१	३७	०	३७	२०६	०	५७	३७	३१	१२२६
४	१९४	१०	०	२१	११९	०	२९	८१	५	४५९
५	४८३	३२	०	३१	२०४	०	४१	१९५	५१	१०३७
६	५६२	२५	७	४३	२७०	०	५५	२८६	३०	१२७८
७	६२५	१८	१	५०	३१७	०	६१	२४१	१०९	१४२२
८	५०१	२०	१	२३	२१४	०	५०	३२८	४	११४१
९	३६६	२८	०	२४	२३८	०	५	१२४	१८	८०३
जम्मा	४७७५	२३०	११	२७३	२३१४	०	३५१	१७४३	२७४	९९७१
प्रतिशत	४८%	२%	०.१%	३%	२३%	०%	४%	१७%	३%	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

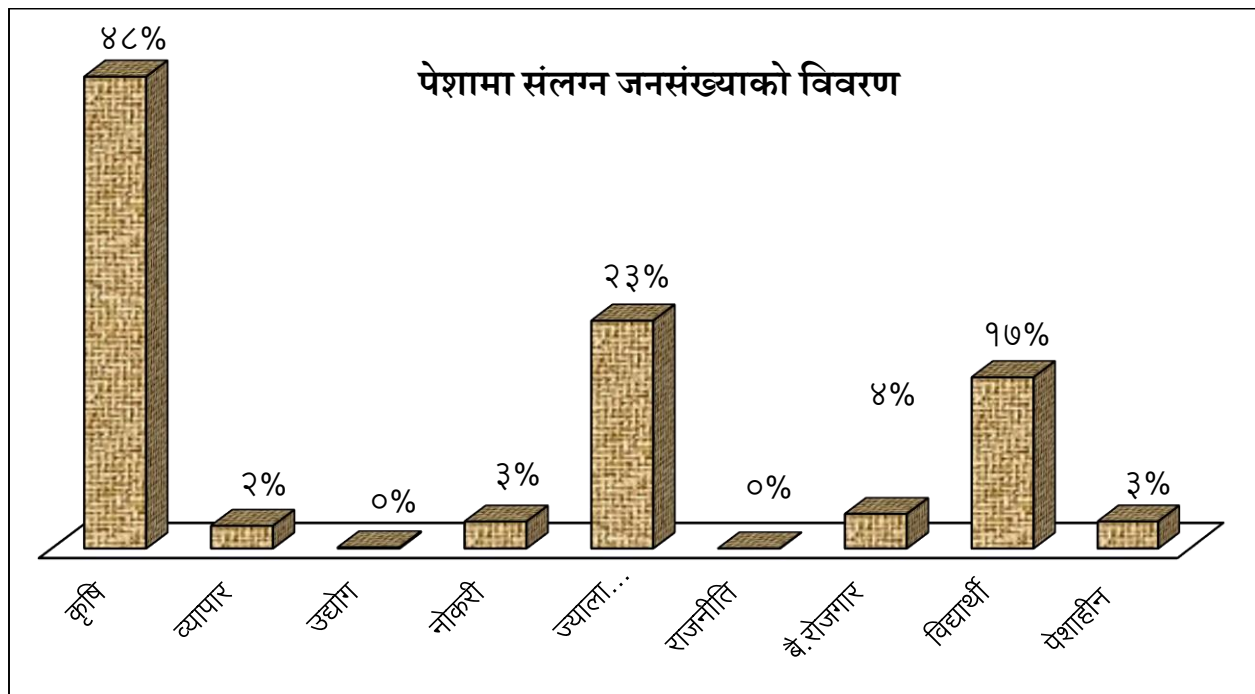
माथि उल्लेखित तालिका को सुक्ष्म अध्ययनको लागि नोकरी, ज्यालादारी र वैदेशिक रोजगारीलाई टुक्राएर हेर्दा अझ स्पष्ट हुने भएकोले सो अनुसार गर्न प्रयास गरिएको छ । नोकरीलाई सरकारी गैह्र सरकारी तथा नीजि क्षेत्रमा विभाजन गरिएको छ भने ज्यालादारीलाई दक्ष र अदक्ष भनी उल्लेख गरिएको छ । त्यसैगरी वैदेशिक रोजगारीमा संलग्न जनसंख्यालाई महिला तथा पुरुष भनि छुट्याइएको छ । जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	सरकारी नोकरी		पेन्सन	गैह्रसरकारी नोकरी		नीजि श्रोत	वैदेशिक रोजगार		जम्मा
	स्थायी	अस्थायी		NGO	INGO		महिला	पुरुष	
१	१५	१०	१	१	०	१०	२	४२	३८५
२	३	३	०	१	०	०	६	३	४५८
३	१३	२३	०	०	०	१	२	५५	३००
४	१०	९	१	०	१	०	०	२९	१६९
५	१२	१७	०	१	१	०	२	३९	२७६
६	१८	२१	१	१	२	०	२	५३	३६८

वार्ड नं	सरकारी नोकरी		पेन्सन	गैहसरकारी नोकरी		नीजि श्रोत	वैदेशिक रोजगार		जम्मा
	स्थायी	अस्थायी		NGO	INGO		महिला	पुरुष	
७	२८	१५	१	०	१	५	६	५५	४२८
८	१५	६	०	१	०	१	१	४९	२८७
९	१४	७	०	१	०	२	०	५	२६७
जम्मा	१२८	१११	४	६	५	१९	२१	३३०	२९३८
प्रतिशत	१%	१%	०%	०%	०%	०%	०%	३%	२९%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

पेशागत आधारमा शिवालय गाउँपालिकाको उत्पादनशील जनसंख्यालाई स्तम्भ चित्रमार्फत तल प्रस्तुत गरिएको छ

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

उल्लेखित चित्रले के देखाएको छ भने उत्पादनशील जनसंख्याको तुलो हिस्सा अझै पनि पेशा वाहिर रहेको छ । २०% जनसंख्या पेशामा संलग्न नहुनुले जीवन निर्वाहमा अवस्य नै प्रभाव पार्दछ । कृषि पेशामा यति तुलो संख्या संलग्न हुँदा पनि जीवीकोपार्जनको मुख्य आधार बन्न सकेको छैन । खेती प्रणालीमा भित्रिएको रसायनिकता, परिश्रम र उत्पादनको त्रिपक्षीय विश्लेषण गर्दा आम्दानी भन्दा बढी खर्च लाग्ने देखिएको छ । यो अवस्था भनेको कृषिलाई मुख्य पेशा बनाउनेहरूका लागि राम्रो हैन ।

७.१५. विशेष सीपयुक्त जनसंख्याको विवरण

शिवालय गाउँपालिकाको समृद्धिका लागि विशेष सीपयुक्त जनशक्तिको आवश्यकता रहन्छ । विशेष गरेर यो क्षेत्रमा डाक्टर, इन्जिनियर, वकील , आयुर्वेद वैद्य (जडिवुटीका वारे ज्ञान भएका) धामी झाक्री, पुरोहित, सिकर्मी ,डकर्मी लगायत के कति छन भन्ने वारेमा तथ्याङ्क संकलन गरिएको छ । यो गाउँपालिकामा उल्लेखित विशेषज्ञहरु को संख्या ४४५ रहेको छ । हाल उपलब्ध सीपयुक्त जनसंख्याको विवरण तपशिलमा उल्लेख गरिएको छ ।

वार्ड नं	डाक्टर	इन्जीनियर	पुरोहित	सिकर्मी	डकर्मी	बैद्य	धामी ।झाक्री	वकील	जम्मा
१	०	०	२	२७	२५	०	११	०	४२
२	०	१	१२	४५	४२	०	१२	०	१
३	०	०	१	११	२२	१	२५	०	२४
४	०	०	०	७	१४	०	५	०	३
५	०	०	१	१५	३४	०	४	०	१२
६	०	१	१	१२	२५	०	७	०	३
७	०	१	१	२३	२८	६२	२८	०	१६८
८	०	०	१	११	३२	२	२१	०	४१
९	०	०	१	४०	३४	६७	८	०	१५१
जम्मा	०	३	२०	१९१	२५६	१३२	१२१	०	४४५

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

६.१६. वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी विवरण

नेपाल कृषि प्रधान देश भएपनि यहाँका लाखौ युवाहरु यो पेशामा आकर्षित देखिदैन भने यहाँ कृषि पेशा सम्मानित पनि देखिदैन । उपभोगका हिसावले प्रायः सबै नेपालीहरु स्थानीय स्तरमा उत्पादन भएका, रासयानिक मल प्रयोग नगरेका, स्थानीय वीउ प्रयोग गरिएका र विषादी प्रयोग नगरिएका उत्पादनहरु मन पराउने तर तीनै वस्तु उत्पादकले चाहि अपमान व्यहोर्नु पर्ने अवस्थाबाट यो गाउँपालिका पनि अलग छैन । हाल यो गाउँपालिकाको कुल जनसंख्याको ४% जनशक्ति जुन सबैभन्दा उर्वर उमेरमा हिडिरहेको छ, वैदेशिक रोजगारमा छ । नेपालको वैदेशिक रोजगारमा जाने जुन प्रकारको पद्धती छ सो अनुसार यो गाउँपालिकामा गएको पाइदैन । यो गाउँपालिकाको कुल उत्पादनशील जनसंख्याको ४% जनसंख्या अर्थात ३५१ जना मात्र वैदेशिक रोजगारमा संलग्न भएका छन जसमध्ये २१ जना महिला र ३३० जना पुरुष रहेका छन । जसको वार्ड स्तरीय संगै जातीय र लिंगीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री		जनजाती		दलित		जम्मा			महिला %
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	जम्मा	
१	०	१७	१	९	१	१६	२	४२	४४	५%
२	६	३	०	०	०	०	६	३	९	६७%
३	१	४४	०	०	१	११	२	५५	५७	४%
४	०	२८	०	०	०	१	०	२९	२९	०%
५	०	३१	०	०	२	८	२	३९	४१	५%
६	२	४३	०	२	०	८	२	५३	५५	४%
७	४	४६	०	०	२	९	६	५५	६१	१०%
८	०	३४	०	०	१	१५	१	४९	५०	२%
९	०	५	०	०	०	०	०	५	५	०%
जम्मा	१३	२५१	१	११	७	६८	२१	३३०	३५१	६%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

६.१७. चर्पी उपयोग सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिका खुल्ला दिसा मुक्त गाउँपालिका भएपनि अझै सबै घरमा चर्पी निर्माण हुन सकेको छैन । कतिपय घरधुरीमा चर्पी निर्माण नै नभएको अवस्था छ भने कतिपय घरधुरीमा एकाघरबाट छुट्टिइ भिन्न भएका कारण चर्पी निर्माण हुन सकेको छैन । हाल शिवालय गाउँपालिकामा २४९२ घरधुरी मध्ये २२३६ घरधुरीमा पक्की पेनवाला चर्पी रहेको छ भने १४९ घरधुरीमा खाल्डे चर्पी रहेको छ । अझैपनि ७७ घरधुरीमा कुनैपनि चर्पी बनाइएको छैन । चर्पी नभएका घरधुरी मध्ये वाहुन क्षेत्रीकोमा ४०, जनजातिकोमा ४ वटा र दलितको मा ३३ वटा रहको छ । चर्पी निर्माण संगै यसको उपयोगमा पनि जोड दिनु पर्ने देखिन्छ । हाल शिवालय गाउँपालिकामा चर्पी निर्माण र उपयोग सम्बन्धी जातीय तथा वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री			जनजाती			दलित			जम्मा			
	पक्की	खाल्डे	नभएको	पक्की	खाल्डे	नभएको	पक्की	खाल्डे	नभएको	पक्की	खाल्डे	कुल जम्मा	नभएका जम्मा
१	१३१	११	०	७१	१७	३	९३	१७	०	२९५	४५	३४०	३
२	२३६	०	०	०	०	०	३६	०	०	२७२	०	२७२	०
३	२३३	२	१७	०	०	०	४५	०	९	२७८	२	२८०	६
४	१०६	०	०	०	०	०	४	०	०	११०	०	११०	०

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री			जनजाती			दलित			जम्मा			
	पक्की	खाल्डे	नभएको	पक्की	खाल्डे	नभएको	पक्की	खाल्डे	नभएको	पक्की	खाल्डे	कुल जम्मा	नभएका जम्मा
५	२०९	२	४	०	०	०	४८	४	४	२५७	६	२६३	८
६	२१८	३८	४	१७	४	१	२८	११	५	२६३	५३	३१६	१०
७	२४०	१६	२	०	०	०	५९	३	६	२९९	१९	३१८	८
८	१७५	१४	१०	०	०	०	६६	१०	९	२४१	२४	२६५	१९
९	१८८	०	३	०	०	०	६३	०	०	२५१	०	२५१	३
जम्मा	१७३६	८३	४०	८८	२१	४	४४२	४५	३३	२२६६	१४९	२४१५	७७

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

६.१८. परिवार नियोजन सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा परिवार नियोजनको झट्ट हेर्दा संख्या कम देखिएको छ। कतिपयले यो विषय लुकाएर सूचना नदिएको जस्तो लाग्यो तर सुक्ष्म रूपमा अध्ययन गर्दा यो संख्या यहाँका लागि पर्याप्त लाग्दछ। यो गाउँपालिकामा जम्मा जनसंख्या १६६३२ मध्ये १५ देखि ५९ वर्ष सम्मको जनसंख्या ८७९६ हो। यो जनसंख्या भित्र करीव २०% अविवाहित छन र करीव २०% पैतालिस वर्ष माथि अर्थात परिवार नियोजन आवश्यक नपर्ने भइसकेका छन। बाँकी रहेको ६०% भन्नाले ५२७७ हुन आउछ। यही संख्या भित्र ३५१ जना वैदेशिक रोजगारमा गएको छन। वैदेशिक रोजगारमा गएमा मध्ये २९८ जना विवाहित छन र अपवाद वाहेक श्रीमान श्रीमती गएका छैनन। यसले यहाँ वसेका २९८ श्रीमान वा श्रीमतीलाई परिवार नियोजन आवश्यक परेन। यसले कुल संख्यामा ५९६ ले घटायो। उल्लेखित संख्या ५२७७ मा ५९६ घटाउदा बाँकी रह्यो ४६८१। यो संख्या मध्ये ५५० जनाले परिवार नियोजनका साधन प्रयोग गर्दछन। जसको अर्थ अरु ५५० जनालाई यसले प्रभावित गर्दछ अन्तिम बाँकी रहेको ४६८१ मध्ये १११ घटाउदा ३५८१ बाँकि रह्यो। यो संख्या कुल ८७९६ को ४१% हुन आउछ। यसरी हेर्दा यहाँको आवश्यक पर्ने मध्ये ५९% जनसंख्या परिवार नियोजनमा कुनै न कुनै रूपमा संलग्न रहेको पाइन्छ। शिवालय गाउँपालिकाको परिवार नियोजन सम्बन्धी विवरण वार्ड तथा जातीय आधारमा तल प्रस्तुत गरिएको छ।

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री		जनजाती		दलित		जम्मा		
	स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी	जम्मा
१	६८	३५	२८	१७	३७	२५	१३३	७७	२१०
२	४७	३	०	०	६	०	५३	३	५६
३	२५	४	०	०	४	१	२९	५	३४
४	५	२४	०	०	०	०	५	२४	२९
५	१	५	०	०	०	३	१	८	९

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री		जनजाती		दलित		जम्मा		
	स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी	जम्मा
६	२१	१८	५	७	३	२	२९	२७	५६
७	१२	७	०	०	२	१	१४	८	२२
८	४५	३०	०	०	१६	२२	६१	५२	११३
९	८	११	०	०	१	१	९	१२	२१
जम्मा	२३२	१३७	३३	२४	६९	५५	३३४	२१६	५५०

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

६.१९.दीर्घरोगी सम्बन्धी विवरण

दीर्घ रोग भन्नाले लामो समय सम्म असर गर्ने खालको औषधी खाई रहनु पर्ने रोगहरुलाई जनाउछ । कतिपय रोगहरुमा नियमित औषधी खाइरहनु पर्दैन तर खानेकुराहरुमा निगरानी राख्नु पर्छ भने कतिपय रोगहरुमा नियमित रुपमा औषधी खानु पर्ने हुन्छ । नेपाली समाजमा देखिएका साझा प्रकृतिका रोगहरुको वारेमा नाम नै किटान गरी सूचना संकलन गरिएको छ । जसको आधारमा यो शिवालय गाउँपालिकामा कुल ४८४ जना दीर्घ रोगी रहेका छन् । जसमध्ये ९ जनामा मधुमेह अर्थात चिनिरोग रहेको छ । यी रोगीहरुले नियमित रुपमा औषधी सेवन गर्नु पर्दैन तर खानामा सावधानी भने पुरै अपनाउनु पर्छ । त्यस्तै २७ जनामा क्षयरोग लागेको छ । यो रोग लागेका हरू ले नियमित रुपमा ६ महिना देखि १ वर्ष सम्म औषधी सेवन गरेमा निको हुनसक्छ । अर्को दीर्घ रोगमा क्यान्सर रहेको छ । यो रोग लागेका १४ जना व्यक्तिहरु छन् । यसको महङ्गो र लामो उपचार गरे निको हुन सक्छ । त्यस्तै मृगौला सम्बन्धी समस्या भएका कुल १८ जना रोगीहरु छन् । प्रारम्भिक चरणमा यसको उपचार गर्न सकिन्छ भने पछिल्लो अवस्थामा प्रत्यारोपण नगरी निको हुदैन । यो पनि महङ्गो र लामो उपचारको आवश्यकता पर्दछ । यो गाउँपालिकामा दम रोगीको संख्या पनि उल्लेखनीय रहेको छ । यहाँ कुल ३०२ जना दम रोगीहरु रहेका छन् । यो रोग जीवनको उत्तरार्धमा लागेको भए उपचार हुने कम संभावना रहेको छ भने युवाहरुमा भए लामो उपचार गर्न सके निको हुन्छ । यो गाउँपालिकामा वाथ रोगीहरु पनि उल्लेखनीय रुपमा पर्दछन हाल यो गाउँपालिकामा कुल ७६ जना बाथरोगीहरु रहेका छन् । यसको लागि पनि नियमित औषधी सेवन गर्न सके उपचार हुन्छ । यी सबैका अतिरिक्त ३८ जना लाई अन्य खालका दीर्घ रोगहरु लागेको पाइएको छ । शिवालय गाउँपालिकाका दीर्घ रोगीहरुको वार्डस्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	मधुमेह	पक्षघात	टिवि	क्यान्सर	मृगौला	दम	वाथ	अन्य	जम्मा
१	०	०	१	०	१	२३	२	०	२७
२	०	०	०	०	०	२१	०	०	२१
३	२	०	९	३	४	१८	२५	०	६१
४	०	०	१	२	०	४३	२२	३	७१

वार्ड नं	मधुमेह	पक्षघात	टिवि	क्यान्सर	मृगौला	दम	वाथ	अन्य	जम्मा
५	०	०	०	०	१	२७	०	९	३७
६	४	०	८	४	६	६९	६	११	१०८
७	३	०	५	३	३	४९	१३	११	८७
८	०	०	३	२	२	४०	८	०	५५
९	०	०	०	०	१	१२	०	४	१७
जम्मा	९	०	२७	१४	१८	३०२	७६	३८	४८४

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

६.२०. खानेपानीको श्रोत सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकाका २४९२ घरधुरीमा खानेपानीको मुख्य र सहायक गरी २ वटा श्रोतको वारेमा सूचना संकलन गरिएको छ । त्यो विवरण अनुसार यो गाउँपालिकाका ९२% घरधुरी पाइप धाराको पानी उपयोग गर्दछन् । भौगोलिक रूपमा दुर्गम भएपनि खानेपानीको श्रोतका हिसावले यो गाउँपालिका सुगम रहेको छ । यहाँ मुख्य श्रोत र सहायक श्रोतका वारेमा छुट्टा छुट्टै विश्लेषण गरिएको छ ।

६.२०.१. खानेपानीको मुख्य श्रोत सम्बन्धी विवरण

यो गाउँपालिकाका ९३% अर्थात् २३०८ घरधुरीमा खानेपानी पाइप मार्फत आउछ यसको अर्थ पानी बोक्नका लागि धेरै समय खर्चनु पर्दैन । पहाडी प्रदेशको सबैभन्दा तुलो समस्या बन्दै गएको खानेपानीको अभाव यहाँ कम देखिएको छ । बाँकी रहेका मध्ये ३% अर्थात् ६९ घरधुरी कुवाको पानी उपयोग गरिरहेका छन् । जरुवा मुलकै पानी खाने घरधुरीको संख्या ४% अर्थात् १०५ रहेको छ भने खोलाको पानी खाने घरधुरीको संख्या १० रहेको छ । शिवालय गाउँपालिकाको खानेपानीको श्रोतको आधारमा वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	धारा	ट्युवेल	कुवा	जरुवा मुल	खोला	अन्य	जम्मा	एक भन्दा बढी श्रोत प्रयोग गर्ने
१	३००	०	४	३९	०	०	३४३	१७२
२	२७२	०	०	०	०	०	२७२	१४
३	३०४	०	२	०	०	०	३०६	२२४
४	११०	०	०	०	०	०	११०	९८
५	२६७	०	४	०	०	०	२७१	११
६	२६८	०	५१	७	०	०	३२६	३०७
७	२५९	०	३	५७	७	०	३२६	२९१
८	२७९	०	२	०	३	०	२८४	२५३

वार्ड नं	धारा	ट्युवेल	कुवा	जरुवा मुल	खोला	अन्य	जम्मा	एक भन्दा बढी श्रोत प्रयोग गर्ने
९	२४९	०	३	२	०	०	२५४	२२९
जम्मा	२३०८	०	६९	१०५	१०	०	२४९२	१५९९
प्रतिशत	९३%	०%	३%	४%	०%	०%	१००%	६४%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

६.२०.२. खानेपानीको सहायक श्रोत सम्बन्धी विवरण

यो गाउँपालिकाकामा रहेका २४९२ घरधुरी मध्ये ५६ % अर्थात १३९९ घरधुरीमा खानेपानीको वैकल्पिक श्रोत पनि रहेको छ । यसबाट पनि यहाँको पानी को समस्या कम रहेको देखिन्छ । खानेपानी को वैकल्पिक श्रोत पनि स्थायी प्रकृतिको रहेको छ । सरसफाइलाइ विशेष ध्यान दिने हो भने यहाँ खानेपानीको खास समस्या देखिदैन । यसको व्यवस्थापन मात्र गरे पुग्छ । शिवालय गाउँपालिकाको वार्ड स्तरीय खानेपानीको वैकल्पिक श्रोत सम्बन्धी विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	धारा	ट्युवेल	इनार कुवा	जरुवा मुल	खोला	अन्य	जम्मा
१	३६	०	३९	८१	१६	०	१७२
२	१२	०	५	१४	५	०	१४
३	१०	०	२	२३	१	०	२४
४	९	०	६	२३	५	०	९८
५	३	०	१	१३	२	०	१९
६	५	०	६	३०	६	०	३०७
७	१२	०	१६	६०	१७	०	२९९
८	१८	०	५	४५	३	०	२५३
९	५	०	२	१२	२	०	२२९
जम्मा	११०	०	८२	३०९	५७	०	१३९९

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

६.२१. खाना पकाउने चुल्हो सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकाका विशेष गरि महिलाहरुको धेरै समय बिल्ने भान्सामा कस्तो प्रकारको चुल्हो प्रयोग भइरहेको छ भन्ने प्रमुख विषय हो । हाल यो गाउँपालिकामा ३०२ जना दम रोगी हुनु को पछाडी भान्साको धुवाँ पनि एउटा कारण हो त्यसैले यसमा विशेष कार्यक्रम तयार गरेर अगाडी वढ्न सहज होस भनेर चुल्होको अवस्थाका बारेमा

तथ्याङ्क संकलन गरिएको छ । जसका आधारमा यो गाउँपालिकाका २४९२ घरधुरी मध्ये अझैपनि ८९% अर्थात २२१० घरधुरीमा परम्परागत चुल्होको प्रयोग भइरहेको छ भने ११% अर्थात २७८ घरधुरीमा सुधारिएको चुल्हो प्रयोग भइरहेको छ । हाल जम्मा ४ घरधुरीमा ग्यास चुल्हो प्रयोग गरिएको छ । अन्य विद्युतीय चुल्होहरूको यहा संभावना देखिएको छैन समग्रमतामा यो गाउँपालिकामा भएका चुल्होहरूको वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	परम्परागत चुल्हो	सुधारिएको चुल्हो	LP ग्यास चुल्हो	मट्टितेल स्टोभ	गोवर ग्यास चुल्हो	विद्युतिय चुल्हो	जम्मा
१	१८७	१५६	०	०	०	०	३४३
२	२७२	०	०	०	०	०	२७२
३	३०६	०	०	०	०	०	३०६
४	१०८	२	०	०	०	०	११०
५	२७०	१	०	०	०	०	२७१
६	३२४	०	०	०	२	०	३२६
७	३०४	२१	०	०	१	०	३२६
८	१८५	९८	०	०	१	०	२८४
९	२५४	०	०	०	०	०	२५४
जम्मा	२२१०	२७८	०	०	४	०	२४९२
	८९%	११%	०%	०%	०%	०%	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

६.२२. खाना पकाउने इन्धन सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा सुगम क्षेत्रमा पाउने सेवा सुविधाहरू पाउने संभावना कम र महंगो पर्छ । यहाँका कुल ३५५७ घरधुरी मध्ये ८८% घरधुरीमा अझैपनि परम्परागत चुल्हो भएको र सुधारिएको चुल्हो पनि १२% घरधुरीमा भएको हुनाले खाना पकाउने इन्धनको रूपमा दाउरा प्रयोग हुनेमा दुइमत छैन । हाल प्रयोग भइरहेको आधारमा खानापकाउने इन्धन को वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	दाउरा	LP ग्यास	मट्टितेल	गोवर	विद्युत	अन्य	जम्मा	एक भन्दा बढी श्रोत प्रयोग गर्ने
१	३४३	०	०	०	०	०	३४३	१
२	२७२	०	०	०	०	०	२७२	१४

वार्ड नं	दाउरा	LP ग्यास	मट्टितेल	गोवर	विद्युत	अन्य	जम्मा	एक भन्दा बढी श्रोत प्रयोग गर्ने
३	३०६	०	०	०	०	०	३०६	२२४
४	११०	०	०	०	०	०	११०	९८
५	२७१	०	०	०	०	०	२७१	११
६	३२४	०	०	२	०	०	३२६	३०७
७	३२५	१	०	०	०	०	३२६	२९१
८	२८३	१	०	०	०	०	२८४	२५३
९	२५४	०	०	०	०	०	२५४	२२९
जम्मा	२४८८	२	०	२	०	०	२४९२	१४२८
	१००%	०%	०%	०%	०%	०%	१००%	५७%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

माथि उल्लेखित आधारमा १००% घरधुरीमा दाउरा नै प्रमुख इन्धन हो । यसका अतिरिक्त वैकल्पिक रूपमा पनि इन्धनको प्रयोग गर्ने घरधुरीहरू रहेका छन् हाल शिवालय गाउँपालिकाका केही घरधुरीहरूमा खाना पकाउने इन्धनको वैकल्पिक व्यवस्थापन पनि देखिन्छ भने वैकल्पिक इन्धनको रूपमा एल पि ग्यास रहेको छ । वाँकी घरधुरीमा दाउराको विकल्प दाउरा नै रहेको छ ।

६.२३. उज्यालोको लागि वत्ती प्रयोग सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा हाल सम्म केही घरधुरी मा बाहेक केन्द्रिय विद्युत वलेको छैन । यो गाउँपालिकाको सौर्य उर्जा उज्यालोको प्रमुख श्रोत हो । यो गाउँपालिकाका कुल २४९२ सबै घरधुरीमा सोलार वत्ती उज्यालोको लागि प्रयोग भइरहेको छ । हाल अनुदान लगायत अन्य सानो वजेट बाट पनि खरिद गर्न सकिने भएको हुनाले सोलार वत्ती दुर्गम क्षेत्रको उज्यालोको प्रमुख माध्यम भएको छ । शिवालय गाउँपालिकाको उज्यालोको लागि वत्ती प्रयोग सम्बन्धीवार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	सोलार	माइक्रो हाइड्रो	केन्द्रिय विद्युत	मट्टितेल	गोवरग्यास	अन्य	जम्मा
१	३३४	०	९	०	०	०	३४३
२	२७२	०	०	०	०	०	२७२
३	३०६	०	०	०	०	०	३०६
४	११०	०	०	०	०	०	११०

वार्ड नं	सोलार	माइक्रो हाइड्रो	केन्द्रिय विद्युत	मट्टितेल	गोबरग्यास	अन्य	जम्मा
५	२७१	०	०	०	०	०	२७१
६	३२६	०	०	०	०	०	३२६
७	३२६	०	०	०	०	०	३२६
८	२८४	०	०	०	०	०	२८४
९	२५४	०	०	०	०	०	२५४
जम्मा	२४९२	०	०	०	०	०	२४९२
	१००%	०%	०%	०%	०%	०%	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

६.२४. सेवासुविधा उपलब्धता सम्बन्धी विवरण

सेवा सुविधा अन्तरगत सामान्यतया सूचना, संचार, यातायात, भौतिक समाग्री आदिको विषयमा शिवालय गाउँपालिकाका कति घरधुरीमा कतिको पहुँच रहेको छ भन्ने विषयलाई सेवा सुविधा उपलब्धताको विषय बनाइएको छ । सूचना संचारमा रेडियो, टेलिभिजन, मोवाइल, इन्टरनेट आदि विषयहरु समावेस गरिएका छन भने यातायात अन्तरगत मोटरसाइकल, गाडी जस्ता विषयहरु समावेस गरिएका छन भने अन्य भौतिक समाग्रीमा फ्रिज, कम्प्युटर जस्ता विषयहरु समावेस गरिएकाछन । समग्रतामा हेर्दा पहिले संचार प्रमुख माध्यम भएको रेडियो अहिले टेलिभिजन इन्टरनेट मोवाइल आदिका कारणले प्रतिस्थापित हुँदै गइरहेको अवस्था देखिन्छ । हाल यो गाउँपालिकाका २४९२ घरधुरी मध्ये ३२% अर्थात ७९५ घरधुरीमा मात्र रेडियो प्रयोग भइरहेको छ । त्यसैगरी २% अर्थात ५६ घरधुरीले टेलिभिजन प्रयोग गरिरहेकाछन । संचारको प्रमुख साधन मोवाइल अहिले ७४% अर्थात १८५६ घरधुरीमा प्रयोग भइरहेको छ । त्यस्तै गरेर ३ घरधुरीमा इन्टरनेट , ८ घरधुरीमा गाडी ४ घरधुरीमा फ्रिज, २२ घरधुरीमा मोटरसाइकल र १९ घरधुरीमा कम्प्युटर रहेको छ । सेवा सुविधा उपलब्धताको आधारमा वार्ड र जातीगत विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	सेवा सुविधा भएका घरधुरीको विवरण									
	जम्मा घरधुरी	रेडियो	टिभि	मोवाइल	इन्टरनेट	केवुल	गाडी	फ्रिज	मोटर साइकल	कम्प्युटर
१	३४३	८७	२१	२०१	०	२१	३	१	६	४
२	२७२	२५५	१	२६५	२	१	०	०	०	२
३	३०६	९५	४	२८३	०	४	०	०	१	०
४	११०	४१	०	८१	०	०	०	०	३	०
५	२७१	६५	४	१८८	०	४	१	०	०	३
६	३२६	७३	६	१५६	१	६	०	०	१	१
७	३२६	६०	५	१९६	०	५	२	१	२	२

वार्ड नं	सेवा सुविधा भएका घरधुरीको विवरण									
	जम्मा घरधुरी	रेडियो	टिभि	मोवाइल	इन्टरनेट	केवुल	गाडी	फ्रिज	मोटर साइकल	कम्प्युटर
८	२८४	७०	६	२५४	०	६	१	०	३	१
९	२५४	४९	९	२३२	०	९	१	२	६	६
जम्मा	२४९२	७९५	५६	१८५६	३	५६	८	४	२२	१९
प्रतिशत		३२%	२%	७४%	०%	२%	०%	०%	१%	१%

माथि उल्लेखित विवरणलाई जातीय आधारमा पनि विश्लेषण गरिएको छ । मुख्यगरी कुन जातीय समुदायमा उल्लेखित सेवा सुविधा कुन हद सम्म पुगेको छ भन्ने विवरणले आगामी कार्ययोजना तयारीमा प्रत्यक्ष सहयोग पुग्ने हुनाले सोही अनुसारको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क.वाहनक्षेत्री समुदाय र सेवासुविधाको विवरण

वार्ड नं	वाहन क्षेत्री									
	जम्मा घरधुरी	रेडियो	टिभि	मोवाइल	इन्टरनेट	केवुल	गाडी	फ्रिज	मो साइकल	कम्प्युटर
१	१४२	५१	९	८०	०	९	२	०	३	३
२	२३६	२२२	१	२३२	०	१	०	०	०	०
३	२५२	७९	३	२३२	०	३	०	०	१	०
४	१०६	४०	०	८०	०	०	०	०	३	०
५	२१५	५१	४	१५३	०	४	१	०	०	३
६	२६०	६०	४	१२९	१	४	०	०	१	१
७	२५८	५०	५	१६१	०	५	२	१	२	२
८	१९९	५१	४	१८३	०	४	१	०	३	१
९	१९१	४४	७	१७९	०	७	०	२	६	५
जम्मा	६४८	३७	१४२९	१	०	६	३	१९	१५	६४८
प्रतिशत		३५%	२%	७७%	०%	०%	०%	०%	१%	१%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

ख.जनजाती समुदाय र सेवासुविधाको विवरण

वार्ड नं	जम्मा घरधुरी	जनजाती								
		रेडियो	टिभि	मोवाइल	इन्टरनेट	केवुल	गाडी	फ्रिज	मो साइकल	कम्प्युटर
१	९१	२०	९	६७	०	९	१	१	२	१
२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

वार्ड नं	जम्मा घरधुरी	जनजाती								
		रेडियो	टिभि	मोवाइल	इन्टरनेट	केवुल	गाडी	फ्रिज	मो साइकल	कम्प्युटर
४	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
५	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
६	२२	५	१	१८	०	०	०	०	०	०
७	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
८	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
९	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा		११३	१०	८५	०	०	१	१	२	१
प्रतिशत		२२%	९%	७५%	०%	०%	१%	१%	२%	१%

ग.दलित समुदाय र सेवासुविधाको विवरण

यो गाउँपालिकाको हकमा दलित समुदायमा माथि उल्लेखित सेवा सुविधाहरु तुलानात्मक रुपमा कम पाइएकोछ जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	जम्मा घरधुरी	दलित								
		रेडियो	टिभि	मोवाइल	इन्टरनेट	केवुल	गाडी	फ्रिज	मो साइकल	कम्प्युटर
१	११०	३	५४	०	०	०	०	१	०	१६
२	३६	०	३३	२	१	०	०	०	२	३३
३	५४	१	५१	०	०	०	०	०	०	१६
४	४	०	१	०	०	०	०	०	०	१
५	५६	०	३५	०	०	०	०	०	०	१४
६	४४	१	९	०	०	०	०	०	०	८
७	६८	०	३५	०	०	०	०	०	०	१०
८	८५	२	७१	०	०	०	०	०	०	१९
९	६३	२	५३	०	०	१	०	०	१	५
जम्मा	५२०	९	३४२	२	१	१	०	१	३	१२२
प्रतिशत		२३%	२%	६६%	०%	०%	०%	०%	०%	१%

माथी उल्लेखित विवरण अनुसार रेडियो टेलिभिजनमा तुलानात्मक रुपमा वाहुन क्षेत्री ले बढी उपयोग गरेको पाइयो भने मोवाइलमा करीव करीव सबैमा समानता पाएको छ । वाहुनक्षेत्री मा ७७% जनजातीमा ७५% र दलितमा ६६% घरधुरीमा

मोवाइल सेवा भएको पाइयो । अन्य भौतिक सामग्रीको हकमा तुलनात्मक रूपमा विश्लेषण गर्ने संख्यामा नरहेको हुनाले तुलना गरिएको छैन ।

६.२५. सेवासुविधा उपयोग सम्बन्धी विवरण

माथि उल्लेखित सेवा सुविधा उपलब्ध भएका घरधुरीमा कुन सेवा सुविधा कतिको संख्यामा छ भन्ने आधारमा यसको उपयोग गणना गरिएको छ । यो विश्लेषण देखाए अनुसार कम्प्युटर गाडी फ्रिज केवुल इन्टरनेट एक घरधुरीमा एउटा मात्र रहेको छ भने रेडियो टेलिभिजन मोवाइल जस्ता वस्तुहरू एक भन्दा धेरै रहेका छन् । जसको विवरण वार्डस्तरीय रूपमा तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	सेवा सुविधाको संख्यात्मक विवरण								
	रेडियो	टिभि	मोवाइल	इन्टरनेट	केवुल	गाडी	फ्रिज	मोटर साइकल	कम्प्युटर
१	८७	२२	३६१	०	०	३	१	६	४
२	२५५	२	५४४	६	१	०	०	०	३
३	९५	४	३८४	०	०	०	०	१	०
४	४१	०	११५	०	०	०	०	३	०
५	६५	४	२७६	०	०	१	०	०	४
६	७४	६	२८६	१	०	०	०	१	१
७	६०	५	२६८	०	०	२	१	२	२
८	७०	७	५२८	०	०	१	०	३	१
९	५२	१३	८२८	०	०	१	२	६	४
जम्मा	७९९	६३	३५९०	७	१	८	४	२२	१९
उपयोग कर्ता	७९५	५६	१८५६	३	१	८	४	२२	१९

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

माथि उल्लेखित विवरणलाई जातीय आधारमा समेत विश्लेषण गरिएको छ । उपयोग गर्ने घरधुरी वस्तु वरावर भएकोले कुनै असर नगरे पनि प्रमुख रूपमा मोवाइल फोनको लागि जातीय आधारमा तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क.वाहुन क्षेत्री भित्र भौतिक सामग्रीको संख्या

वाहुन क्षेत्री जाती भित्र सेवा सुविधाको उपयोगलाई हेर्दा केहि घरधुरी वाहेको अवस्थामा हरेक घरधुरीमा एकएक सेवा सुविधा रहेको पाइएको छ । जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री								
	रेडियो	टिभि	मोवाइल	इन्टरनेट	केवुल	गाडी	फ्रिज	मो साइकल	कम्प्युटर
१	५१	१०	१७५	०	०	२	०	३	३
२	२२२	२	४७७	०	०	०	०	०	०
३	७९	३	३२९	०	०	०	०	१	०
४	४०	०	११३	०	०	०	०	३	०
५	५१	४	२२४	०	०	१	०	०	४
६	६१	४	२२९	१	०	०	०	१	१
७	५०	५	२१९	०	०	२	१	२	२
८	५१	४	३९३	०	०	१	०	३	१
९	४७	१०	६४१	०	०	०	२	६	५
जम्मा	६५२	४२	२८००	१	०	६	३	१९	१६
उपयोग कर्ता	६४८	३७	१४२९	१	०	६	३	१९	१५

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

ख. जनजातीले उपयोग गरेका समाग्रीहरुको संख्या

वार्ड नं	जनजाती								
	रेडियो	टिभि	मोवाइल	इन्टरनेट	केवुल	गाडी	फ्रिज	मो साइकल	कम्प्युटर
१	८	६	८३	०	०	१	१	२	१
२	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४	०	०	०	०	०	०	०	०	०
५	०	०	०	०	०	०	०	०	०
६	५	१	३१	०	०	०	०	०	०
७	०	०	०	०	०	०	०	०	०
८	०	०	०	०	०	०	०	०	०
९	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	१३	७	११४	०	०	१	१	२	१
उपयोग कर्ता	१३	७	६९	०	०	१	१	२	१

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

ग. दललतले उडडुग गरेकल सडलडुरलरुकु संखुडल

वलरुड नं	दललत								
	रेडुडु	डलडु	डुवलडुल	इनुडरनेड	केवुल	गलडु	डुरलक	डु सलडुकल	कडुडुडुडर
ॡ	ॡॡ	३	७ॡ	०	०	०	०	ॡ	०
ॢ	३३	०	ॡ७	ॡ	ॡ	०	०	०	३
ॣ	ॡॡ	ॡ	ॡॡ	०	०	०	०	०	०
।	ॡ	०	ॢ	०	०	०	०	०	०
॥	ॡ।	०	ॡॢ	०	०	०	०	०	०
०	ॢ	ॡ	ॢॡ	०	०	०	०	०	०
१	ॡ०	०	।ॡ	०	०	०	०	०	०
ॡ	ॡॡ	३	ॡॣॡ	०	०	०	०	०	०
ॢ	ॡ	३	ॡ।७	०	०	ॡ	०	०	ॡ
कडुडु	ॡॢॢ	ॡॡ	ॡॡॢ	ॡ	ॡ	ॡ	०	ॡ	।
उडडुग कलरु	ॡॢॢ	ॡ	३।ॢ	ॢ	ॡ	ॡ	०	ॡ	३

शुरुतः धरधुरुी सरुडुडुकुण ॢ०७ॡ कुरुषु

ॡ.ॢॡ. कुरुवलकुडलरुकन सडुडनुधुी वलवरण

कुनैडलन कुरुषु गलरुडु डल कुरुलुलकै वलकलसकल ललगु कुरुवलकुडलरुकन डल आडुडनलरुडरतल कु डुरडुख डुडुडलकल हुने गलरुदुख । खलदुडलनुन आडुडनलरुडरतल कु वलषुडलरुडु हेरेर गलरुीवल नकसलंकन गलरुदु सलडलनुडतडल आडुडनु उडुडलदनुले कतल सडुड सडुड खलनडुगुड डुनुने आधलरडल गलरुनुख ॢ तडुसलरुडु डुरुखु । खणुडडल वलडुडलकन गलरुनुख कसडल आडुडनु उडुडलदनुले ३ डुहलनल सडुड खलनडुगुने , । डुहलनल सडुड खलनडुगुने , ॡ डुहलनल सडुड खलन डुगुने ॢ ॡॢ डुहलनल वल सु डुनुदल डुडुी सडुड सडुड खलनडुगुने डुरुदुखन । वलकलस डुरुकुरुडलडल डु उडुडुकुत वलधुल हेन कलन डुने डुतलले डलतुर गलरुीवल डलडन गलरुदु अधुरु डुनुख तडुसैले डु गलरुडुडललकलकु हकडल अतडुनुतै सुकुषुड वलशुषुण गलरेर आडुडनु वलरुषुक आडुडलनलले (सडुडै कुरुषुडलड डुरलसु) हरेक धरधुरुीकु कतल सडुड सडुड कुरुवलकुडु डलरुकन हुनुख ? डुनुने आधलरडल वलशुषुण गलरुलकु । डुरुखु रुडुडल हरेक सदसुडकल ललगु आवशुडक डुरुने वलडुनुन कुरुषुडलरु खलनल, कडुडल, शलकुषुल,सुवलरुथुडु, कलडडुरुव, डुनुररुकुकन, संकलर, अडुडल ललगुडतकल वलषुडडल हुने खरुडुलरुडु वलशुषुण गलरुलकु । डुसलरुडु डुनल ॢ वडल डुरडुख खणुडलरुडु वलडुकु गलरु अधुडडन गलरुलकु । डुहललु खणुड अनुडरगत वैदुशलक रुरुकगलरुडलड डुरलसु आडुडलनललरुडु अलग गलरुने हु डुने कतल सडुड डु गलरुडुडललकले कुरुवलकुडलरुकन गलरुन सडुकु डुनुने वलशुषुण गलरुलकु । डुने दुशुरु खणुडल वैदुशलक रुरुकगलरु डलड डुरलसु आडुडलनल सडुडले कतल सडुड कुरुवलकुडलरुकन हुनुख डुनुने वलशुषुण गलरुलकु ।

६.२६.१. वैदेशिक रोजगार विना जीविकोपार्जन सम्बन्धी विवरण

वैदेशिक रोजगार बाट प्राप्त भएको आम्दानीलाई अलग गरेर हेर्दा यहि देशको कमाइले शिवालय गाउँपालिकाले अधिकतम ७.९ महिना अर्थात २३८ दिन मात्र निर्वाह गर्न सक्छ भने वार्ड स्तरीय रुपमा हेर्दा सबैभन्दा कमजोर हैसियत भएको वार्ड नं २ ले १६२ दिन वा ६ महिना र सबैभन्दा वलियो ४ नं वार्ड ले ३११ दिन वा करीव साडे १० महिना धान्न सक्छ त्यस्तै अन्य वार्डहरूमा १ नं वार्डले २५२ दिन ३ नं वार्डले २६२ दिन ५ नं वार्डले २३७ दिन ६ नं वार्डले २५९ दिन ७ नं वार्डले २२५ दिन ८ नं वार्डले २०४ दिन र ९ नं वार्डले २५४ दिन धान्न सक्ने अवस्था रहेको छ । यो भन्दा अतिरिक्त समय निर्वाह गर्नका लागि दैनिक मजदुरी वा ऋण लिनुपर्ने अवस्था रहेको छ । जीवन निर्वाहका आधारमा वार्ड स्तरीय जातीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	३ महिना सम्म पुग्ने			६ महिना सम्म पुग्ने			९ महिना सम्म पुग्ने		
	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित
१	२२	७	२१	२२	१६	२३	३४	३०	३९
२	४	०	३	१२५	०	१७	८२	०	१६
३	४०	०	७	५८	०	११	७१	०	२३
४	२	०	०	१७	०	१	२६	०	१
५	२६	०	११	७५	०	२४	५३	०	१५
६	१९	०	२	५१	७	१९	९२	५	१४
७	१९	०	८	६४	०	३४	९०	०	१४
८	१९	०	१५	५९	०	३६	७५	०	२७
९	०	०	०	३३	०	२३	७४	०	२८
जम्मा	१५१	७	६७	५०४	२३	१८८	५९७	३५	१७७
प्रतिशत	८%	६%	१३%	२७%	२०%	३६%	३२%	३१%	३४%

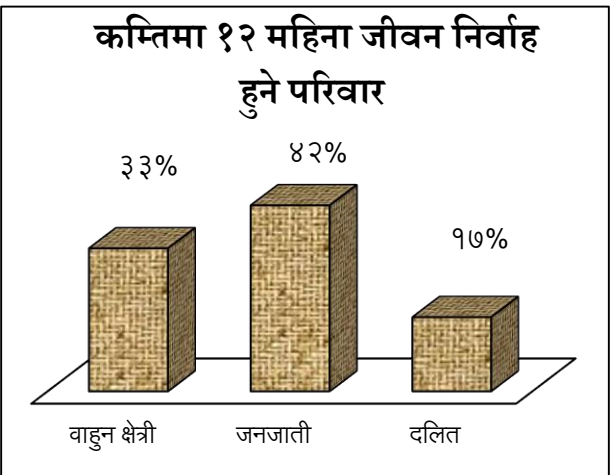
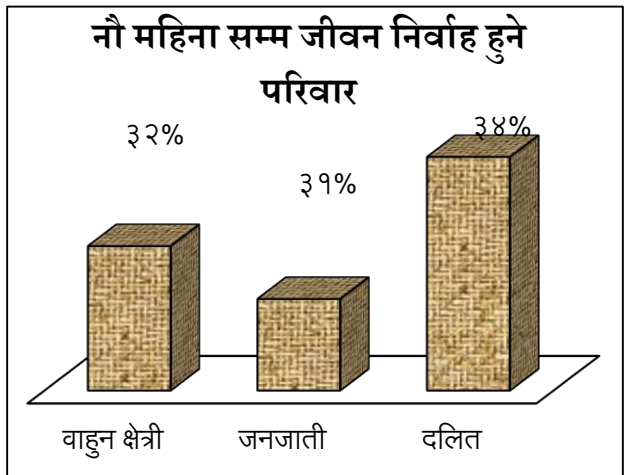
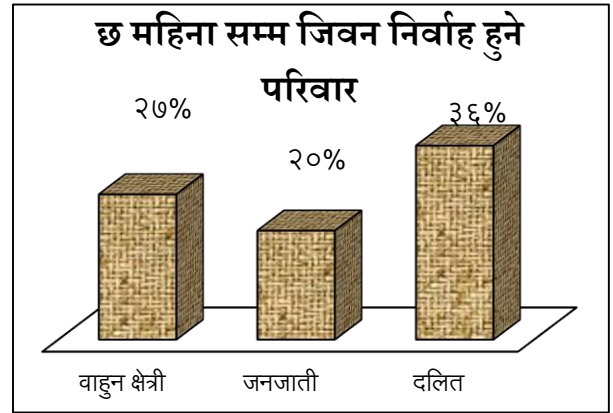
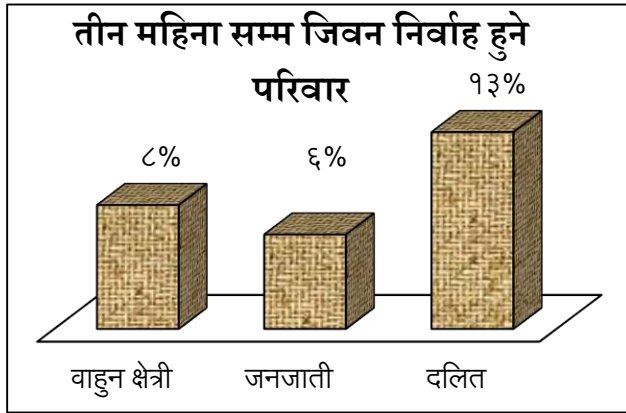
श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

वार्ड नं	१२ महिना सम्म पुग्ने			१२ महिना भन्दा बढी			आपनो कमाइले जिविको पार्जन गर्ने	
	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	महिना	दिन
१	३२	१२	२०	३२	२६	७	८.४	२५२
२	१५	०	०	१०	०	०	६.१	१८२
३	२९	०	८	५४	०	५	८.७	२६२
४	३१	०	१	३०	०	१	१०.४	३११
५	२२	०	३	३९	०	३	७.९	२३७
६	४४	४	७	५४	६	२	८.६	२५९

वार्ड नं	१२ महिना सम्म पुग्ने			१२ महिना भन्दा बढी			आफ्नो कमाइले जिविको पार्जन गर्ने	
	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	महिना	दिन
७	३६	०	१०	४९	०	२	७.५	२२५
८	२५	०	४	२१	०	३	६.८	२०४
९	४८	०	७	३६	०	५	८.५	२५४
जम्मा	२८२	१६	६०	३२५	३२	२८	७.९	२३८
	१५%	१४%	१२%	१७%	२८%	५%		

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

माथि उल्लेखित विवरणलाई यो गाउँपालिकामा रहेका वाहुनक्षेत्री १८५९ घरधुरी जनजाती ११३ घरधुरी र दलित ५२० घरधुरीका आधारमा प्रतिशतमा निकाली अध्ययन गर्न सजिलो होस भनेर स्तम्भ चित्र मार्फत तल प्रस्तुत छ ।

नोट: उल्लेखित स्तम्भ चित्रमा जातीय कुल संख्याको आधारमा % गणना गरिएको हुनाले जातीय % जोड्दा मात्र १०० हुन्छ।

माथि उल्लेखित विवरण अनुसार शिवालय गाउँपालिकामा संख्यात्मक रूपमा जीवन निर्वाह गर्न सक्ने परीवार मा ६०७ वाहुन क्षेत्री ४८ जनजाती र ८८ दलित घरधुरी रहेका छन । यसरी हेर्दा कुल ७४३ घरधुरी मात्र सम्पन्न देखिएका छन जुन कुल घरधुरी संख्याको ३०% हुन आउछ भने अझै १७४९ अर्थात ७०% घरधुरी गरीब रहेका छन । कुल ६९% गरीब घरधुरी मध्ये २२५ अर्थात ९% अति गरीब , ७१५ अर्थात २९% मध्यम गरीब र ८०९ अर्थात ३१% गरीब घरधुरी रहेका छन ।

६.२६.२. वैदेशिक रोजगार सहित जीविकोपार्जन सम्बन्धी विवरण

हाल नेपाल नै रेमिट्यान्स बाट चलिरहेको अवस्था छ । ४० लाख नेपालीले विदेशबाट पठाएको रकमले यहाँको जीवन निर्वाहमा महत्वपूर्ण भुमिका निर्वाह गरेको छ तर पनि यसकै खासै ठुलो असर शिवालय गाउँपालिकामा परेको छैन । शिवालय गाउँपालिका बाट हाल ३३५ जना युवाहरु वैदेशिक रोजगारमा गएका छन र उनीहरुले पठाएको पैसाले यहाँको पनि जीविकोपार्जनमा सहायक बनेको छ । तत्कालको अवस्थामा रेमिट्यान्स सहितको आम्दानीले यो गाउँपालिकाको कुल खर्च लाई करिव १० महिना मात्र धान्न सकेको छ । वार्ड स्तरीय रूपमा हेर्दा सबैभन्दा कमजोर २ नं परेको छ जसको वार्षिक आम्दानीले पुरा वर्ष भरिको खर्च धान्न सकेको छैन केवल १८६ दिन अर्थात ६ महिना मात्र धान्न सकेको छ भने सबै भन्दा वलियो वार्ड नं ४ परेको छ जसको एक वर्षको आम्दानीले ३६७ दिन अर्थात करीव साडे १२ महिना धान्न सकेको देखिन्छ । त्यस्तै अन्य वार्ड हरूमा वार्ड नं १ ले १० महिना अर्थात २९४ दिन , ३ नं वार्डले करीव साडे ११ महिना अर्थात ३४४ दिन ५ नं वार्डले ले करीव साडे १० महिना अर्थात २९४ दिन, ६ नं वार्डले ले ११ महिना अर्थात ३३१ दिन ७ नं वार्डले साडे ९ महिना अर्थात २७३ दिन, ८ नं वार्डले करीव साडे ८ महिना अर्थात २५७ दिन र ९ नं वार्डले साडे ८ महिना अर्थात २५६ दिन को खर्च धान्न सकेको देखिन्छ ।

समग्रतामा यो अवस्था भएपनि व्याक्तिगत रूपमा यो शिवालय गाउँपालिकाको अवस्था भने फरक छ । घरधुरी स्तरमा यो तथ्याडकलाई विश्लेषण गर्दा यो गाउँपालिकाका कुल २४९२ घरधुरी मध्ये हाल ९६९ अर्थात करीव ३९% घरधुरी को मात्र जीवन निर्वाह हुन सकेको छ भने अझै पनि १५२३ अर्थात ६१% घरधुरी गरिविको रेखामुनी रहेका छन । वैदेशिक रोजगार सहितको आम्दानी बाट जीवन निर्वाहका आधारमा वार्ड स्तरीय जातीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	३ महिना सम्म पुग्ने			६ महिना सम्म पुग्ने			९ महिना सम्म पुग्ने		
	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित
१	१३	६	९	१९	१४	२३	३३	२६	३८
२	४	०	३	१२२	०	१७	८२	०	१६
३	२७	०	३	४७	०	९	६९	०	२२
४	१	०	०	६	०	०	२६	०	२

शिवालय गाउँपालिका जाजरकोट पार्श्व चित्र ०७५

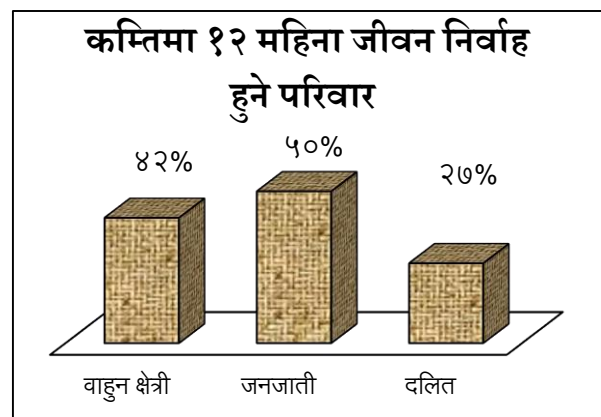
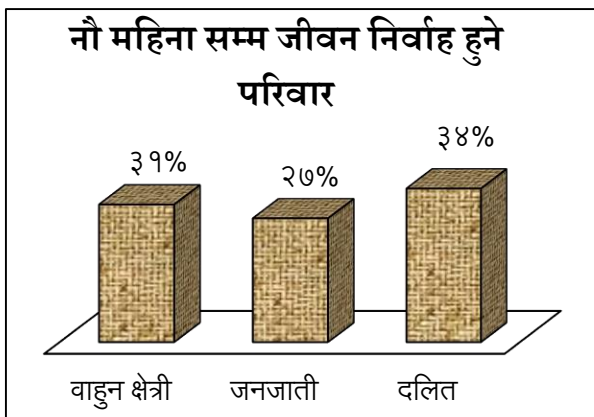
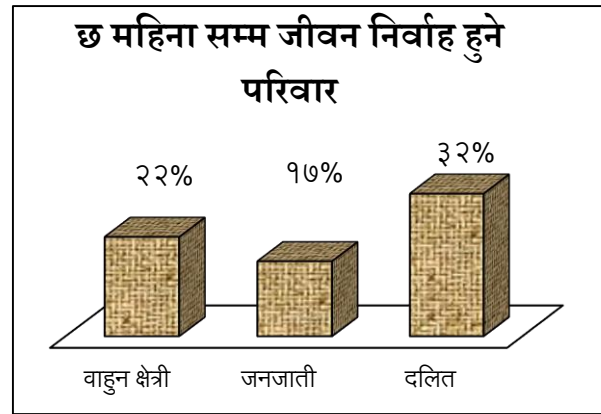
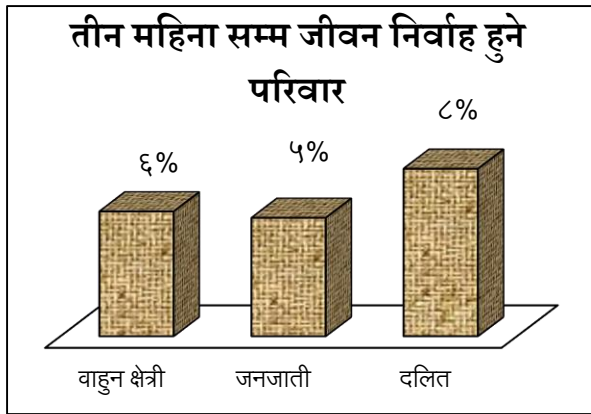
वार्ड नं	३ महिना सम्म पुग्ने			६ महिना सम्म पुग्ने			९ महिना सम्म पुग्ने		
	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित
५	२४	०	९	५७	०	१८	४८	०	१७
६	१८	०	१	३५	५	१६	७९	५	११
७	८	०	५	५२	०	३१	८४	०	१५
८	९	०	९	४६	०	२९	७२	०	२८
९	०	०	०	३०	०	२३	७४	०	२८
जम्मा	१०४	६	३९	४१४	१९	१६६	५६७	३१	१७७
प्रतिशत	६%	५%	८%	२२%	१७%	३२%	३१%	२७%	३४%

श्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५ जेष्ठ

वार्ड नं	१२ महिना सम्म पुग्ने			१२ महिना भन्दा बढी			आपनो कमाइले जिविको पार्जन गर्ने (वार्डले)	
	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	महिना	दिन
१	३३	१४	२४	४४	३१	१६	९.८	२९४
२	१६	०	०	१२	०	०	६.२	१८६
३	३०	०	८	७९	०	१२	११.५	३४४
४	२९	०	१	४४	०	१	१२.२	३६७
५	२३	०	६	६३	०	६	९.८	२९४
६	४५	४	७	८३	८	९	११.०	३३१
७	३७	०	११	७७	०	६	९.१	२७३
८	३२	०	७	४०	०	१२	८.६	२५७
९	५०	०	७	३७	०	५	८.५	२५६
जम्मा	२९५	१८	७१	४७९	३९	६७	९.६	२८८
प्रतिशत	१६%	१६%	१४%	२६%	३५%	१३%		

श्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५ जेष्ठ

उल्लेखित विवरणलाई यो गाउँपालिकामा रहेका वाहुनक्षेत्री १७५४ घरधुरी जनजाती ९५ घरधुरी र दलित ४७८ घरधुरी का आधारमा प्रतिशतमा निकालि अध्ययन गर्न स्तम्भ चित्र मार्फत तल प्रस्तु गरिएको छ ।

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

माथि उल्लेखित विश्लेषण बाट सारमा के देखिएको छ भने हालको अवस्थामा वैदेशिक रोजगार पनि नियमित आम्दानीको श्रोत वनीरहेको परिप्रेक्षमा वैदेशिक रोजगार सहितको आम्दानीलाई नै गाउँपालिकाको आम्दानी मान्नु पर्ने हुन्छ । त्यसैले निस्कर्षको रूपमा हाल शिवालय गाउँपालिकाको कुल २३२७ घरधुरी मध्ये ४१% अर्थात ९४७ घरधुरी मात्र खाद्य सुरक्षाका हिसावले सुरक्षित (सम्पन्न) रहेका छन् भने ५९% अर्थात १३८० घरधुरी असुरक्षित (विपन्न) रहेका छन् । विपन्न भित्रका पनि खाद्य सुरक्षाका हिसावले तीन महिना, छ महिना र नौ महिना सुरक्षित भएका परिवारहरूको विवरण माथि उल्लेख गरिसकिएको हुनाले समग्रतामा यो गाउँपालिकाका खाद्यसुरक्षाका हिसावले विपन्न तथा सम्पन्न परिवारको जातीय वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

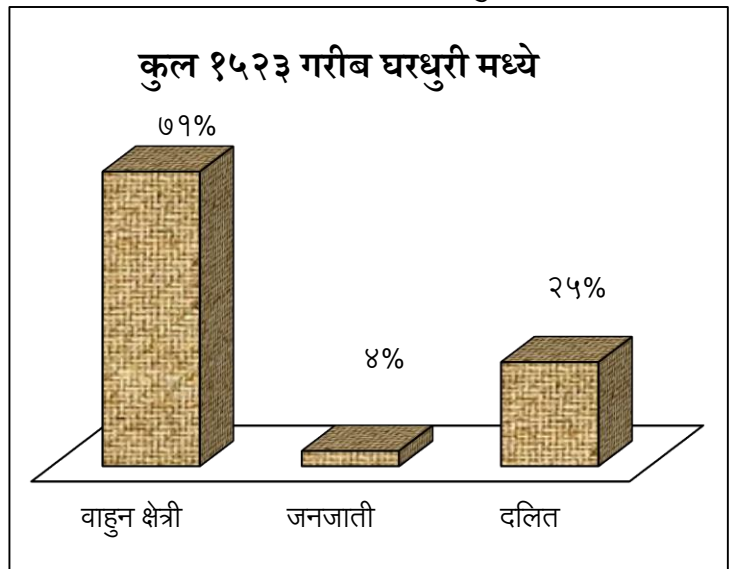
वार्ड नं	गरीब			सम्पन्न			जम्मा			कुल जम्मा
	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	
१	६५	४६	७०	७७	४५	४०	१४२	९१	११०	३४३

वार्ड नं	गरीब			सम्पन्न			जम्मा			कुल जम्मा
	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	वाहुन क्षेत्री	जनजाती	दलित	
२	२०८	०	३६	२८	०	०	२३६	०	३६	२७२
३	१४३	०	३४	१०९	०	२०	२५२	०	५४	३०६
४	३३	०	२	७३	०	२	१०६	०	४	११०
५	१२९	०	४४	८६	०	१२	२१५	०	५६	२७१
६	१३२	१०	२८	१२८	१२	१६	२६०	२२	४४	३२६
७	१४४	०	५१	११४	०	१७	२५८	०	६८	३२६
८	१२७	०	६६	७२	०	१९	१९९	०	८५	२८४
९	१०४	०	५१	८७	०	१२	१९१	०	६३	२५४
जम्मा	१०८५	५६	३८२	७७४	५७	१३८	१८५९	११३	५२०	२४९२

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

गाउँपालिकाका जम्मा गरीब

माथिको टेबलले देखाएको विषयलाई २ ढंगले विश्लेषण गर्नु पर्ने हुन्छ । विषयलाई प्रस्ट पार्न प्रतिशतमा देखाउने प्रचलन छ, यसरी देखाउदा कहिले काहि फरक खालको रिजल्ट देखिन सक्छ । शिवालय गाउँपालिकामा १% भन्नाले बाहुन क्षेत्रीको हकमा १८.५ जना, जनजातीको हकमा १ जना, दलितको हकमा ५.२ जना र समग्र गाउँपालिका को हकमा २५ जना पर्दछ यस्तो अवस्थामा समान बुझाइले परिणाममा प्रभाव पार्दछ । त्यसैले यहाँ समग्र

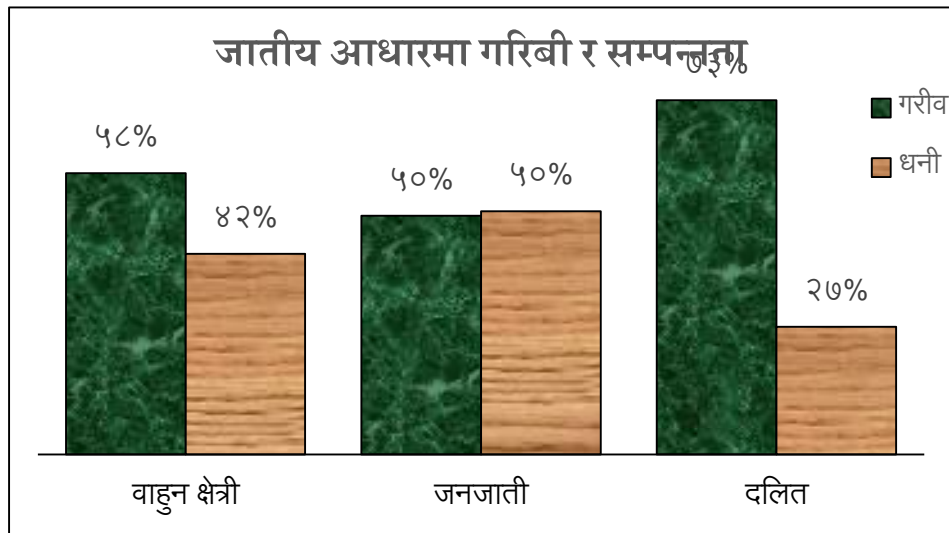

गाउँपालिकाको हकमा कति गरिव छन र त्यसमा कुन जातीको कति प्रतिशत हिस्सेदारी छ भन्ने विश्लेषण गरिएको छ । शिवालय गाउँपालिकाका कुल १५२३ गरीब घरधुरी मध्ये जातीय रुपमा वाहुन क्षेत्री ७९% रहेका छन भने जनजाती ८% रहेका छन त्यस्तै दलित जाती २५% रहेका छन जहा १% वरावर सबै जातका लागि १५.२३ मुख्य रहेको छ (यही १५.२३ ले स्तम्भ चित्रमा देखाएको % लाई गुणा गर्दा संख्यामा आउछ ।)

जातीय आधारमा गरीब

जातीय आधारमा हेर्दा यो गाउँपालिकामा रहेका घरधुरीहरूलाई वाहुनक्षेत्री, जनजाती तथा दलितका आधारमा विश्लेषण गरिएको छ । यसरी हेर्दा शिवालय गाउँपालिकामा संख्याका आधारमा सबै भन्दा धेरै गरीब वाहुन क्षेत्रीमा रहेका छन भने

प्रतिशतका आधारमा दलित जातीमा रहेका छन । वाहुन क्षेत्रीका कुल घरधुरी संख्या १८५९ मध्ये १०८५ अर्थात् ५८% घरधुरी गरीब छन भने जनजातीका कुल ११३ घरधुरी मध्ये ५६

अर्थात् ५०% घरधुरी विपन्न रहेका छन । त्यसै गरी दलितका कुल ५२० मध्ये ३८२ अर्थात् ७३% घरधुरी विपन्न रहेका छन । यसमा १% वरावर वाहुनक्षेत्रीमा १८.५९ जनजातीमा १.१३ र दलित जातीमा ५.२ हुन्छ । यहि प्रतिशतलाई स्तम्भ चित्रमा देखाइएको छ ।

७. घरजग्गामा महिलाको स्वामित्व सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या १५६९६ मध्ये महिलाको जनसंख्या ७६५८ अर्थात् ४९% रहेको छ तर पनि महिलाको नाममा भने केवल ४९ घरधुरीमा मात्र घर जग्गा रहेको छ । यो कुल घरधुरी २३२७ को २% हुन आउछ भने अझैपनि ९८% घरधुरीमा महिलाको नाममा कुनैपनि जग्गा वा घर छैन । जातीय आधारमा हेर्दा वाहुन क्षेत्री मा ३५ जनजातीमा ७ र दलित जातीमा ७ घरधुरीमा मात्र महिलाको नाममा अचल सम्पत्ति रहेको देखिन्छ । महिलाको स्वामित्वलाई अझ प्रष्ट बनाउनका लागि घर जग्गा दुवै भएका घर मात्र भएका र जग्गा मात्र भएका गरी तीन खण्डमा विभाजन गरिएको छ, जसको जातीय वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री			जनजाती			दलित		
	घर जग्गा दुवैम	जग्गामा मात्र	घरमा मात्र	घर जग्गा दुवैम	जग्गामा मात्र	घरमा मात्र	घर जग्गा दुवैम	जग्गामा मात्र	घरमा मात्र
१	८	१	०	६	१	०	२	१	०
२	०	०	१	०	०	०	०	०	०

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री			जनजाती			दलित		
	घर जग्गा दुवैम	जग्गामा मात्र	घरमा मात्र	घर जग्गा दुवैम	जग्गामा मात्र	घरमा मात्र	घर जग्गा दुवैम	जग्गामा मात्र	घरमा मात्र
३	७	२८	५	०	०	०	०	४	०
४	०	०	०	०	०	०	०	०	०
५	०	१२	०	०	०	०	३	२	०
६	४	०	०	०	०	०	०	०	०
७	५	०	०	०	०	०	३	०	०
८	३	०	०	०	०	०	०	०	०
९	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	२७	४१	६	६	१	०	८	७	०

श्रोत:घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

८. परिवारको स्वामित्वमा रहेको जग्गा सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा कुल २४९२ घरधुरी मध्ये ८०६ अर्थात करीव ३२% घरधुरीले हाल चर्चेको जग्गा ५ रोपनि भन्दा कम रहेको छ (तथ्याङ्क संकलनका आधारमा लिइएको विवरण हुनाले प्राविधिक रूपमा नमिल्न पनि सक्ने अवस्था छ) भने १३४६ घरधुरी अर्थात ५४% घरधुरीको मात्र ५ देखि १५ रोपनी सम्म रहेको छ । त्यसैगरी १५ रोपनी भन्दा बढी र ३० रोपनी भन्दा कम जग्गा भएका घरधुरीको संख्या २५१ अर्थात १०% रहेको छ भने ३० रोपनी भन्दा बढी जग्गा भएका घरधुरीको संख्या ८९ अर्थात ३% रहेको छ । यो गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने ४३ परिवार अर्थात २% घरधुरीको आफ्नो नाममा कुनैपनि जग्गा जमीन छैन । पारिवारको स्वामित्वमा रहेको जग्गा सम्बन्धिको वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	१ देखि ५ रोपनी सम्म जग्गा भएका	५ देखि १५ रोपनी सम्म भएका	१५ देखि ३० रोपनी सम्म	३० देखि ५० रोपनी सम्म	५० रोपनी भन्दा माथि	जग्गा नभएका
१	१८२	१०५	१६	०	०	४
२	४०	२०२	३०	०	०	०
३	२७	१४५	६३	१०	१	३
४	१९	९१	०	०	०	०
५	३४	१८८	१५	०	०	१०
६	४०	१६४	८९	१७	३	१

वार्ड नं	१ देखि ५ रोपनी सम्म जग्गा भएका	५ देखि १५ रोपनी सम्म भएका	१५ देखि ३० रोपनी सम्म	३० देखि ५० रोपनी सम्म	५० रोपनी भन्दा माथि	जग्गा नभएका
७	१०८	१५२	१८	४	०	२१
८	९८	१६०	१३	२	०	१
९	१८९	५७	२	०	०	३
जम्मा	७३७	१२६४	२४६	३३	४	४३
प्रतिशत	३२%	५४%	११%	१%	०%	२%

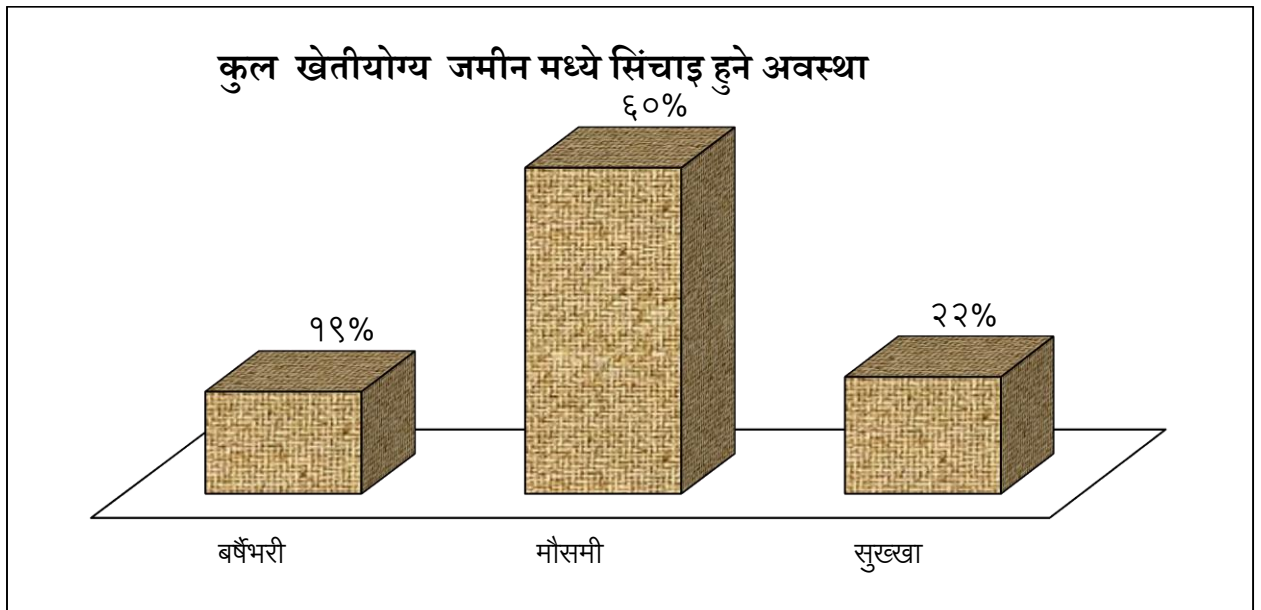
९.सिंचाइ सुविधा उपलब्धता सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा कुल खेतीयोग्य जमीन मध्ये १९१११ रोपनी मात्र उपयोग गरिएको छ (प्राविधिक रुपमा यो विवरण फरक हुन सक्छ) । जसमध्ये वाह्रै महिना सिंचाइको सुविधा भएको, वर्षायाममा सिंचाइको सुविधा भएको र सुख्खा गरी तीन भागमा विभाजन गरेर विवरण संकलन गरिएको छ । यो गाउँपालिकामा कुल खेतीयोग्य जमिन मध्ये जातीय आधारमा वाहुनक्षेत्री को १५५५८ रोपनी, जनजातीको ७६३ रोपनी र दलित जातीको २७९० रोपनी रहेको छ । वाहुन क्षेत्री समुदाय संग रहेको १४९०४ रोपनी मध्ये ३१३९ रोपनी वाह्रै महिना सिंचाइ सुविधा उपलब्ध जग्गा रहेको छ भने ८९८८ रोपनी जग्गा मौसमी सिंचाइ सुविधा भएको अनि ३४३१ रोपनी जग्गा सुख्खा छ । जनजाती समुदाय संग रहेको कुल ६९१ रोपनी जग्गा मध्ये १४ रोपनी वाह्रै महिना सिंचाइ सुविधा उपलब्ध जग्गा रहेको छ भने ७१७ रोपनी जग्गा मौसमी सिंचाइ सुविधा भएको अनि ३२ रोपनी जग्गा सुख्खा छ । दलित समुदाय संग रहेको कुल २६२४ रोपनी मध्ये ४४७ रोपनी वाह्रै महिना सिंचाइ सुविधा उपलब्ध जग्गा रहेको छ भने १६९० रोपनी जग्गा मौसमी सिंचाइ सुविधा भएको अनि ६५३ रोपनी जग्गा सुख्खा छ । समग्रमा कुल खेति गरिएको जग्गा मध्ये ३६०० रोपनीमा वाह्रै महिना सिंचाइ सुविधा उपलब्ध छ भने ११३९५ रोपनीमा मौसमी सिंचाइको सुविधा रहेको छ तर ३११६ रोपनी जग्गा सुख्खा रहेको छ । अर्को तर्फबाट जातीय रुपमा यो विवरण लाइ विश्लेषण गर्दा वाहुन क्षेत्र ले चर्चेको कुल जग्गा मध्ये २०% जग्गा वाह्रै महिना सिंचित हुने गरिएको छ भने ५८% मौसमी सिंचाइ हुने गरिएको छ त्यसै गरी २२% सुख्खा रहेको छ । जनजातीले चर्चेको कुल जग्गा मध्ये २% वाह्रै महिना सिंचाइ हुने गरिएको छ भने ९४% मौसमी सिंचाइ हुने गरिएको छ त्यसैगरी ४% सुख्खा रहेको छ । दलित ले चर्चेको कुल जग्गा मध्ये १६% वाह्रै महिना सिंचाइ हुने गरिएको छ भने ६१% मौसमी सिंचाइ हुने गरिएको छ त्यसै गरी २३% जग्गा सुख्खा रहेको छ । समग्रमा कुल जग्गाको १९% वाह्रै महिना सिंचाइ हुने गरिएको छ भने ६०% मौसमी सिंचाइ हुने गरिएको छ त्यसैगरी २१% सुख्खा रहेको छ । शिवालय गाउँपालिकाको खेती गरिएको जग्गाको वार्डस्तरीय जातीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री (रोपनी)			जनजाती (रोपनी)			दलित (रोपनी)			जम्मा		
	सिंचाइ हुने अवधी			सिंचाइ हुने अवधी			सिंचाइ हुने अवधी			सिंचाइ हुने अवधी		
	१२ महिना	मौसमी	सुख्खा	१२ महिना	मौसमी	सुख्खा	१२ महिना	मौसमी	सुख्खा	१२ महिना	मौसमी	सुख्खा
१	१२९	७५२	४५	१४	४४९	१२	६	३६९	११	१४९	१५७०	६८
२	७३८	६७७	५६८	०	०	०	७२	७३	५६	८१०	७५०	६२४
३	२४४	२३४०	५११	०	०	०	६८	२६९	९२	३१२	२६०९	६०३
४	१८६	३४८	१६८	०	०	०	१	१८	९	१८७	३६६	१७७
५	७३६	७५१	१९६	०	०	०	१४३	१७६	३२	८७९	९२७	२२८
६	५८६	२२९५	३७७	०	२६८	२०	७७	२७९	५८	६६३	२८४२	४५५
७	२२६	१८९	१२२२	०	०	०	३४	४२	३०६	२६०	२३१	१५२८
८	२५५	१०२१	२४०	०	०	०	४४	३०१	७८	२९९	१३२२	३१८
९	३९	६१५	१०४	०	०	०	२	१६३	११	४१	७७८	११५
जम्मा	३१३९	८९८८	३४३१	१४	७१७	३२	४४७	१६९०	६५३	३६००	११३९५	४११६
प्रतिशत	२०%	५८%	२२%	२%	९४%	४%	१६%	६१%	२३%	१९%	६०%	२२%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

माथि उल्लेखित विवरणलाई तल स्तम्भ चित्र मार्फत देखाइएको छ ।

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

१०. घरपालुवा पशुपंक्षी सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा हरेक घरधुरीमा व्यवसायिक रुपमा नभई आफ्नो उपभोग को लागि पशुपालन गर्ने प्रचलन रहेकोछ । हाल यो गाउँपालिका मा उपलब्ध पशुपंक्षीहरुको विवरणले यहीकुरा पुष्टि गर्दछ । विशेष गरी गाई , गोरु , भैसी , वाख्रा, वंगुर, घोडा भेडा लगायत कुखुरा परेवा आदी पालन गर्ने गरिएको छ । हाल पालन गरिएका पशुपंक्षीहरुको वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	घरपालुवा पशु पंक्षीको विवरण									
	गाई	गोरु	भैसी	राँगा	वाख्रा	भेडा	वंगुर	घोडा	कुखुरा	परेवा
१	२७८	६९०	३०६	५४	१५९०	३३	५		३६६	०
२	६६	५३९	२८५	१७	१५७८	१६	१९		२५	०
३	३०५	५१८	२५२	२५३	११००	२	०		६२५	४
४	७५	२१३	६६	२	४४३	०	०	५	०	०
५	१७२	५००	२०६	८५	८६०	१	०		५११	०
६	६०५	६९८	३७६	७५	१७०८	१२	१०		५	०
७	५३८	६४४	३२७	३१	१७२९	१५०	०		५०३	०
८	२२४	५३९	३४६	२९	११५०	१७	०		४५८	३
९	१५४	४१०	२२९	२७	११२९	२८	०	१२	८४८	२
जम्मा	२४१७	४७५१	२३९३	५७३	११२८७	१२४	३४	१७	३३४१	९

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

११. आर्थिक सम्पन्नता सम्बन्धी विवरण

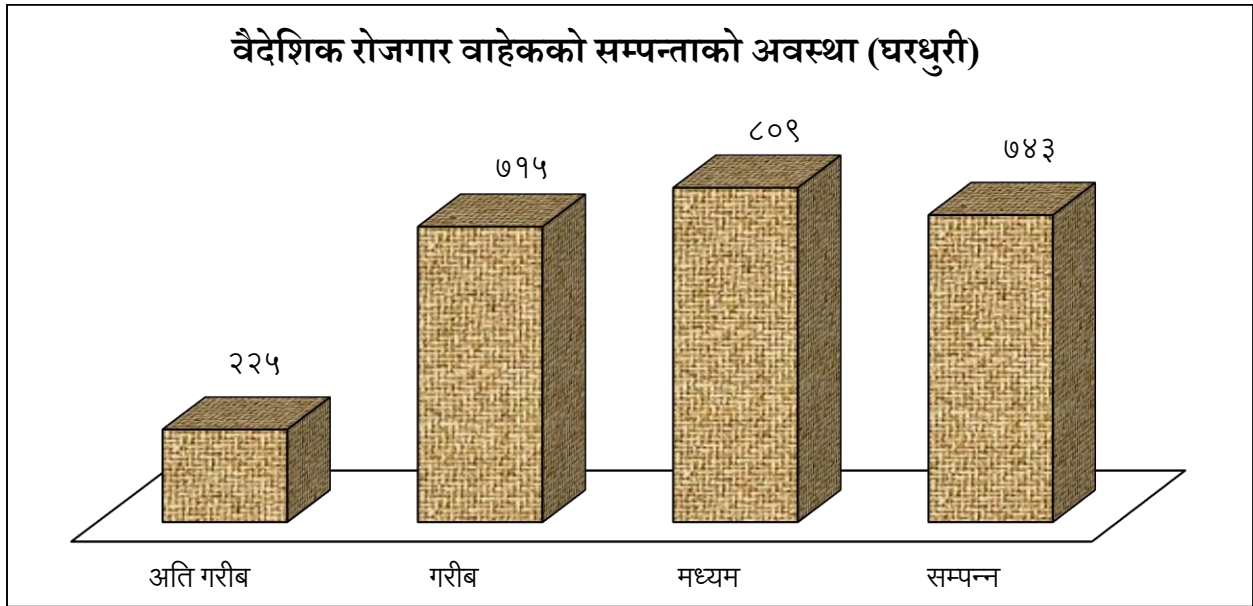
शिवालय गाउँपालिकामाको खाद्यान्न आत्म निर्भरताका वारेमा माथि प्रसस्त उल्लेख गरिएकोछ । समग्रमा हाल यो गाउँपालिकामा रहेका कुल गरीब तथा धनी वर्गको एकै तालिकामा राखेर विश्लेषण गरिएको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ । जसमा यो गाउँपालिकाका वैदेशिक रोजगारको आम्दानी वाहेक र सहित कति कति को संख्यामा गरिब छन कतिको संख्यामा धनी छन भन्ने विवरण वार्डस्तरीय रुपमा तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	वैदेशिक रोजगार वाहेक को अवस्था					वैदेशिक रोजगार सहितको अवस्था				
	अति गरीब	गरीब	मध्यम	सम्पन्न	जम्मा	अति गरीब	गरीब	मध्यम	सम्पन्न	जम्मा

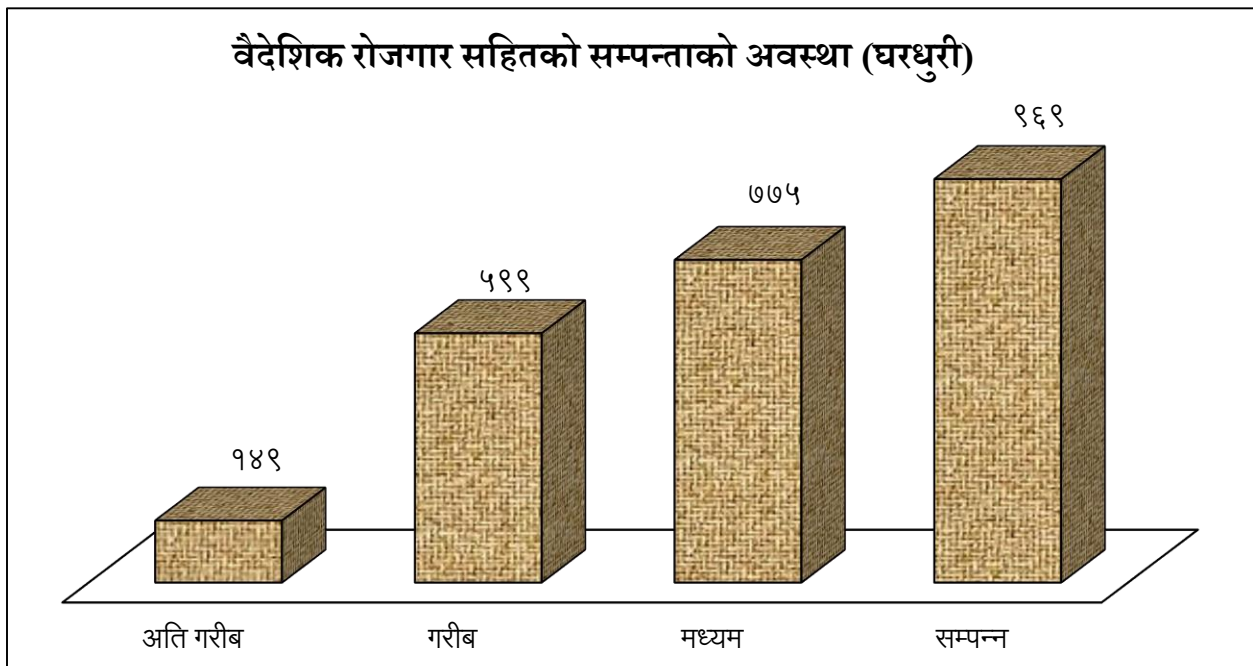
वार्ड नं	वैदेशिक रोजगार वाहेक को अवस्था					वैदेशिक रोजगार सहितको अवस्था				
	अति गरीब	गरीब	मध्यम	सम्पन्न	जम्मा	अति गरीब	गरीब	मध्यम	सम्पन्न	जम्मा
१	५०	६१	१०३	१२९	३४३	२८	५६	९७	१६२	३४३
२	७	१४२	९८	२५	२७२	७	१३९	९८	२८	२७२
३	४७	६९	९४	९६	३०६	३०	५६	९१	१२९	३०६
४	२	१८	२७	६३	११०	१	६	२८	७५	११०
५	३७	९९	६८	६७	२७१	३३	७५	६५	९८	२७१
६	२१	७७	१११	११७	३२६	१९	५६	९५	१५६	३२६
७	२७	९८	१०४	९७	३२६	१३	८३	९९	१३१	३२६
८	३४	९५	१०२	५३	२८४	१८	७५	१००	९१	२८४
९	०	५६	१०२	९६	२५४	०	५३	१०२	९९	२५४
जम्मा	२२५	७१५	८०९	७४३	२४९२	१४९	५९९	७७५	९६९	२४९२

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

माथि उल्लेखित तालिकामा अति गरिव भन्नाले आफ्नो उत्पादन वा कमाइले अधिकतम ३ महिना सम्म जीवन निर्वाह हुने परिवार संख्या, गरीब भन्नाले आफ्नो उत्पादन वा कमाइले अधिकतम ६ महीना सम्म जीवन निर्वाह हुने परिवार संख्या, मध्यम भन्नाले आफ्नो उत्पादन वा कमाइले अतिकतम ९ महिना सम्म जीवन निर्वाह हुने परिवार संख्या र सम्पन्न भन्नाले आफ्नो उत्पादन वा कमाइले न्युनतम १२ महिना जीवन निर्वाह हुने परिवार संख्या भन्ने बुझनु पर्दछ र यसमा दाया र बाँया प्रमुख खण्डमा वैदेशिक रोजगार बाट प्राप्त आम्दानी वाहेक र सहितको विवरण प्रस्तुत गरिएको छ जसलाई तल स्तम्भ चित्रमा पनि देखाइएको छ।

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

१२. शिक्षा सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या १६६३२ रहेको छ भने ५ वर्ष भन्दा मुनिको जनसंख्या २१९५ रहेको छ । यो संख्या घटाउदा ५ वर्ष भन्दा माथिको जनसंख्या १४३०१ हुन आउछ । त्यसैका आधारमा शैक्षिक विवरण प्रस्तुत गरिएको छ । यो गाउँपालिकाको कुल जनसंख्याको १९% अर्थात २६५५ जना निराक्षर रहेका छन । वाँकी रहेका ८३% जनसंख्या मध्ये ३५% अर्थात ४९५३ जना साक्षर (सामान्य पढ्न र लेख्न सक्ने) रहेको छ भने १८% अर्थात २६१६ जना कक्षा

पाँच सम्म अध्ययन गरेको जनसंख्या रहेको छ । त्यसैगरी कुल जनसंख्याको १५% अर्थात २०९५ जना दश कक्षा सम्म अध्ययन गरेको जनसंख्या रहेको छ भने ८% अर्थात १११९ जनसंख्या एस एल सी सम्म अध्ययन गरेका छन् । प्रमाणपत्र तह पास गरेको ५% अर्थात ७०७, स्नातक तह पास गरेको १% अर्थात १२९ र स्नातकोत्तर तह पास गरेको संख्या २४ रहेको छ । शिक्षा सम्बन्धीवार्ड स्तरीय तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	निराक्षर	साक्षर	५ कक्षा पास	१० कक्षा पास	SLC	प्रमाणपत्र तह	स्नातक तह	स्नातकोत्तर	तह नखुलेको	कुल जम्म
१	५८	८८२	३५३	२८६	१७२	१३२	३४	१	०	१९१८
२	४१०	२८५	४६९	४४६	२०१	४१	३	३	०	१८५८
३	३६२	३७३	३४४	३४३	१११	१३३	१९	५	०	१६९०
४	४	२५०	१२०	१३९	६३	५९	१४	१	०	६५०
५	३०६	३९०	२४४	२१७	१४५	७९	२८	४	०	१४१३
६	३९३	६९३	४४५	२२४	११३	११	४	२	०	१८८५
७	२०२	१५२५	१३१	५९	५३	६८	११	१	०	२०५०
८	४२०	२६५	३८१	२७९	१३०	१०५	१३	४	०	१५९७
९	५००	२९०	१३२	१०२	१३१	७९	३	३	०	१२४०
जम्मा	२६५५	४९५३	२६१९	२०९५	१११९	७०७	१२९	२४	०	१४३०१
प्रतिशत	१९%	३५%	१८%	१५%	८%	५%	१%	०%	०%	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

१२.१.स्कुल नगएका र विचैमा कक्षा छोडेका वालवालिकाको विवरण

पछिल्लो समयमा शिक्षा क्षेत्रमा सरकारको लगानी अविभावक को चासो र स्वयम विद्यार्थीहरूको चाहना र देखासिकि समेतको कारणले गर्दा विद्यालय नजाने वालवालिकाहरूको दिन प्रतिदिन घट्दै आइरहेको छ । तैपनि कहि कतै यस्तो अवस्था अझैछ । शिवालय गाउँपालिकामा गरिएको अध्ययनमा कुल ४५ वालवालिका कित विद्यालय गएका छैनन कि त विचमा नै छोडेकाछन (यो संख्या भित्र अपाङ्गताका कारण विद्यालय नगएका परिवाहरूको विवरण समावेस गरिएको छैन) जातीय रुपमा हेर्दा यो अवस्था सबैभन्दा धेरै दलित जातीमा देखिएको छ भने दोश्रोमा वाहुन क्षेत्री देखिएको छ । कुल ४५ जना वालवालिका मध्ये दलित २५ जना र वाहुन क्षेत्री २० जना रहेकाछन भने लिङ्गीय आधारमा कुल ४५ जना मध्ये २६ जना वालिका र १९ जना वालक रहेका छन । यो गाउँपालिकाको स्कुल नगएका वा विचैमा कक्षा छोडेका ५ देखि १४ वर्ष सम्मका वालवालिकाको जातीय लिङ्गीय र वार्डस्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री		जनजाती		दलित		जम्मा		
	केटी	केटा	केटी	केटा	केटी	केटा	केटी	केटा	जम्मा
१	०	०	०	०	०	१	०	१	१

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री		जनजाती		दलित		जम्मा		
	केटी	केटा	केटी	केटा	केटी	केटा	केटी	केटा	जम्मा
२	०	०	०	०	१	०	१	०	१
३	०	०	०	०	३	०	३	०	३
४	०	०	०	०	१	०	१	०	१
५	३	७	०	०	४	३	७	१०	१७
६	०	०	०	०	३	१	३	१	४
७	२	१	०	०	०	०	२	१	३
८	३	१	०	०	४	४	७	५	१२
९	२	१	०	०	०	०	२	१	३
जम्मा	१०	१०	०	०	१६	९	२६	१९	४५

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

१२.२.निराक्षर जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकाको १९ प्रतिशत अर्थात २६५५ जनसंख्या निराक्षर रहेको छ । निराक्षर जनसंख्या भित्र विशेष गरेर जेष्ठ नागरिकहरू लगायत अन्य रहेका छन । जातीय आधारमा १९३७ जना वाहुन क्षेत्री, ४० जना जनजाती र ६७८ जना दलित जाती रहेका छन भने लिङ्गीय आधारमा १५१२ जना महिला र ११४३ जना पुरुष रहेका छन । लिङ्गीय रूपमा यो संख्या हेर्दा महिला ५७% र पुरुष ४३% निराक्षर रहेका छन । यो गाउँपालिकाको जातीय लिङ्गीय र वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री		जनजाती		दलित		जम्मा		
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	जम्मा
१	६	१३	१८	९	६	६	३०	२८	५८
२	१७७	१७२	०	०	३१	३०	२०८	२०२	४१०
३	१६५	१२०	०	०	३८	३९	२०३	१५९	३६२
४	४	०	०	०	०	०	४	०	४
५	११२	१२०	०	०	३९	३५	१५१	१५५	३०६
६	१९७	११२	९	४	४६	२५	२५२	१४१	३९३
७	८६	४१	०	०	४८	२७	१३४	६८	२०२
८	१७१	११३	०	०	८५	५१	२५६	१६४	४२०
९	१८४	१४४	०	०	९०	८२	२७४	२२६	५००
जम्मा	११०२	८३५	२७	१३	३८३	२९५	१५१२	११४३	२६५५

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

१२.३.साक्षरता दर सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकाको साक्षरता ८१% रहेको छ । यहाँको कुल जनसंख्या १४३०१ (५ बर्ष भन्दा माथिको मात्र जनसंख्या) मध्ये २६५५ अर्थात १९% भन्दा वाहेक सबै जनसंख्या साक्षार रहेको छ । जातीय आधारमा हेर्दा वाहुन क्षेत्री मा ८२% साक्षार रहेका छन भने जनजातीमा ९४% र दलित जातीमा ७७% साक्षरता रहेको छ । जातीय र वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री			जनजाती			दलित		
	जनसंख्या	निरक्षर	साक्षरता	जनसंख्या	निरक्षर	साक्षरता	जनसंख्या	निरक्षर	साक्षरता
१	८२५	१९	९८%	५०९	२७	९५%	५८४	१२	९८%
२	१६२९	३४९	७९%	०	०	०%	२२९	६१	७३%
३	१३९२	२८५	८०%	०	०	०%	२९८	७७	७४%
४	६१८	४	९९%	०	०	०%	३२	०	१००%
५	१०९८	२३२	७९%	०	०	०%	३१५	७४	७७%
६	१४७७	३०९	७९%	११७	१३	८९%	२९१	७१	७६%
७	१६०३	१२७	९२%	०	०	०%	४४७	७५	८३%
८	११३८	२८४	७५%	०	०	०%	४५९	१३६	७०%
९	९०४	३२८	६४%	०	०	०%	३३६	१७२	४९%
जम्मा	१०६८४	१९३७	८२%	६२६	४०	९४%	२९९१	६७८	७७%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

१३. वार्षिक आमदानी सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकाको वार्षिक आमदानी ४३ करोड ९१ लाख १८ हजार रहेको छ । यहाँको जनसंख्याको आधारमा हेर्दा प्रतिव्यक्ति आमदानी २६ हजार ४०१ रुपैया हुन आउछ जुन राष्ट्रिय प्रतिव्यक्ति आयको आधा भन्दा कम हो । हाल राष्ट्रिय प्रतिव्यक्ति आय १०५ अमेरिकी डलर अर्थात करीव १लाख २० हजार नेपाली रुपैया रहेको छ । वार्षिक आमदानीको प्रमुख श्रोतहरूमा कृषि पशुपालन, व्यापार, उद्योग व्यवसाय, नोकरी, ज्यालादारी तथा वैदेशिक रोजगारी आदी रहेका छन । वार्षिक आमदानी जुन जुन पेशा व्यवसाय बाट प्राप्त भएको छ त्यसका आधारमा हेर्दा कृषि तथा पशुपालनबाट ३६% , व्यापार बाट ५% , नोकरी बाट १३% , ज्यालादारी बाट ३०% र वैदेशिक रोजगारीबाट १७% रहेको छ । यो वार्षिक आमदानी हासिल गर्नका लागि कुल ७९५४ जनसंख्या संलग्न रहेको छ । संलग्न मध्ये ६०% कृषि पेशामा , ३% व्यापारमा, १% उद्योग व्यवसायमा, ३% नोकरीमा, २९% ज्यालादारीमा र ४% वैदेशिक रोजगारीमा छन । यी दुईवटा तथ्यको अध्ययन योग्य रहेको छ । जस्तो ६०% संलग्नता रहेको कृषि पेशाले ३६% आमदानी दिएको छ भने ३% संलग्न रहेको व्यापारले ८% आमदानी दिएको छ ।

यसैगरी ३% संलग्न रहेको नोकरीले १३% आम्दानी दिएको छ भने २९% संलग्न रहेको जलायादारीले ३०% र वैदेशिक रोजगारमा ४% सहभागिता र १७% आम्दानी रहेको छ । हाल शिवालय गाउँपालिकामा पेशा व्यवसायमा संलग्न व्यक्ति तथा वार्षिक आम्दानी को वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

व्यावसायमा संलग्न जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

वार्ड नं	कृषि	व्यापार	उद्योग व्यवसाय	नोकरी	ज्यालादारी	वैदेशिक रोजगार	जम्मा
१	६८०	५६	२	३७	३०४	४४	११२३
२	५४३	४	०	७	४४२	९	१००५
३	८२१	३७	०	३७	२०६	५७	११५८
४	१९४	१०	०	२१	११९	२९	३७३
५	४८३	३२	०	३१	२०४	४१	७९१
६	५६२	२५	७	४३	२७०	५५	९६२
७	६२५	१८	१	५०	३१७	६१	१०७२
८	५०१	२०	१	२३	२१४	५०	८०९
९	३६६	२८	०	२४	२३८	५	६६१
जम्मा	४७७५	२३०	११	२७३	२३१४	३३५	७९३८
प्रतिशत	४८%	२%	०.१%	३%	२३%	४%	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

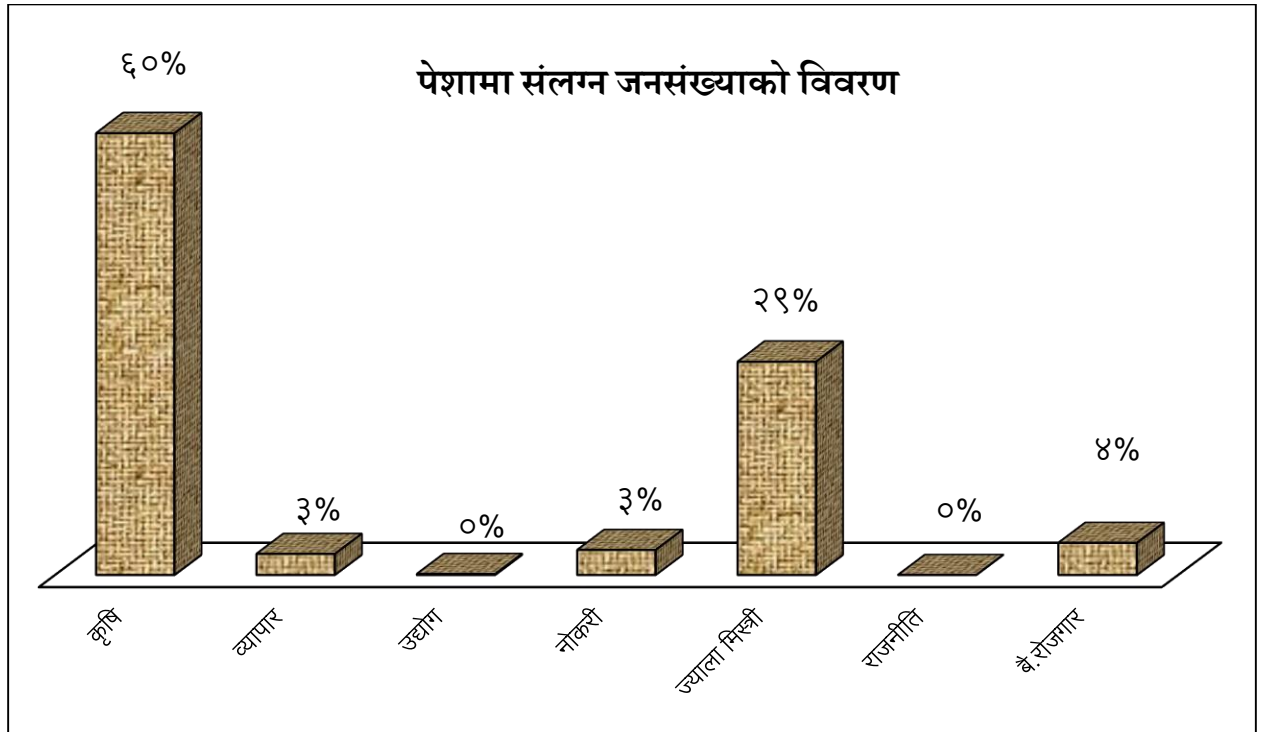
श्रोत अनुसार वार्षिक आम्दानी सम्बन्धी विवरण (रु हजारमा)

वार्ड नं	कृषि पशुपालन	व्यापार	उद्योग व्यवसाय	नोकरी			ज्याला	वैदेशिक रोजगार	जम्मा
				नीजि	सरकारी	गैह सरकारी			
१	१५४६८	५७१०	३००	२२३०	५५३०	३००	२६१९०	९२४०	६४९६८
२	१७८९४	१५०	०	०	८६०	२०	१४२१२	७५०	३३८८६
३	१५८१२	७०३०	०	१२०	९७१०	०	२१८४०	१७०८५	७१५९७
४	६७९८	६६०	०	०	३८६०	१००	८९८०	३७००	२४०९८
५	१३७४९	३३१०	०	०	६५६५	३००	७२२१	७४९०	३८६३५
६	२७०४८	१५३०	७७०	०	८२८०	४५०	१२७००	१४१७०	६४९४८
७	२४९५६	१४२०	३०	५००	८२००	१००	१७०८७	११२८५	६३५७८
८	१७६०८	१२१०	१००	१००	४२४०	१००	९६५५	८५९०	४१६०३

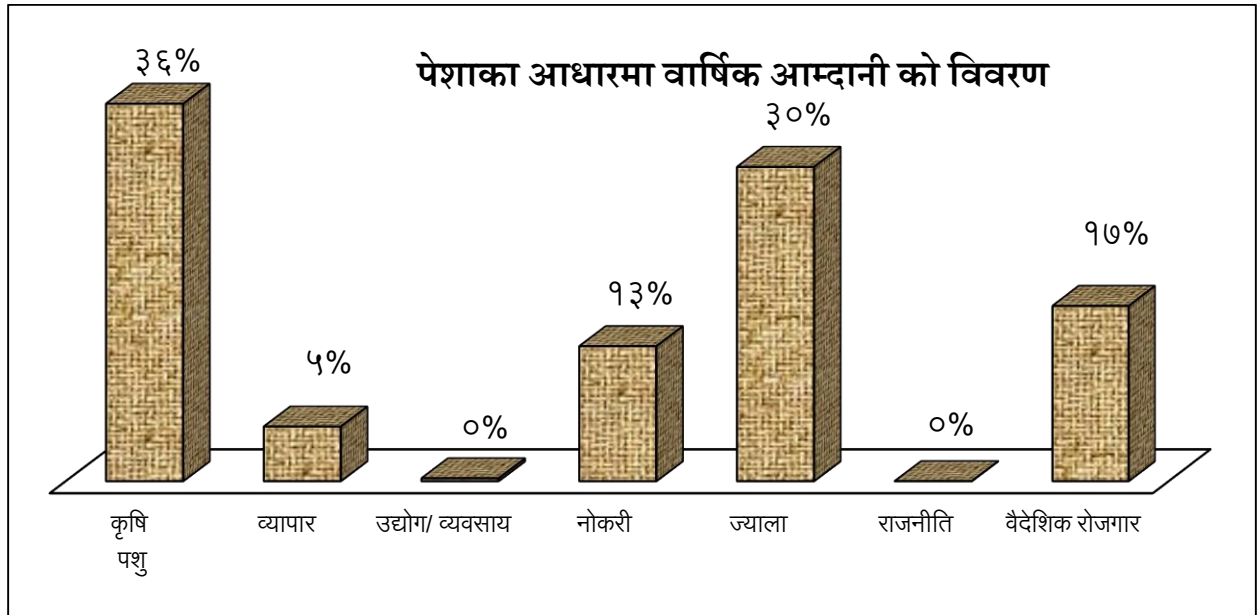
वार्ड नं	कृषि पशुपालन	व्यापार	उद्योग व्यवसाय	नोकरी			ज्याला	वैदेशिक रोजगार	जम्मा
				नीजि	सरकारी	गैह सरकारी			
९	१६९२४	१६८०	०	१००	४३६१	५०	१२२८०	४१०	३५८०५
जम्मा	१५६२५७	२२७००	१२००	३०५०	५१६०६	१४२०	१३०१६५	७२७२०	४३९११८
प्रतिशत	३६%	५%	०%	१%	१२%	०%	३०%	१७%	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

माथि उल्लेखित तालिकालाई अध्ययन थप सहजता प्रदान गर्न तपशिल अनुसार स्तम्भ चित्र मार्फत देखाइएकोछः

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७४ फागुन

१४. वार्षिक उत्पादन सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकाको वार्षिक उत्पादन सम्बन्धी विवरणमा मुख्य रूपमा ७ भागमा बाडिएको छ । ती खण्डहरूमा अन्नवाली, नगदेवाली, पशुजन्य उत्पादन, तेलहन वाली, दलहन वाली, तरकारी अन्तरगत आलु र फलफुल समावेश गरिएको छ । अन्न वाली मा धान, मकै, कोदो र गहुँ नगदे वालीमा अलैची, अम्लिसो, अदुवा, पशुजन्य उत्पादनमा दुध, मासु, अण्डा, तेलहनमा तोरी, सरस्यो र दलहनमा मास सीमि मस्याम, तरकारी अन्तरगत आलु र फलफुल अन्तरगत यो गाउँपालिका मा उत्पादन हुने फलफुलहरूको वारेमा विवरण संकलन गरिएको छ । वार्षिक उत्पादन अनुसार यो गाउँपालिकाको अन्नवाली अन्तरगत १६७८६ मुरी धान ८६८४ मुरी मकै ७४६९ मुरी गहुँ र ७२०५ मुरी कोदो उत्पादन हुने गर्दछ । तेलहन अन्तरगत तोरी ५७७ मुरी र दलहन अन्तरगत सिमि मस्याम ५७९ मुरी उत्पादन हुने गर्दछ । यो गाउँपालिकाको प्रमुख वालीमा पर्ने आलु पनि उल्लेखनीय उत्पादन हुन सकेको छैन हाल वार्षिक रूपमा ९८ टन मात्र उत्पादन हुने गरेको छ । नगदेवाली अन्तरगत यो गाउँपालिका कुनै पनि वालिको व्यवसायिक खेती हुन सकेको छैन अलैची अम्रीसोको त उत्पादन नै छैन अलिअलि भएको अदुवाको पनि वार्षिक रूपमा ४३६ केजी मात्र छ फलफुलमा यो गाउँपालिकामा वार्षिक रूपमा ७ टन विभिन्न जातका फलफुहरू उत्पादन भइरहेको छ । पशुजन्य उत्पादनमा अन्तरगत यो गाउँपालिकामा दुध वार्षिक रूपमा ५ लाख ३२ हजार ५०० लिटर उत्पादन भइरहेको छ भने मासु वार्षिक रूपमा ९ लाख २० हजार २३४ केजी उत्पादन भइरहेको छ । अण्डाको हकमा यो गाउँपालिकामा वार्षिक रूपमा ४५ हजार ८६० गोटा उत्पादन भइरहेको छ । शिवालय गाउँपालिकाको वार्षिक उत्पादन सम्बन्धीवार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	अन्न वाली (मुरीमा)				तोरी (मुरि)	दाल (मुरी)	आलु (केजी)
	धान	मकै	गहु	कोदो			
१	१२२२	८२०	४७८	२१२	२	५	११००
२	१७२२	६२५	५८९	५०८	२३२	१९८	१७६
३	१८६५	१११४	६७२	५९१	३३	२१	९६८
४	९८५	३५९	३८५	३४६	७	४	८५०
५	२४१२	६२७	४१६	६०६	४१	५१	६६४
६	२४६२	१६३४	१४९६	१५९१	६५	२३	१६५६
७	२४१८	१४५१	१३०७	१५६९	६०	७८	११५४५
८	२२९७	७७६	१०१०	९२९	१३	५	२६
९	१४०३	१२७८	११०८	८५३	१२४	१८६	१५१७
जम्मा	१६७८६	८६८४	७४६१	७२०५	५७७	५७१	१८५०२

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

वार्ड नं	नगदेवाली (केजी)			फलफुल	पशुजन्य			अन्य
	अलैची	कुचो	अदुवा		दुध (लिटर)	मासु (केजी)	अण्डा (गोटा)	
१	०	०	०	१०९५	७३७००	१७५२०	८११०	०
२	०	०	०	१७	५००८०	१९८३५	२५९३०	०
३	०	०	१	८	६०२८०	११७५०	१४५	०
४	०	०	०	५०	१७४००	४८११	२५४०	०
५	०	०	५५	५०	४४०३०	८९०७	१४५	०
६	०	०	०	४२०	११५६००	१८४७४	८८९०	०
७	०	०	२०७	२६६०	९६२००	१६१८८	०	०
८	०	०	०	१	७२६५०	१११३३	०	०
९	०	०	१३२	२५६०	२५६०	११६१७	१००	०
जम्मा	०	०	४६६	६८६१	५३२५००	१२०२३४	४५८६०	०

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

१५. वार्षिक उत्पादनको खपत सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकाको वार्षिक रूपमा उत्पादन भएका नगदेवाली वाहेक सबैको खपत स्थानीय स्तरमा नै हुन्छ र बाहिर बाट थप ल्याएर जीविकोपार्जन गर्नु पर्ने अवस्था छ । माथि उल्लेखित सबै वालीहरुको खपत कति हुन्छ ? भन्ने वारेमा घरधुरी स्तरमा विवरण संकलन गरिएको थियो । विवरण अनुसार वार्षिक रूपमा धान २११६७ मुरी, मकै ८००३ मुरी, गहुँ ७५४० मुरी, कोदो ६७०९ मुरी, तोरी ३०७७ मुरी, दाल ४५७० मुरी, आलु ९३ टन, अलैची ३६८ केजी अम्रिसो १२२० केजी, अदुवा १२०४० केजी, फलफुल ४३ टन, दुध १ ३५ किलोलिटर, मासु ७०७१९ केजी र अण्डा ४८ हजार ९८६ वटा खपत हुने गर्दछ । जसको वार्ड स्तरीय विस्तृत विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	अन्न वाली (मुरीमा)				तोरी (मुरि)	दाल (मुरी)	आलु (केजी)
	धान	मकै	गहु	कोदो			
१	३१६	३७९	८१२	३५३	८४	६११	१६७०३
२	२३५९	६२८	६००	५३५	३०९	३०७	९६१०
३	२०५१	९९४	८९०	७४२	६२२	६४५	११९४३
४	१४७१	४३८	४३०	२६८	१०३	१४०	४१९२
५	२४७१	६८५	५३२	७४३	३१२	३८३	७२२
६	२८१३	११५०	९९६	९५४	३७२	४१०	१६१२१
७	४९४५	१७६७	१५२३	१७३०	४०५	८२५	२७२९५
८	३१८८	५६८	७५२	६३७	२४२	४१६	३९७
९	१५५३	१३९४	१००५	७४७	६२८	८३३	६०८३
जम्मा	२११६७	८००३	७५४०	६७०९	३०७७	४५७०	९३०६६

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

वार्ड नं	नगदेवाली (केजी)			फलफुल	पशुजन्य			अन्य
	अलैची	कुचो	अदुवा		दुध (लिटर)	मासु (केजी)	अण्डा (गोटा)	
१	१७५	२६४	८१३४	१३४२७	८९३६	१५८५७	१०१७०	०
२	५	०	०	०	३३५५	४५२५	३६	०
३	१	१	६७	२१	२५५	६७७१	३६१०	०

वार्ड नं	नगदेवाली (केजी)			फलफुल	पशुजन्य			अन्य
	अलैची	कुचो	अदुवा		दुध (लिट्र)	मासु (केजी)	अण्डा (गोटा)	
४	१	०	६१	२००२	८६९४	२०४२	३२२९	०
५	२	१	१२४	४०	९२८	६३९९	१४५०	०
६	४	३	१५	८४८७	२८१४१	७६७१	१६६९५	०
७	८६	०	३१३२	१३३८५	५५७५२	१३३८३	८४०७	०
८	७१	९३९	१९	४२३	१९९४०	१०११३	०	०
९	२३	१२	४८८	६०९०	१०७३५	३९५८	५३८९	०
जम्मा	३६८	१२२०	१२०४०	४३८७५	१३६७३६	७०७१९	४८९८६	०

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

माथि उल्लेखित विवरण अनुसार शिवालय गाउँपालिकामा मकै गहूँ कोदो तथा पशुजन्य उत्पादनमा आत्म निर्भर देखिएको छ भने अन्य उत्पादनले वार्षिक खपत पुरा गर्न सकेको छैन। यो गाउँपालिकाले वार्षिक रुपमा धान ४३८१ मुरी आलु ७४ टन फलफुल ३७ टन लगायत बाहिर बाट आयात गर्नु पर्ने हुन्छ।

१६. वार्षिक खर्च सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकाको वार्षिक खर्च सम्बन्धी विस्तृत अध्ययन गरिएको छ। जीवन निर्वाहका लागि आवश्यक पर्ने नियमित खर्चका विषयहरूलाई सुक्ष्म रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ। आवासको व्यवस्था भइसकेको हुनाले आवासलाई भने समावेश गरिएको छैन। समावेश गरिएका विषयहरूमा खाना, कपडा, शिक्षा, स्वास्थ्य, चाडपर्व, पशुआहार, पशुस्वास्थ्य, संचार, यातायात, अम्मल, ऋणको व्याज र अन्य गरी १२ वटा शिर्षकमा सूचना संकलन गरिएको थियो। जस अनुसार खानामा २४ करोड ७६ लाख ६३ हजार, लुगाकपडामा ४ करोड ७७ लाख ३८ हजार, शिक्षामा ४ करोड ८१ लाख ३१ हजार, स्वास्थ्यमा ५ करोड ९८ लाख ६१ हजार, चाडपर्वमा ४ करोड ७८ लाख ५८ हजार, चन्दा सहयोग ४३ लाख ८३ हजार, पशुआहार तथा स्वास्थ्यमा १ करोड १५ लाख ५७ हजार, खैनी, सुर्ती, गुड्खा लगायत रक्सी (खाजाको रुपमा खाने जाँड यसमा समावेश गरिएको छैन) लगायत अम्मलमा १ करोड ४४ लाख ८६ हजार, मोवाइल रिचार्ज कार्ड १ करोड ३२ लाख ७५ हजार, साहुको ऋणको व्याज तिर्न २ करोड ६० लाख २३ हजार, यातायातमा ३ करोड २७ लाख १६ हजार र अन्य ३८ हजार गरी कुल वार्षिक खर्च **५५ करोड ३७ लाख २९ हजार** रहेको छ। प्रतिशतका आधारमा हेर्दा कुल खर्चको ४५% खानामा, ९% लत्ता कपडामा, ९% शिक्षामा, ११% स्वास्थ्यमा, ९% चाडवाडमा, १% चन्दा सहयोगमा, २% पशुस्वास्थ्यमा, ३% अम्मलमा, २% मोवाइल रिचार्जमा, साहुको ऋणको व्याज तिर्नमा ५%, यातायात को लागि ६%

खर्च हुने गरेकोछ । शिवालय गाउँपालिकाको वार्षिक खर्च सम्बन्धीवार्ड स्तरीय विवरण टेबल तथा स्तम्भ चित्रको माध्यम बाट तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	खाना	कपडा	शिक्षा	स्वास्थ्य	चाडपर्व	चन्दा	पशु स्वास्थ्य
१	३३१६७	६५२६	६९७४	८०१४	६६७८	९९२	१०१०
२	२९९९४	५६२०	८५५८	७२४७	४०२६	१२६	३०३४
३	२९०५५	५५४०	९३६७	७०२०	५८५०	४५	१४२५
४	१०८०३	२१००	१५३५	२६१०	२१७५	४९५	६६९
५	२५०७७	४८४३	३३५५	६०५९	५०४९	८	१४७
६	३३२८७	६६१२	५६१६	८०४२	६७०२	९६१	१५२१
७	३६७५८	६९०८	४३१५	८८८१	७४०१	१०१३	१७७७
८	२७९८२	५३१७	४८६६	६७६१	५६३४	१५	१८४
९	२१५४१	४२७३	३५४५	५२२८	४३४३	७२८	१७९०
जम्मा	२४७६६३	४७७३८	४८१३१	५९८६१	४७८५८	४३८३	११५५७
प्रतिशत	४५%	९%	९%	११%	९%	१%	२%

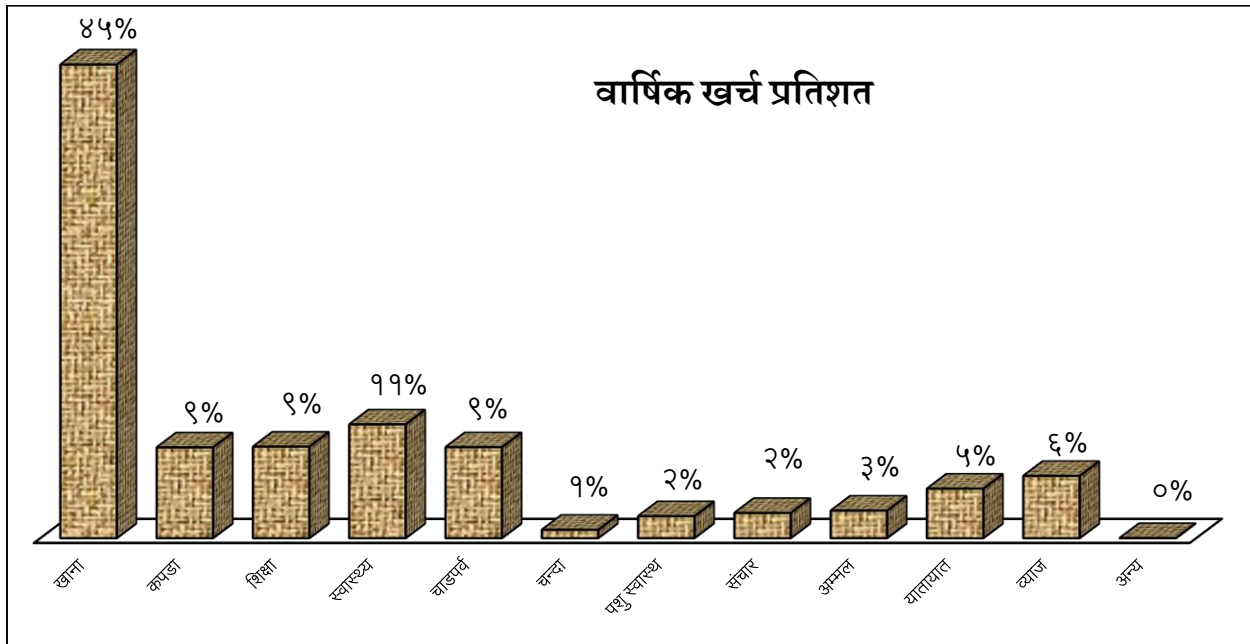
श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

माथिको टेबलको थप खण्ड

वार्ड नं	मोवाइल	अम्मल	व्याज	यातायात	अन्य	जम्मा
१	१३३६	२३३९	५९७६	६५०२	०	७९५१४
२	२०१३	६७४	७८	४०७६	०	६५४४५
३	१४२१	२७३१	३४१८	९१२४	०	७४९९६
४	४२५	७६४	१४५१	५९६	०	२३६२३
५	१०२१	१०	१३५४	३७२	०	४७२९५
६	१०५८	१७४१	२६९०	२३८१	३८	७०६४९
७	९९२	२७९८	४४२१	८४८७	०	८३७५१
८	१९५४	१६६१	३४१८	४०२	०	५८१९३
९	३०५५	१७६८	३२१७	७७६	०	५०२६४

जम्मा	१३२७५	१४४८६	२६०२३	३२७१६	३८	५५३७२९
प्रतिशत	२%	३%	५%	६%	०%	१००%

माथिको विवरणलाई थप स्पस्ट बनाउनका लागि स्तम्भ चित्र मार्फत तल प्रस्तुत गरिएको छ । जसमा यो गाउँपालिकाको खर्चको अवस्था देखाइएको छ खाना शिक्षा स्वास्थ्य तथा चाडवाडमा खर्च मुख्य रूपमा केन्द्रित भएको छ ।

१७. विरामी हुदा पहिलो उपचार सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकाका कुल २४९२ घरधुरी मध्ये विरामी हुदा स्वास्थ्य सम्बन्धी कुन उपाय अवलम्वन गर्छन भन्ने वा कुन निकायमा जान्छन भन्ने आधारमा सूचना संकलन गरिएको छ । मुख्य रूपमा स्वास्थ्य संस्था, नर्सिङ होम, औषधिपसल, जडिवुटी प्रयोग गर्ने र धामीझाक्रिकोमा जाने घरधुरीको विवरण संकलन गरिएको हो । जस अनुसार विरामी हुदा सबैभन्दा पहिले ७०% अर्थात १७४५ घरधुरी अस्पताल वा स्वास्थ्य संस्थामा जाने गरेका छन भने ५% अर्थात १२७ घरधुरी जडिवुटी प्रयोग गर्ने गरेका छन त्यस्तै १५% अर्थात ३४२ घरधुरी औषधी पसल जाने गरेको अवस्था छ भने १२% अर्थात २७० घरधुरी धामी झाक्रिकोमा जाने गरेका छन तस्तै ७ घरधुरी नर्सिङ होम वा औषधि पसल जाने गरेका छन । जसको वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	अस्पताल जाने	नर्सिङहोम जाने	जडीवुटी प्रयोग गर्ने	औषधि पसल जाने	धामी को मा जाने	अन्य केहि गर्ने	जम्मा घरधुरी
१	३५	०	०	३०८	०	०	३४३
२	२७२	०	०	०	०	०	२७२

वार्ड नं	अस्पताल जाने	नर्सिङहोम जाने	जडीवुटी प्रयोग गर्ने	औषधि पसल जाने	धामी को मा जाने	अन्य केहि गर्ने	जम्मा घरधुरी
३	३०४	१	०	०	१	०	३०६
४	१३	०	९७	०	०	०	११०
५	२३०	२	८	२	२९	०	२७१
६	७८	१	१३	३२	२०२	०	३२६
७	२९२	०	५	०	२९	०	३२६
८	२६८	३	३	१	९	०	२८४
९	२५३	०	१	०	०	०	२५४
जम्मा	१७४५	७	१२७	३४३	२७०	०	२४९२
प्रतिशत	७०%	०%	५%	१४%	११%	०%	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

१८. प्राकृतिक प्रकोप सम्बन्धी विवरण

सामान्यतया हामीले बुझ्ने भाषामा जसलाई प्रकोप भन्छौं त्यो प्रकोप हैन विपद हो । प्रकोप भनेको विपद पुर्वको अवस्था वा संभावना हो । जस्तो कुनै ठाउमा पहिरो जाने संभावना छ र कुनैपनि वेला त्यहा पहिरो जान सक्छ भने त्यहा पहिरोको प्रकोप छ र जव पहिरो जान्छ त्यसपछि त्यहा विपद आउछ । हामीचाहि पहिरो आइ सकेपछि को अवस्थालाई प्रकोप भनिरहेका छौं । संभावित प्रकोपहरुको नक्सांकन गरि त्यसका आधारमा योजना निर्माण गर्नु स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी हो । शिवालय गाउँपालिकालाई पनि प्रकोपहरुको नक्शांकन गरि योजना तर्जुमा गर्न सहज बनाउनका लागि यहाँको मुख्य वाढी पहिरो आगालागी जस्ता विषयहरुमा प्रकोप सम्बन्धी विवरण संकलन गरिएको छ । यो गाउँपालिकाका कुल २४९२ घरधुरी मध्ये ६२% अर्थात १५३८ घरधुरीमा प्राकृतिक प्रकोपको संभावना रहेको छ जसमध्ये १३२५ वा ५३% घरधुरी पहिरोको जोखीममा छन भने १८८ वा ८% घरधुरी वाढीको जोखीममा रहेका छन । त्यसै गरी ६ घरधुरी आगालागीको ७ घरधुरी डुवान र १२ अन्य जोखीममा रहेका छन । प्राकृतिक प्रकोप सम्बन्धीवार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	पहिरो	वाढी	आगालागी	डुवान	अन्य	जम्मा घरधुरी
१	६	९	०	७	०	२२
२	२७२	०	०	०	०	२७२
३	१२४	१५४	१	०	२	२८१

वार्ड नं	पहिरो	वाढी	आगलागी	डुवान	अन्य	जम्मा घरधुरी
४	८१	१	०	०	६	८८
५	७	१	०	०	०	८
६	९३	४	१	०	१	९९
७	२६४	११	०	०	२	२७७
८	२२६	६	४	०	१	२३७
९	२५२	२	०	०	०	२५४
जम्मा	१३२५	१८८	६	७	१२	१५३८
प्रतिशत	५३%	८%	०%	०%	०%	६२%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

१९. नजिकको स्वास्थ्य संस्था पुग्न लाग्ने समय सम्बन्धी विवरण

स्वास्थ्य हाम्रो अनिवार्य सर्तहो त्यसैले यसको उपलब्धता कस्तो रहेको छ भन्ने वारेमा विवरण संकलन गरिएको छ । विरामी हुँदा सबैभन्दा पहिले यो गाउँपालिकाका ६८% घरधुरीहरु स्वास्थ्य संस्थामा जाने गरेको विवरण माथि उल्लेख गरिएको छ । जसको आधारमा स्वास्थ्य संस्थाको उपलब्धतालाई कति पैदल दुरी भित्र रहेको छ भन्ने आधारमा हेर्दा यो शिवालय गाउँपालिकाका कुल २४९२ घरधुरी मध्ये ३१% अर्थात ७८४ घरधुरी को आधा घण्टा पैदल दुरी भित्र स्वास्थ्य संस्था उपलब्ध छ भने २२% अर्थात ५५४ घरधुरीको लागि स्वास्थ्य संस्था पुग्न १ घण्टा हिड्नु पर्ने हुन्छ । त्यसै गरी २८% अर्थात ७०८ घरधुरी स्वास्थ्य संस्था भन्दा २ घण्टाको पैदल दुरी टाढा रहेका छन भने ३% अर्थात ६८ घरधुरी लाई स्वास्थ्य संस्था पुग्न ३ घण्टा लाग्छ त्यसै गरी यो गाउँपालिकाका १५% अर्थात ३७५ घरधुरीलाई स्वास्थ्य संस्था पुग्न ३ घण्टा भन्दा बढी लाग्छ । शिवालय गाउँपालिकाको नजिकको स्वास्थ्य संस्था पुग्न लाग्ने समय सम्बन्धी वार्डस्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	आधा घण्टा सम्म	१ घण्टा सम्म	२ घण्टा सम्म	३ घण्टा सम्म	३ घण्टा भन्दा बढी
१	०	१	३५	०	३०७
२	२७२	०	०	०	०
३	१५६	१५०	०	०	०
४	१	१०७	१	१	०
५	२३४	३७	०	०	०
६	५४	३६	२१७	११	८

७	३३	८७	१४५	२	५९
८	३३	११०	१२३	१८	०
९	१	२९	१८७	३६	१
जम्मा	७८४	५५७	७०८	६८	३७५
प्रतिशत	३१%	२२%	२८%	३%	१५%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

२०. नजिकको प्रहरी चौकी पुग्न लाग्ने समय सम्बन्धी विवरण

सुरक्षा जनताको अनिवार्य सर्त हो यसको लागि सरकारले विभिन्न स्थानमा सुरक्षा निकायहरू (प्रहरी पोष्ट) स्थापना गरि प्रहरी परिचालन गरेको छ । शिवालय गाउँपालिकामा पनि यहाका कुल २४९२ घरधुरी ले प्रहरी चौकी सम्म पुग्न लाग्ने समयका आधारमा विवरण संकलन गरिएको छ । जसका आधारमा हेर्दा यहाँका ७% अर्थात १७३ घरधुरी लाई प्रहरी चौकी पुग्न आधाघण्टा समय लाग्छ भने ४६% अर्थात ११३७ घरधुरीलाई एक घण्टा सम्म लाग्छ । त्यसैगरी १४% अर्थात ३४५ घरधुरीलाई २ घण्टासम्म लाग्छ भने १०% अर्थात २४४ घरधुरीलाई ३ घण्टा र २४% अर्थात ५९३ घरधुरीलाई ३ घण्टा भन्दा बढी हिडेर प्रहरी चौकी सम्म पुग्न पर्दछ । यो गाउँपालिकाको नजिकको प्रहरी चौकी पुग्न लाग्ने समयका आधारमा घरधुरीको वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	आधा घण्टा सम्म	१ घण्टा सम्म	२ घण्टा सम्म	३ घण्टा सम्म	३ घण्टा भन्दा बढी
१	०	१	१४९	५२	१४१
२	०	२७२	०	०	०
३	१३३	१७३	०	०	०
४	१	१०८	१	०	०
५	१	२५४	१२	०	४
६	०	१	१५	१	३०९
७	०	३	५४	१३१	१३८
८	३६	९९	९३	५५	१
९	२	२२६	२१	५	०
जम्मा	१७३	११३७	३४५	२४४	५९३
प्रतिशत	७%	४६%	१४%	१०%	२४%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

२१. नजिकको बैंक पुग्न लाग्ने समय सम्बन्धी विवरण

प्रस्तुत तथ्यांक संकलनका समयमा गाउँपालिकामा कुनै पनि बैंक स्थापना भएको अवस्था छैन। बैंक स्थापनाका लागि पहिल भइरहेको छ। यस अवस्थामा बैंकीय पहुँचका लागि जाजरकोटको सदरमुकाम नै जानुपर्ने बाध्यता छ। पछिल्लो समयमा बैंक प्रायजसो नेपालीहरूका लागि अनिवार्य भइरहेको छ। यो देशको प्रमुख श्रोत नै वैदेशिक रोजगार भएका कारण पनि बैंक आवश्यक भएको हो। हाल सामाजिक सुरक्षा भत्ता, पेन्सन समेत बैंक मार्फत नै निकाशा गर्ने नीति अनुरूप पनि यसको महत्व वढ्दै गइरहेको छ। यसै परिप्रेक्षमा शिवालय गाउँपालिकाका कुल २४९२ घरधुरी लाई बैंक सम्म पुग्न कति समय लाग्छ भन्ने आधारमा सूचना संकलन गरिएको छ। जसका आधारमा हेर्दा यहा नजिक बैंक नभएको हुनाले १३% अर्थात २७२ घरधुरीले २ घण्टा ६% अर्थात १५७ घरधुरीले ३ घण्टा र ८१% अर्थात १८९८ घरधुरीले ३ घण्टा भन्दा बढी पैदल दुरी पार गर्नु पर्ने अवस्था छ। यो गाउँपालिकाको नजिकको बैंक पुग्न लाग्ने समय सम्बन्धीवार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ।

वार्ड नं	आधा घण्टा सम्म	१ घण्टा सम्म	२ घण्टा सम्म	३ घण्टा सम्म	३ घण्टा भन्दा बढी	कैफियत
१	०	०	३९	०	३०४	३४३
२	०	०	२७२	०	०	२७२
३	०	०	०	०	३०६	३०६
४	०	०	०	०	११०	११०
५	०	०	०	०	२७१	२७१
६	०	०	०	०	३२६	३२६
७	०	०	३८	१४२	१४६	३२६
८	०	०	०	०	२८४	२८४
९	०	०	०	०	२५४	२५४
जम्मा	०	०	३४९	१४२	२००१	२४९२
प्रतिशत	०%	०%	१४%	६%	८०%	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

२२. नजिकको बजार पुग्न लाग्ने समय सम्बन्धी विवरण

सामान्यतया कुनै पनि सामाग्रीको किनवेच हुने ठाउलाई वजार भनिन्छ तर पनि यहाँ वजार भन्नाले घरहरु पसलहरु भएको ठाउलाई भन्न खोजिएको हो जहा सामान्यतया दैनिक रुपमा आवश्यक पर्ने नुन तेल खाद्यान्न लत्ता कपडा छानीछानी किन्न पाइन्छ। यसका आधारमा शिवालय गाउँपालिकामा उल्लेखनीय बजार नभए पनि सामान्य

व्यापारिक केन्द्रहरूलाई बजार भनिएको छ । यो गाउँपालिकाका ३९% अर्थात ९६७ घरधुरीलाई नजिकको वजार सम्म पुग्नका लागि आधा घण्टा सम्म समय लाग्छ भने २५% अर्थात ६२५ घरधुरीलाई १ घण्टा सम्म लाग्छ । त्यसै गरी २ घण्टाको पैदल यात्रामा बजार सम्म पुग्ने घरधुरी संख्या ७% अर्थात १६४ रहेको छ भने ३ घण्टा हिड्नु पर्ने घरधुरीको संख्या ११% अर्थात २८२ रहेको छ त्यसैगरी १८% अर्थात ४५४ घरधुरीलाई ३ घण्टा भन्दा बढी समय लाग्छ । शिवालय गाउँपालिकाको वजार सम्म पुग्न लाग्ने समयका आधारमा घरधुरीको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	आधा घण्टा सम्म	१ घण्टा सम्म	२ घण्टा सम्म	३ घण्टा सम्म	३ घण्टा भन्दा बढी	कैफियत
१	१५२	३६	७०	८५	०	
२	२७२	०	०	०	०	
३	१०८	१९८	०	०	०	
४	१०६	१	०	२	१	
५	२३	२४२	६	०	०	
६	०	१२	२	२	३१०	
७	०	०	४४	१४१	१४१	
८	६३	१२६	४२	५२	१	
९	२४३	१०	०	०	१	
जम्मा	९६७	६२५	१६४	२८२	४५४	
प्रतिशत	३९%	२५%	७%	११%	१८%	

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

२३. कुपोषण लागेका वालवालिका सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा कुपोषण लागेका वालवालिकाको संख्या जम्मा ३७ जना रहेको छ । जस मध्ये वाहुनक्षेत्री १६ जना र दलित २१ जना रहेकाछन भने कुल ३७ मध्ये १४ जना वालिका र २३ जना वालक रहेका छन । शिवालय गाउँपालिकाको कुपोषण लागेका वालवालिका सम्बन्धी विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	वाहुन क्षेत्री		जनजाती		दलित		जम्मा		
	वालिका	वालक	वालिका	वालक	वालिका	वालक	वालिका	वालक	जम्मा
१	०	१	०	०	०	०	०	१	१
२	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	१	१	०	०	०	१	१	२	३
४	०	०	०	०	०	०	०	०	०
५	१	०	०	०	४	१२	५	१२	१७
६	०	०	०	०	०	०	०	०	०
७	६	३	०	०	१	२	७	५	१२
८	१	२	०	०	०	१	१	३	४
९	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	९	७	०	०	५	१६	१४	२३	३७

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

२४. अकाल मृत्यु सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा विगत ५ वर्षमा अकाल मृत्यु हुनेको संख्या ५४ रहेको छ । अकाल मृत्यु हुनेहरूमा दुर्घटना बाट २४ जना, क्यान्सर बाट १२ जना, क्षयरोग बाट ५ जना आत्महत्या गरेर २ जना, मुटुरोग बाट ८ जना मृगौला विग्रिएर ३ जनाको मृत्यु भएको छ । यो गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढी मुटु रोगका कारण मृत्यु भएको देखिएको छ । यो गाउँपालिकाको विगत ५ वर्षको अकालमा मृत्यु हुनेहरूको संख्या वार्ड स्तरीय रूपमा तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	मृत्युको कारण									
	एड्स/HIV	क्षयरोग	दुर्घटना	क्यान्सर	आत्महत्या	मुटुरोग	मृगौला	प्रसूती गराउदा	अन्य	जम्मा
१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	०	०	०	७	०	०	०	०	०	७
३	०	२	०	०	०	०	१	०	०	३
४	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
५	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
६	०	०	२	१	०	०	०	०	०	३
७	०	२	१४	४	१	१	२	०	०	२४

८	०	१	५	०	१	२	०	०	०	९
९	०	०	३	०	०	५	०	०	०	८
जम्मा	०	५	२४	१२	२	८	३	०	०	५४

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

२५. फोहोरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण

आफ्नो घरमा उत्पादन भएको फोहोर मैला व्यवस्थापन सम्बन्धीसूचना संकलन गरेर हेर्दा शिवालय गाउँपालिकामा फोहोर व्यवस्थापन भएको देखिन्छ। करीव ६% घरधुरी वाहेकले कुनै न कुनै रूपमा व्यवस्थापन गरेको देखिन्छ। कुल २४९२ घरधुरी मध्ये ६०% अर्थात १४९३ घरधुरीले गाड्ने अथवा कुनै एकिकृत गर्ने ठाउमा फाल्ने गरेको वताए भने २९% अर्थात ७२४ घरधुरीले जल्ने खालका लाई जलाउने र बाँकीलाइ गाड्ने गरेको विवरण दिएका छन्। त्यस्तै ५% अर्थात १२७ घरधुरीले सड्ने खालका फोहोर हरुलाई मलखाडीमा फाल्ने गरेको र मल वनाउने गरेको जानकारी दिए। त्यसै गरी ६% अर्थात १३८ घरधुरीले जतासुकै फाल्ने गरेको वताए। समग्रतामा फोहोर व्यवस्थापनमा यो गाउँपालिका केहि हद सम्म सचेत भएको देखिन्छ तर अझ व्यवस्थापनमा जोड दिदै जानु पर्ने अवस्था रहेको छ। शिवालय गाउँपालिकाका घरधुरीहरुले फोहोर व्यवस्थापन कसरी गरिरहेका छन् भन्ने विवरण वार्ड स्तरीय रूपमा तल प्रस्तुत गरिएको छ।

वार्ड नं	गाड्ने	जलाउने	मल वनाउने	अरुले लैजान्छ	जतासुकै फाल्ने	अन्य	जम्मा
१	२५	२५०	०	१	६७	०	३४३
२	२७२	०	०	०	०	०	२७२
३	५७	२४६	३	०	०	०	३०६
४	३	१०	९७	०	०	०	११०
५	२०९	५	३	५	४९	०	२७१
६	२६४	६१	०	०	१	०	३२६
७	२६३	१८	२४	४	१७	०	३२६
८	१५१	१२९	०	०	४	०	२८४
९	२४९	५	०	०	०	०	२५४
जम्मा	१४९३	७२४	१२७	१०	१३८	०	२४९२
प्रतिशत	६०%	२९%	५%	०%	६%	०%	१००%

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

२६. सामुदायिक संगठनमा आवद्धता सम्बन्धी विवरण

नेतृत्व क्षमताको विकास र सामाजिक सचेतनाको लागि समुदायिक संगठनको आवद्धता बहुत उपयोगी मानिन्छ । हाल देशका हरेक गाउँगाउँमा विभिन्न प्रकारका सामुदायिक संगठन हरू निर्माण भएका छन । शिवालय गाउँपालिकाको पनि सामुदायिक संगठनमा सकृय रहेका घरधुरीको विवरण संकलन गरिएको छ । कुल २४९२ घरधुरी मध्ये १७८८ घरधुरीहरु कुनै न कुनै संगठन वा समुहमा आवद्ध भएका छन । प्रमुख रूपमा स्थानीय समुदायमा आधारित संगठन,स्थानीय सहकारी उपभोक्ता समिति आमा समुह वन समुह वाल समुह आदीमा संलग्न भएका घरधुरीहरुको विवरण संकलन गरिएको छ जसको वार्ड स्तरीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	CBO मा आवद्ध	वन समुहमा आवद्ध	उपभोक्ता समितिमा आवद्ध	सहकारीमा आवद्ध	वाल समुहमा आवद्ध	आमा समुहमा आवद्ध	अन्य समुहमा आवद्ध	समुहमा आवद्ध घरधुरी	
								आवद्ध नभएका	कम्तिमा एउटामा भएका
१	०	२४	३५	२०	४	८	४३	२६५	७८
२	१	२७२	२७२	२७२	२७२	२७२	०	०	२७२
३	०	११	७	१	१	१२५	२०७	४९	२५७
४	२	५३	११	१४	२	७२	०	१५	९५
५	०	२	४	१	१	२१	१७०	८२	१८९
६	५१	३९	२८	४८	७	१२६	१०	१३६	१९०
७	२३२	१६	१६	१२	४	२१७	८३	७३	२५३
८	०	२०	१६	७	०	१८५	३४	७०	२१४
९	२०५	१३	५३	६३	२	५१	०	१४	२४०
जम्मा	४९१	४५०	४४२	४३८	२९३	१०७७	५४७	७०४	१७८८

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

२७. वातावरण तथा सरसफाई सम्बन्धी विवरण

वातावरण तथा सरसफाईका लागि शिवालय गाउँपालिकामा विभिन्न प्रश्रावलीहरु समावेश गरेर विवरण संकलन गरिएको थियो । जस अन्तरगत सार्वजनिक शौचालय, फोहोर पानी प्रशोधन शाला,पिउने पानी प्रशोधन शाला,फोहोर फाल्ने किटानी ठाउँ,वायो ग्यास प्लान्ट र सरसफाई मजदुर हरू भए नभएको सुचकहरु राखिएको थियो । यो संगै गाउँपालिका भित्र दमकल,एम्बुलेन्स,शव वाहान, वसपार्क आदि का वारेमा पनि विवरण संकलन गरिएको थियो । हाल शिवालय गाउँपालिकामा माथि उल्लेखित सार्वजनिक सौचालय वाहेक अन्य सेवा सुविधा उपलब्ध नभएको पाइएकोछ । सहजताका लागि वातावरण तथा सरसफाई सम्बन्धी विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ

क्रस	विवरण	वार्ड १	वार्ड २	वार्ड ३	वार्ड ४	वार्ड ५	वार्ड ६	वार्ड ७	जम्मा
१	सार्वजनिक शौचालय	२	०	१	०	०	०	१	४
२	फोहोर पानी प्रशोधन शाला	०	०	०	०	०	०	०	०
३	पिउने पानी प्रशोधनशाला	०	०	०	०	०	०	०	०
४	फोहोर फाल्ने किटानी ठाँउ	०	०	०	०	०	०	०	०
५	वायो ग्यास प्लान्ट	०	०	०	०	०	०	०	०
६	सरसफाई मजदुर	०	०	०	०	०	०	०	०
७	दमकल	०	०	०	०	०	०	०	०
८	एम्बुलेन्स	०	०	०	०	०	०	०	०

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५ जेष्ठ

२८. बैंक तथा वित्तीय सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा हाल बैंक स्थापना भइ कारोवार संचालनको प्रक्रियामा रहेको छ ।

२९. धार्मिक स्थल सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा रहेका धार्मिक स्थलहरूमा मुख्यगरी हिन्दु धर्म संग सम्बन्धित मन्दिर हरु रहेका छन भने अन्य धर्म संग सम्बन्धित धार्मिक स्थलहरू यहाँ रहेका छैनन । यो गाउँपालिकामा धार्मिक स्थलहरूको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र स	देउता र मन्दिर	वडा नं.	स्थान
१	मष्टा मन्दिर	१ देखि ९	सबै वडाहरूमा
२	क्षेत्रपाल मन्दिर	३	राख्मा
३	कालिका मन्दिर	१	सिस्ने आले
४	चोखालो मन्दिर	१	स्यापी
५	भवानी देवी मन्दिर	१	स्यापी
६	मष्टो महाकाल	१	हरालापानी
७	रमाला बज्यै	१	हरालापानी
८	चमला बजै मन्दिर	३	ताँगा
९	बर्मा मन्दिर	८	जुंगाथापाचौर

१०	मालिका मन्दिर	८	बस्नेवरा
११	जोगीदेउ मन्दिर	३ ७ ९	ताँगा बुर्दा नाहडा
१२	बटुक भैरव	७	भिउँस
१३	बजै मन्दिर	५	थालारैकर
१४	शिव मन्दिर	५	थालारैकर
१५	चौमालादेवी मन्दिर	५	थालारैकर
१६	रमाला मन्दिर	५	थालारैकर
१७	माइ मन्दिर	५	थालारैकर
१८	मालिका मन्दिर	५	थालारैकर

श्रोत: स्थानीय जानकारहरु

३०. विद्यालय

३०.१. विद्यालयको संख्यात्मक विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा स्कुल जाने उमेरका (५ देखि १४ वर्ष सम्मका) ४०६५ जना अर्थात २६% जनसंख्या रहेको छ । यो उमेर भन्दा माथिको जनसंख्या पनि विद्यालयमा पढ्ने गर्छ । हाल यो गाउँपालिकामा कुल ४२ वटा सरकारी र एउटा निजी विद्यालयहरु रहेका छन जसमध्ये सरकारी विद्यालयहरुमा ३ वटा उच्च मावि, ४ वटा माध्यमिक विद्यालय, ६ वटा निमावि र २९ वटा प्राथमिक विद्यालय रहेका छन । जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र स	विवरण	सरकारी	सामुदायिक	निजी	कुल जम्मा	कैफियत
१	प्राथमिक विद्यालय	२९	०	१	३०	
२	निम्न माध्यमिक विद्यालय	६	०	०	६	
३	माध्यमिक विद्यालय	४	०	०	४	
४	उच्च माध्यमिक विद्यालय	३	०	०	३	
५	क्याम्पस	०	०	०	०	
६	प्राविधिक शिक्षालय	०	०	०	०	
	जम्मा	४२	०	१	४३	

श्रोत: शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा

३०.२.विद्यालयमा शौचालय सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा रहेका कुल ४३ वटा सरकारी विद्यालयको वारेमा चर्चा गरिएको छ नीजि विद्यालयको आफ्नो भवन नभएकाकारण शौचालयका वारेमा उल्लेख गरिएको छैन तर भाडमा रहेका विद्यालयमा शौचालय रहेको छ । हाल शिवालय गाउँपालिकाका ४२ वटा विद्यालय मध्ये सबैमा चर्पी रहेकाछन भने २ वटा विद्यालयमा शिक्षक तथा छात्र छात्राका लागि अलग अलग चर्पी को व्यवस्था छ त्यसै गरी छात्र छात्राका लागि छुट्टा छुट्टै चर्पी भएका विद्यालयहरु ६ वटा रहेकाछन । विद्यालयमा भएका शौचालय सम्बन्धी विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	कुल विद्यालय संख्या	चर्पी नभएका विद्यालय संख्या	चर्पीको विवरण (विद्यालय संख्या लेख्ने)				
			सबैले एउटै प्रयोग गर्ने	छात्र छात्रालाई छुट्टै भएको	शिक्षक विद्यार्थी लाई छुट्टै भएको	अपाङ्ग मैत्री	कैफियत
१	५	०	४	१	०	०	
२	५	०	५	०	०	०	
३	५	०	५	०	०	०	
४	२	०	२	०	०	०	
५	३	०	३	०	०	०	
६	५	०	२	२	१	०	
७	७	०	६	१	०	०	
८	६	०	६	०	०	०	
९	४	०	१	२	१	०	
	४२	०	३४	६	२		

श्रोत: शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा

३०.३.तहगत शिक्षक सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा रहेका कुल ४२ वटा सरकारी विद्यालयका कार्यरत शिक्षकहरु, बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालय कर्मचारीहरुको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

तह	स्वीकृत दरवन्दीमा कार्यरत	राहत तथा अनुदान	शिक्षण सिकाइ सहयोग अनुदानमा कार्यरत	जम्मा
प्रा वि	६५	३४	६	१०५
नि मा वि	१३	१३	३	२९
मा वि	५	७	३	१५
उच्च मा वि	३	५	०	८
शिक्षक जम्मा				१५७
बाल विकास शिक्षक जम्मा				३२

विद्यालय कर्मचारी				
	कार्यालय सहायक			७
	कार्यालय सहयोगी			४२
विद्यालय कर्मचारी				४९
जम्मा				२३८

श्रोत: शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा

३०.४. शिक्षक तथा विद्यार्थी अनुपात सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा रहेका ४२ वटा सरकारी विद्यालय तथा बालविकास केन्द्रहरूमा कार्यरत १४४ जना शिक्षक त्यो क्षेत्रमा अद्ययनरत ५७४२ विद्यार्थीको लागि पर्याप्त हुन कि हैनन भन्ने हिसावले विवरण संकलन गरिएको छ । जसको आधारमा यहाका औषत शिक्षक विद्यार्थी अनुपात ३९.८७ रहेको छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र स	विद्यालयको नाम	विद्यार्थी संख्या	शिक्षक संख्या	शिक्षक विद्यार्थी अनुपात	कैफियत
१	विरेन्द्र मा वि जुंगाथापाचौर	३७८	१२	३१.५	
२	सरस्वती मा वि सिमा	३०९	१२	२५.७५	
३	इन्द्रज्योति मा वि थालारैकर	५६९	१०	५६.९	
४	चन्द्र दिपक मा वि नाहडा	४०२	६	६७.	
५	ने रा मा वि स्यापी	४६५	५	९३.	
६	सरस्वती मा वि टाटा	३७६	७	५३.७१	
७	खडगदेवी मा वि टुनीवगर	२०७	४	५१.७५	
८	चन्द्रज्योती आ वि भिउस	२१८	६	३६.३३	
९	ने रा आ वि सिस्ने	२१२	५	४२.४	
१०	ने रा आ वि लिस्पानी	१०७	४	२६.७५	
११	सरस्वती आ वि जाँत	१५६	४	३९.	
१२	हिमालय आ वि डुंग्रा	१६०	३	५३.३३	
१३	सरस्वती आ वि नेपा	१२१	३	४०.३३	
१४	सरस्वती प्रा वि सालकाडाँडा	७७	२	३८.५	
१५	सुर्यज्योती प्रा वि काफलगैरी	७८	१	७८.	
१६	कालिका प्रा वि डुंग्रा	१२१	३	४०.३३	

शिवालय गाउँपालिका जाजरकोट पार्श्व चित्र ०७५

१७	इन्द्रज्योती प्रा वि लयकाँडा	५६	३	१८.६७	
१८	चन्द्रसुर्य प्रा वि नेपा	७७	१	७७.	
१९	इन्द्रधनुश प्रा वि सिमा	७५	३	२५.	
२०	नवज्योती प्रा वि राख्मा	३९	२	१९.५	
२१	चम्बालादेवी प्रा वि ताँगा	६७	३	२२.३३	
२२	हनुमान प्रा वि घोडाछाल	१०१	३	३३.६७	
२३	हिमालय प्रा वि काउला	६२	४	१५.५	
२४	जनकल्याण प्रा वि सल्लेरी	७२	३	२४.	
२५	रुमालादेवी प्रा वि मान्डेरा	७३	२	३६.५	
२६	देउराली प्रा वि रिसिना	७७	३	२५.६७	
२७	मालिका प्रा वि सुंगरखाल	१०२	३	३४.	
२८	कालिका प्रा वि नर्ने	११८	३	३९.३३	
२९	सरस्वती प्रा वि बुर्दा	५०	१	५०.	
३०	बालज्योती प्रा वि मानटुरा	३०	१	३०.	
३१	शान्ति प्रा वि मालुबेला	१४९	३	४९.६७	
३२	विरेन्द्र प्रा वि जुँगाथापाचौर	८६	२	४३.	
३३	जनता प्रा वि लिसपानी	१०२	३	३४.	
३४	विध्यासरस्वती प्रा वि डाँडालिस्पानी	५६	२	२८.	
३५	मस्टा प्रा वि पोखरा	२३	२	११.५	
३६	लक्ष्मी प्रा वि बस्नेउरा	५७	३	१९.	
३७	कालिका प्रा वि नान्ने	४१	३	१३.६७	
३८	सुर्योदय प्रा वि तुसारे	७१	२	३५.५	
३९	नवप्रतिभा प्रा वि बालुवा	११६	२	५८.	
४०	ज्ञानकुन्ज प्रा वि नाहड	६३			बालविकास मात्र
४१	जनज्योती प्रा वि टाटा	२३			बालविकास मात्र
४२	जीवनज्योती प्रा वि बिउरेकुना	१८			बालविकास मात्र
	जम्मा	५७४२	१४४	३९.८७	

श्रोत: शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा

३१. सडक सञ्जाल सम्बन्धी विवरण

सडक विस्तारको क्रममा रहेको यो गाउँपालिकाभित्रका सबै वडाहरुमा सडक भर्खर जोडिने क्रममा रहेको छ । गाउँपालिकाभित्र प्रायजसो सडकहरु निर्माणाधीन अवस्थामा रहेका छन् भने केही सडकहरु निर्माण शुरु हुने अवस्थामा छन् । हाल सम्म यो गाउँपालिका भित्र रहेको सडक हरुको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र स	सडकको नाम	पालिका भित्र सडकको अवस्थिति		पालिका भित्रको दुरी	हालको अवस्था
		देखि	सम्म		
१	छेडाकचाली	छेडा	कचाली	३३ कि मि	निर्माणाधीन
२	बालुवा सानीमेला	बालुवा	सानीमेला	३१ कि मि	निर्माणाधीन
३	मोर्क आले	मोर्क	आले	७ कि मि	निर्माणाधीन
४	शिवालय सिमा	शिवालय	सिमा राग्मा	४ कि मि	निर्माणाधीन
५	शिवालय खनेटा	शिवालय	खनेटा	१० कि मि	निर्माणाधीन
६	रिटा ताँगा	रिटा	ताँगा	४ कि मि	निर्माणाधीन
७	कल्याणा थाला	कल्याणा	थाला	५ कि मि	निर्माणाधीन
८	भम्प आले सडक	भम्प	आले	१० कि मि	खन्न बाँकी
९	नेरा मा वि स्यापी राम्री डाँडा	स्यापी	राम्रीडाँडा	५ कि मि	खन्न बाँकी
१०	चौवारी देखि आ वि सिरने सम्म	चौवारी	सिरने	५ कि मि	निर्माणाधीन
११	दह हुँदै साल्का डाँडा सरस्वती प्रा वि	दह	साल्काडाँडा	२.५ कि मि	निर्माणाधीन
१२	जुगेनादेखि तलीगाउँ सम्म	जुगेखोली	तलीगाउँ	३ कि मि	बाँकी
१३	तिमिलेतरा काशेटाकुरा	तिमिलेतरा	काशेटाकुरा	१० कि मि	निर्माणाधीन
१४	तुला गैरा डुंग्रा	तुला गैरा	डुंग्रा	१२ कि मि	निर्माणाधीन
१५	ढडमेला डुंग्रा हुँदै लयकाँडा	ढडमेला	लयकाँडा	२२ कि मि	खन्न बाँकी
१६	शिवालय देखि टाटा हुँदै चिउदुवा	शिवालय	चिउदुवा	२६ कि मि	निर्माणाधीन
१७	टाटा तिमिलेपाखा चिउदुवा	टाटा	चिउदुवा	२२ कि मि	बाँकी
१८	पानीखाना टाटा	पानीखाना	टाटा	११ कि मि	बाँकी
१९	राग्मा ताँगा देउली अधेरीमेला हुँदै चिउदुवा	राग्मा	चिउदुवा	८ कि मि	बाँकी
२०	मयलतडा लिस्पानी	मयलतडा	लिस्पानी	१० कि मि	निर्माणाधीन
२१	नेरा मा वि देखि नान्ने	ने रा मा वि	नान्ने	५ कि	निर्माणाधीन
२२	ने रा मा वि देखि पाखा हुँदै	ने रा मा वि	जुंगाथापाचौर	७ कि	निर्माणाधीन

	जुंगाथापाचौर				
२३	शिवालय देखि ८ नं वडा कार्यालय जोड्ने	शिवालय	वडा नं ८	५ कि मि	बाँकी

श्रोत: गाउँ/नगरपालिका तथा वार्ड कार्यालयहरु

३२. व्यापारिक केन्द्र सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकाका व्यवसायीहरुले कारोवार गर्ने मुख्य वजार बाँके जिल्लाको नेपालगंज हो । छिमेकी जिल्ला सुर्खेत तथा सल्यानको सल्लीबजार समेतमा कारोवार हुन्छ । तर यस खण्डमा गाउँपालिकाभित्र रहेका व्यापार केन्द्रहरुको विवरण संकलन गरीएको छ । जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र स	व्यापारिक केन्द्रको नाम	पुरा ठेगाना	व्यापार हुने मुख्य वस्तु तथा सेवाहरु	वडा नं
१	छेडाचौर बजार	सिमा	खुद्रा खाद्य जडिवुटी होटेल	१
२	मोर्क बजार	सिमा	खुद्रा खाद्य जडिवुटी होटेल मेडिकल	१
३	आले बजार	सिमा	खुद्रा खाद्य घ्यु जडिवुटी होटेल मेडिकल	१
४	कोसे टाकुरा बजार	सिमा	खुद्रा खाद्य घ्यु जडिवुटी होटेल मेडिकल	२
५	ऐरेली बजार	सिमा	खुद्रा खाद्य घ्यु जडिवुटी होटेल मेडिकल	३
६	खनेटा बजार	सिमा	खुद्रा खाद्य घ्यु जडिवुटी होटेल मेडिकल	२
७	चिउदुवा बजार	सिमा	खुद्रा खाद्य घ्यु जडिवुटी होटेल मेडिकल	४
८	टुनी बगर बजार	थालारैकर	खुद्रा खाद्य जडिवुटी होटेल	६
९	ठाँटी बजार	थालारैकर	खुद्रा खाद्य जडिवुटी होटेल	५
१०	कोर्सिना बजार	थालारैकर	खुद्रा खाद्य जडिवुटी होटेल	६
११	बालुवा बजार	जुँगाथापाचौर	खुद्रा खाद्य जडिवुटी होटेल	९
१२	वडाखेत बजार	जुँगाथापाचौर	खुद्रा खाद्य जडिवुटी होटेल	७
१३	ढिकाले बजार	जुँगाथापाचौर	खुद्रा खाद्य जडिवुटी होटेल	७
१४	थापाचौर बजार	जुँगाथापाचौर	खुद्रा खाद्य जडिवुटी होटेल	७
१५	मिल बजार	जुँगाथापाचौर	खुद्रा खाद्य जडिवुटी होटेल	८

श्रोत: गाउँ/नगरपालिका तथा वार्ड कार्यालय

३३. खेल मैदान सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा विद्यार्थीहरु खेलको लागि विद्यालयको कम्पाउण्डमा रहेको खेल मैदान वाहेक व्यवसायी प्रयोजनका लागि निर्माण भएका उल्लेखनीय खेल मैदानहरु छैनन । हाल शिवालय गाउँपालिकाको केन्द्र सिमा

राम्मामा खेलमैदान निर्माणको कार्य भइरहेको छ । शिवालय गाउँपालिकामा रहेका खेल मैदान सम्बन्धी विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र स	खेलमैदानको किशिम	अनुमानित क्षेत्रफल	उपयोगको अवस्था	वडा नं
१	शिवालय	३ रोपनी	निर्माणाधीन	३
२	जुँगाथापाचौर मा वि	२ रोपनी	संचालनमा	७
३	सिमा मा वि	३ रोपनी	संचालनमा	३
४	ने रा आ वि	५ रोपनी	निर्माणाधीन	८
५	ने रा मा वि	५ रोपनी	खन्न बाँकी	१ डाप्केखाली
६	आ वि सिस्ने	२ रोपनी	खन्न बाँकी	१
७	थाला मा वि	५ रोपनी	निर्माणाधीन	५
८	मा वि टुनीबजार	२ रोपनी	खन्न बाँकी	६
९	चन्द्रदिपक मा वि	२ रोपनी	संचालनमा	९
१०	मा वि टाटा	२ रोपनी	संचालनमा	९

श्रोत: फिल्ड अवलोकन २०७५ जेष्ठ

३४. बालबालिका सम्बन्धी विवरण

३४.१. पार्क तथा बालउद्यान सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा बालबालिकाका लागि बाल उद्यान तथा पार्कहरू व्यवस्थापन गरिएका र व्यवसायिक प्रयोजनका लागि खोलिएका छैनन् । यो गाउँपालिका भित्र नीजि विद्यालयहरूले विद्यार्थीलाई खेलाउनको लागि बनाएका ससाना उद्यानहरूको विवरण संकलन गरिएको छैन । यो गाउँपालिकामा व्यवस्थापन गर्न सके प्राकृतिक हिसावका पार्कहरू भने प्रसस्त रहेको छन । हाल यस्तो प्रकारको कुनै पनि पहल नगरिएको हुनाले यहाँ उल्लेख गरिएको छैन ।

३४.२. बाल क्लव सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा बालबालिकाकाको सर्वाङ्गिक विकासका सबै विद्यालयहरूमा बाल क्लव हरू गठन गरी परिचालन गरिएका छन । बालबालिकाको हक हितका लागि बोल्ने, आफ्ना कुराहरू सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरू समक्ष राख्ने तथा क्षमता विकास संग सम्बन्धित विभिन्न कृयाकलापहरू संचालन हुने गर्दछन् ।

३४.३. कामदारको रुपमा घरबाट बाहिर गएका बालबालिकाको विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा दैनिक जिविको पार्जनमा समस्या भएका धेरै घरधुरीहरू रहेका छन जसको वारेमा माथि विस्तृत विश्लेषण गरिएको छ । जीवन निर्वाहकै लागि पनि घरबाट बाहिर गएका बालबालिकाको संख्या पनि

तुलानात्मक रूपमा उच्च हरेको हुनपर्छ । यो गाउँपालिकामा यस सम्बन्धमा सूचना प्राप्त गर्ने प्रयास गरीएता पनि विश्वस्नीय सूचना प्राप्त नभएकाले विस्तृत विवरण समावेश गर्न सकिएको छैन । गाउँपालिकाले यस सम्बन्धमा विवरण तयार गर्नुपर्नेछ ।

३४.४. १८ वर्ष भन्दा कम उमेरमा विवाह गरेका बालबालिकाको विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा बाल विवाह प्रसस्तै भएको छ तर यो संख्या कति छ भन्ने स्पष्ट तथ्याङ्क छैन । पछिल्लो समय संचार तथा सामाजिक संजालको वढ्दो विकास क्रम संगै बाल विवाहले प्रश्राय पाउन थालेको छ । बाल कल्याण समिति तथा महिला तथा बालबालिका विकास कार्यालय संग रहेको तथ्याङ्कको आधारमा हेर्दा २६ बालिका तथा २८ बालकको विवाह १८ वर्ष भन्दा पहिले नै भएको छ । तथापी यो संख्या बढ्न सक्ने अनुमान गरिएको छ ।

३४.५. परिवार विहिन बालबालिकाको विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा परिवार विहिन बालबालिकाहरुको संख्या पनि तुलानात्मक रूपमा बढी भएको पाइएकोछ । परिवारमा अविभावकत्व प्रदान गर्ने व्यक्ति नभएका बालबालिकाहरु आफन्तको संरक्षणमा रहेका बालबालिकाहरु संस्थागत संरक्षणमा रहेका बालबालिकाहरु, सडक बालबालिकाहरु, जेलमा रहेका बालबालिकाहरु लगायत हिंसा यातना पिडित बालबालिकाहरु, वेवारिसे अवस्थामा भेटिएका बालबालिकाहरु विवरण संकलन गरीएको छ । हाल शिवालय गाउँपालिकामा यस्ता प्रकारका कुल १०१ जना बालबालिकाको विवरण फेला परेकोछ जसको परिवार विहिनताको अवस्थाको आधारमा बालबालिकाको संख्या तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्रस	विवरण	बालिका	बालक	जम्मा
१	परिवारको संरक्षण विहिन बालबालिकाको कुल संख्या	२०	२१	४१
२	परिवारमा वयस्क व्यक्ति नभएका बालबालिका संख्या	१०	९	१९
३	आफन्तको संरक्षणमा रहेका बालबालिका संख्या	२०	२१	४१
४	संस्थागत संरक्षणमा रहेका बालबालिका संख्या	०	०	०
५	सडक बालबालिका संख्या	०	०	०
६	जेलमा रहेका बालबालिका संख्या	०	०	०
७	हिंसा यातना पिडित बालबालिका संख्या	०	०	०
८	वेवारिसे अवस्थामा फेला परेका बालबालिका संख्या	०	०	०
९	वेचविखनमा परेका बालबालिका संख्या	०	०	०
	कुल जम्मा	५०	५१	१०१

श्रोत: महिला विकास कार्यालय

३५. महिला हिंसा सम्बन्धी विवरण

कानुनी रूपमा जती धेरै प्रावधानहरू थपिदै आए त्यतिनै धेरै महिला हिंसाका घटनाहरू वढ्दै गएजस्तो देखिएको छ तर वास्तविकत यो भन्दा फरक हो । महिला हिंसाका घटनाहरू पहिले पनि हुन्थे र अहिले पनि हुन्छन तर फरक यति हो पहिले प्रायजसो घटनाहरू परिवार भित्रै दविन्थे भने अहिले सार्वजानिक हुन थालेका हुन । सूचना संचार र सामाजिक संजालको व्यापकताले गर्दा कतिपय घटनाहरू स्वयम पिडितले नचाहादा नचाहादै पनि वाहिरिन थालेका छन भने कतिपय अवस्थमा महिलाहरू आफै पिडा व्यक्त गर्न थालेका छन । हाल शिवालय गाउँपालिकाको पछिल्लो तथ्याङ्कका आधारमा कुल १० जना महिलाहरू हिंसा पिडित पाइएको छ जसमा ६ जना आफ्नै श्रीमान बाट पिडित छन भने विगतमा भएको राजनैतिक द्वन्द्वबाट यो गाउँपालिकाका ५ जना महिला पिडित भएका छन जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र स	विवरण	संख्या	कैफियत
१	घरेलु हिंसा बाट पिडित महिला	०	
२	वेच विखनमा परेको महिला	०	
३	श्रीमान बाट पिडित महिला	६	
४	द्वन्द्व बाट पिडित महिला	४	
५	सामाजिक कुरिति बाट पिडित महिला	०	
	कुल	१०	

श्रोत: महिला तथा बालबालिका शाखा

३६. गाउँपालिका कार्यालय देखि वार्ड कार्यालयको दुरी सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिका क्षेत्रफलका हिसावले जाजरकोट जिल्लाको सबैभन्दा सानो गाउँपालिका हो । यसको क्षेत्रफल १३४.२६ वर्ग किलो मिटर रहेको छ । गाउँपालिका कार्यालय हाल वार्ड नं ३ मा रहेको छ । गाउँपालिकाको कार्यालयलाई आधार मानेर सबै वडा कार्यालयसम्मको दुरीको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नं	पैदल दुरी	गाडी वाटोको दुरी	पैदल पुग्न लाग्ने समय	गाडीमा पुग्न लाग्ने समय	कैफियत
१	५ किमी	१५ कि मि	३ : ३० घण्टा	१ घन्टा	
२	३ किमी	७ कि मि	२ घण्टा	२५ मिनेट	
३	२ किमी	४ कि मि	३० मिनेट	२० मिनेट	सदरमुकाम
४	४ किमी	१० कि मि	१: ३० घण्टा	३५ मिनेट	
५	५ किमी	११ कि मि	२ घण्टा	४५ मिनेट	

वार्ड नं	पैदल दुरी	गाडी वाटोको दुरी	पैदल पुग्न लाग्ने समय	गाडीमा पुग्न लाग्ने समय	कैफियत
६	१० किमी	१० कि मि	३ घण्टा	१ घण्टा	
७	७ किमी	१० कि मि	२ घण्टा	५० मिनेट	
८	६ किमी	१० कि मि	२ घण्टा	३० मिनेट	
९	७ किमी	१७ कि मि	३ घण्टा	१ घण्टा	

श्रोत: गाउँपालिकामा छलफल तथा प्रत्यक्ष फिल्ड अवलोकन

३७. सरकारी कार्यालय सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा सरकारी कार्यालयहरू वन तर्फ रेन्जर पोष्ट तथा गृह तर्फ प्रहरी कार्यालयहरू तथा स्थानीय सरकारको मातहतमा कृषि पशुसेवा स्वास्थ्य तथा महिला विकास विकास शाखाहरू रहेका छन्। गाउँपालिकासंगको समन्वय र सहकार्यमा यी कार्यालयहरूबाट सेवा प्रवाह भइरहेको छ।

३७.१. कृषि सेवाकेन्द्र तथा समुह को कार्यालय सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा कृषि सेवा केन्द्रको एउटा कच्ची भवन रहेको छ। यो गाउँपालिकामा विभिन्न कृषक समुहहरू निर्माण भएका छन्।

३७.२. पशु सेवाकेन्द्र तथा समुह को कार्यालय सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा पशु सेवा केन्द्रको एउटा कच्ची भवन रहेको छ। विभिन्न समुहहरू निर्माण भएका छन्।

३७.३. हुलाक सेवाकेन्द्रको कार्यालय भवन सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा हुलाक कार्यालय वार्ड नं ३, ५ र ७ मा रहेको छ। यो कार्यालय र कार्यरत कर्मचारीहरूको व्यवस्थापनमा गाउँपालिकाले उचित ध्यान पुर्याउनुपर्ने छ।

३७.४. गाउँपालिकाको कार्यालय भवन सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकाका सबै वार्डहरूको आफ्नै कार्यालय भवन छैन। गाउँपालिकाको कार्यालय भवन समेत आफ्नै रहेको छैन। कुल ९ वटा वार्डहरू मध्ये २, ३ र ४ का आफ्नै भवनहरू रहेका छन् भने गाउँपालिका कार्यालय तथा अन्य वडा कार्यालयहरू भाडामा रहेका छन्। जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ।

क्रस	विवरण	भवनको प्रकृति			वार्ड नं	कैफियत
		गोटा	कच्ची	पक्की		
१	गाउँपालिका कार्यालय	२	कच्ची		३	भाडामा

२	वडा कार्यालय भवन	१	कच्ची		३	
३	वडा कार्यालय भवन	१	कच्ची		५	
४	वडा कार्यालय भवन	१		पक्की	७	
५	वडा कार्यालय भवन	१	कच्ची			भाडामा
६	वडा कार्यालय भवन	१	कच्ची			भाडामा
७	वडा कार्यालय भवन	१	कच्ची			भाडामा
८	वडा कार्यालय भवन	१	कच्ची			भाडामा
९	वडा कार्यालय भवन	१	कच्ची			भाडामा
१०	वडा कार्यालय भवन	१	कच्ची			भाडामा

श्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय

३७.५. गाउँपालिकाको कार्यालयको अचल सम्पत्ति सम्बन्धि विवरण

शिवालय गाउँपालिकाको अचल सम्पत्तीको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र स	विवरण	संख्या	स्वामित्व	कैफियत
१	भवन	२	गापा	ऐरेली
२	गाडी	१	गापा	
३	मोटरसाइकल	१४	गाउँपालिका	

श्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय

३७.६. पुल पुलेसा सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा रहेका पुल हरुको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र स	पुल पुलेसाको नाम	खोला / नदी	पुलको प्रकार	निर्माण भएको साल	सहयोग
१	शिवालय	कल्याणा	झो पु	२०७३	दुर्गम क्षेत्र विकास समिति
२	मोर्क कार्कीगाउँ	छेडागाड	झो पु	२०५१	जिल्ला विकास समिति
३	मोर्क भिउस	सिस्नेखोला	झो पु	२०६५	गरीवी निवारण कोष
४	भुम्प सिलाडी	सिस्नेखोला	झो पु	२०६६	जिल्ला विकास समिति
५	ऐरेली मान्दुरा	भिउसखोला	झो पु	२०६५	गरीवी निवारण कोष
६	वडाखेत थाला	भिउसखोला	ट्रस ब्रिज	२०६४	गरीवी निवारण कोष

७	वुर्दा जाँत	भिउसखोला	ट्रस ब्रिज	२०६५	गरीवी निवारण कोष
८	छेडाचौर सल्यान	भेरी नदी	झो पु	२०७४	सल्यान र जाजरकोट मिलेर
९	ने पा खोला सिलाजु	नेपा खोला	ट्रस ब्रिज		दुर्गम क्षेत्र विकास
१०	छेडागाड सडक पुल	छेडागाड	सडक पुल	२०७५	सडक विभाग

श्रोत: वार्ड कार्यालय तथा पुल निर्माणमा काम गरेका गैसस हरु

३८. व्यापार व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिका भित्र रहेका प्रमुख व्यवसायहरूको विवरण संकलन गरिएको छ । सामान्यतया निश्चित क्षेत्र भित्र आवश्यक पर्ने खालका व्यवसायहरूको सुची तयार पारी ती मध्ये कति व्यवसायहरू कतिको संख्यामा रहेका छन् भन्ने हिसावले विवरण संकलन गरिएको छ । हाल शिवालय गाउँपालिकामा संचालन भइरहेका व्यवसायहरूको गणितीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र स	व्यापार व्यवसाय विवरण	संख्या	हालको अवस्था	कैफियत
१	दुग्ध व्यवसायी	०		
२	टेलर्स	२५	संचालनमा	
३	सुनचाँदी व्यवसायी	१८	संचालनमा	
४	भाँडा व्यवसायी	११	संचालनमा	
५	होटल व्यवसायी	४६	संचालनमा	
६	फेन्सी व्यवसायी	२२	संचालनमा	
७	क्लिनिक तथा औषधी व्यवसायी	१२	संचालनमा	
८	तरकारी तथा फलफुल व्यवसायी	३	संचालनमा	
९	इलेक्ट्रोनिक व्यवसायी	२६	संचालनमा	
१०	मासु व्यवसायी	३६	संचालनमा	
११	सैलुन तथा व्युटीपार्लर व्यवसायी	०		
१२	उद्योग	०		

क्र स	व्यापार व्यवसाय विवरण	संख्या	हालको अवस्था	कैफियत
१३	आर्ट व्यवसायी	२	संचालनमा	
१४	वेकरी तथा मिष्ठान्न व्यवसायी	०		
१५	बोर्डिङ स्कुल संचालन	१	संचालनमा	
१६	ठेक्कापट्टा व्यावसायी	१३	संचालनमा	
१७	जुत्ता पसल	०		
१८	किराना पसल	११३	संचालनमा	
१९	फोटो स्टुडियो	२	संचालनमा	
२०	फर्निचर व्यवसायी	०		
२१	राइस मील	१०		
२२	गाडी वर्कसप	१	संचालनमा	
२३	घडिरेडीयो टिभि मर्मत	१६	संचालनमा	
२४	पेट्रोल पम्प	०		
२६	चस्मा पसल उद्योग	०		
२७	ग्यास डिलर	०		
२८	पुस्तक व्यवसायी तथा फोटोकपी	५	संचालनमा	
२९	सहकारी	७	संचालनमा	
३०	मनि ट्रान्सफर	०		
३१	वैक	१		
३२	मदिरा व्यवसाय	५	संचालनमा	
३४	कानुन व्यवसायी परामर्श सेवा	६		
३५	खाजा घर तथा चिया पसल	५४		
३६	ट्युसन सेन्टर	०		
३७	केवुल व्यवसाय	०		
३८	माटाका भाँडा वनाउने व्यवसाय	०		

श्रोत: प्रत्यक्ष अवलोकन तथा उद्योग वाणिज्य संघमा रहेको विवरण

३९. हवाई सेवा सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा हवाईसेवा सुविधा उपलब्ध छैन । यो गाउँपालिका मात्र नभई यो जिल्लामा नै विमान स्थल छैन । गाउँपालिकाका बासिन्दाहरू हवाईयात्रा बाट संघीय राजधानी काठमाडौं जान परेमा बाँके जिल्लाको नेपालगंजबाट जाने आउने गर्दछन ।

४०. पशु वधशाला सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा वार्षिक १ लाख केजी भन्दा बढी किलो मासु खपत हुने गरेको भएपनि यहाँ सुरक्षित वधशाला निर्माण गरिएको छैन । स्थानीय रूपमा गाउँमा मारिने पशुहरू घरधुरीमा नै मारिने गरेकोले यसको त्यती धेरै आवश्यक पनि देखिएको छैन । तर बजार केन्द्रहरूमा विक्रि वितरण गरिने मासुको हकमा सुरक्षित वधशाला हुन जरुरी छ । हाल यो गाउँपालिकामा कुनै पनि पशुवधशाला नभएको हुनाले गणितीय विवरण प्रस्तुत गरिएको छैन ।

४१. शव दाह संस्कार सम्बन्धी विवरण

सामान्यतया शव दाह संस्कारका लागि २ वटा विधिमा जलाउने र गाड्ने पर्दछन । शिवालय गाउँपालिकामा पनि यीनै २ विधिहरू प्रचलनमा रहेका छन । यो विधि प्रयोगमा धर्मका हिसाबले बढी प्रभाव पारेको देखिन्छ । प्रमुख रूपमा हिन्दु धर्मावलम्बीहरूले शवलाई जलाउने र हिन्दु धर्मकै दशनामी नाथहरू तथा इसाईहरूले गाड्ने गरेको पाइएको छ । जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्रस	दाह संस्कारको तरिका	प्रमुख रूपमा संलग्न हुने जाती	प्रमुख रूपमा संलग्न हुने धर्म	दाह संस्कारका प्रमुख स्थानहरू
१	जलाउने	ब्रह्मण, क्षेत्री जनजाती तथा दलित	हिन्दु	छेडा गाड खोला, सेवाला, कुटी बालुवा सानीपिपली
२	गाड्ने	नाथ	हिन्दु	भीउस

श्रोत: प्रत्यक्ष अवलोकन छलफल

४२. व्यवसायिक पकेटक्षेत्र सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा अहिले सम्म कुनै पनि व्यवसायिक पकेट क्षेत्र रहेका छैनन् । विशेष गरी कृषि तथा पशु पालन गतिविधिहरू व्यवसायिक रूपमा संचालनको सम्भावना राम्रो रहेको देखिन्छ । एउटा अध्ययन अनुसार साविकको सिमा गाविसमा बेसारखेतीको उच्च सम्भावना रहेको भन्ने प्रतिवेदनले देखाएको भनाइ छ । यसैगरी वडा नं ३ को घोडाछालमा टिमुर ओखर लिंची आँप माल्टा जुनार तथा गाउँपालिकाको तल्लो भागमा आँप केरा तरकारी अदुवा खेतीको राम्रो सम्भावना रहेको गाउँपालिकाका सम्बन्धित शाखाहरूको भनाइ छ । सम्बन्धित शाखाहरूले दिएको जानकारी अनुसार गाउँपालिकामा रहेको पकेट क्षेत्र विकास का सम्भावनाहरूलाई तपशील बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

पशुपालन तर्फ

क्र सं	सम्भावित पकेट क्षेत्र	सम्भावित ठाउँहरू	हालको अवस्था
१	घाँस खेती	थालरैकर	केही मात्रामा भइरहेको
२	भैंसी पालन	नेपा	केही मात्रामा भइरहेको
३	कुखुरापालन	थालरैकर	केही मात्रामा भइरहेको
४	बाखापालन	जुंगाथापाचौर	केही मात्रामा भइरहेको
कृषि तर्फ			
१	तरकारी खेती	नेपा	केही मात्रामा भइरहेको
२	सुन्तला	रीसिना भिउँस	केही मात्रामा भइरहेको
४	अलैंची	लयखोला	केही मात्रामा भइरहेको
५	ओखर	संगुरखाल	केही मात्रामा भइरहेको
७	कोदो	जुंगाथापाचौर	केही मात्रामा भइरहेको
८	टिमु	जुंगाथापाचौर	केही मात्रामा भइरहेको
९	बेसार	साविक सिमा	केही मात्रामा भइरहेको
१०	अदुवा	सिमा र जुगा	केही मात्रामा भइरहेको

श्रोत: कृषि तथा पशुसेवा शाखा

४३. होटल सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रका होटलहरू मुख्य रूपमा ४ प्रकारका रहेका छन् । खाना तथा आवासको सुविधा भएर सामान्य तालिम हल समेत भएका , खाना तथा आवासको सुविधा भएका, खाना खाने मात्र सुविधा भएका ,सामान्य चिया नास्ता मात्र खाने सुविधा भएका । उल्लेखित होटलहरू मध्ये ९५% भन्दा बढी दर्ता भएका छैनन् । गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका होटल व्यवसाय सम्बन्धी विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्रस	होटलको किशिम	संख्या	स्थान
१	खाना आवास सहित तालीम हल समेत भएको	२	मोर्क शिवालय
२	खाना आवास को सुविधा भएको	४३	छेडाचौर मोर्क शिवालय वालुवा ऐरेली
३	खानाको सुविधा भएको आवास नभएको	३	विभिन्न स्थानहरूमा
४	सामान्य चिया तथा नास्ता पसल	१५१	छेडाचौर मोर्क शिवालय वालुवा ऐरेली आले खनेटा कचाली कोसीना ठाँटी

श्रोत: गाउँपालिकामा रहेको अभिलेख तथा प्रत्यक्ष अवलोकन

४४. सुरक्षा निकाय सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा दुइ वटा प्रहरी कार्यालयहरु रहेका छन । शिवालय इलाका प्रहरी कार्यालयमा २३ जना र छेडाचौर प्रहरी चौकीमा १३ जना दरवन्दी रहेको छ । शिवालय गाउँपालिकामा रहेका प्रहरी कार्यालयहरुको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्रस	सुरक्षा निकायको विवरण	रहेको स्थान	दरवन्दी संख्या	कैफियत
१	इलाका प्रहरी कार्यालय	शिवालय	२३	
२	प्रहरी चौकी	छेडाचौर	१४	

श्रोत: गाउँ/नगरपालिका / जिल्ला प्रहरी कार्यालय

४५. वन्य जन्तु तथा चराचुरुङ्गी सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा २४ वटा सामुदायिक वन रहेका छन भने अन्य राष्ट्रिय वन पनि प्रसस्त रहेको छ । हाल यो गाउँपालिका भित्र मुख्य रूपमा १४ प्रकारका वन्य जन्तु र २९ प्रकारका चराचुरुङ्गीहरु पाइने गरेका छन । केहि प्रमुख वन्य जन्तु तथा चराचुरुङ्गीको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्रस	चराको नाम	क्रस	चराको नाम	क्रस	चराको नाम	कैफियत
१	लुइचे	११	ढुकुर	२१	जुरेली	
२	कालिज	१२	तित्रा	२२	रूपी	
३	चील	१३	मैना	२३	धोविनी	
४	गिद्ध	१४	सुगा	२४	लाटोकोसेरो	
५	काग	१५	भंगेरा र भिगउरी	२५	कोसेरो	
६	न्याउली	१६	गौथली	२६	लामपुच्छे	
७	टकठके	१७	कोइली	२७	कोकले	
८	धागेचरी	१८	च्याखुरा	२८	काकाकलु	
९	श्राद्धे चरा	१९	बाज	२९	महचरी	
१०	कालेकल्चु	२०	चमेरो			

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय

यसैगरी यो गाउँपालिकामा पाइने प्रमुख वन्यजन्तुको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ:

क्रस	वन्य जन्तुको नाम	क्रस	वन्यजन्तुको नाम	क्रस	वन्य जन्तुको नाम	कैफियत
१	बाघ	७	रतुवा	१३	खरायो	
२	भालु	८	वनढाडे	१४	बदेल	
३	स्याल	९	दुम्सी			

क्रस	वन्य जन्तुको नाम	क्रस	वन्यजन्तुको नाम	क्रस	वन्य जन्तुको नाम	कैफियत
४	घोरल	१०	वाँदर			
५	मृग	११	व्वासो			
६	फ्याउरो	१२	न्याउरो			

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय

४६. रुख तथा जडिवुटी सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा प्रसस्त वन क्षेत्र रहेको छ । सबै वनस्पतीको विवरण लिन कठिन हुने भएकोले प्रमुख रूपमा काठ उत्पादन हुने र जडिवुटीहरू को वारेमा विवरण संकलन गरिएको छ । जस अनुसार हाल यो गाउँपालिकामा करिब ८० भन्दा बढी प्रजातिका रुख जन्य वनस्पती तथा फलफुलहरूका प्रजाति रहेका छन । प्रमुख रूपमा २० प्रजातीका जडिवुटीहरू रहेका छन । गाउँपालिका क्षेत्रमा पाइने रुख तथा जडीवुटीका प्रमुख प्रजाती सम्बन्धी विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

शिवालय गाउँपालिकामा पाइने प्रमुख वनस्पती तथा फलफुलहरूको विवरण

वनस्पती तथा फलफुलहरूको नाम

किमु	सल्ला	टुनी	काली	सिउदारो	सीमल	धाइरो
बेरुला	साल	गुराँस	डिमुर	अमाउरो	लेकसल्ला	लामपाते
कोइरेली	खिरो	काउलो	सुन्तला	टीमुर	जामुन	साँधन
रैयाज	ओखर	गायो	औलिसो	निगालो	गुएलो	सिसौ
आँप	कटुस	पैयु	मल्यात	भोगटे	मलायागिरी	लिप्टीस
तजपात	तिजु	लाँकुरी	अमिलो	मेवा	कानचिरो	बकाइनो
ऐसेलु	उत्तीस	बर	बइस	दुदीला	बाँस	अमला
मौवा	फलाँठ	पिपल	खमारी	दबदबे	लौठ सल्ला	खयर
भिमल	खस्रु	समी	औलिलोद	सेतबौरा	मेल	कौभला
कोटिमोरो	बाँझ	काफल	वेत	टुना	तुसारे	भला
साज	पाङ्गर	केरा	कागती	बुद्धचित्र	पिपिरि	शीशिर
घंघारु	बेल	चुत्रो				

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय जाजरकोट

शिवालय गाउँपालिकामा पाइने मुख्य मुख्य जडीवुटीहरू

क्रस	जडिवुटीको नाम	क्रस	जडिवुटीको नाम	क्रस	जडिवुटीको नाम
१	सतुवा	७	कुट्की	१३	तेजपात
२	बोजो	८	अमिलि	१४	सुगन्धवाल
३	चिराइतो	९	पोगचाल्लो	१५	कटुको
४	चुत्रो	१०	शिलाजित	१६	काउलो
५	तितेपाती	११	पाङ्गर	१७	कालोकाफल
६	डालेचुक	१२	कुरिलो	१८	अर्जन
				१९	पाँगर
				२०	सिलपाउरी

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय जाजरकोट

४७. भु संवेदनशिल क्षेत्र सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा भु संवेदनशिल क्षेत्रहरू उल्लेख्य रहेका छन् । भु संवेदनशिल भन्नाले पहिरो जाने क्षेत्र भनिएको हो । पहिरो विभिन्न कारणले जाने गर्दछ । सामान्यतया वर्षायाममा पानी परेसंगै विभिन्न क्षेत्रमा पहिरो जाने गर्छ तर यो खालको पहिरो पानी रोकिए पछि आफैँ रोकिन्छ । यस्तो खालको पहिरोले तत्कालिन अवस्थामा प्रभाव पारेपनि दीर्घकालीन असर पार्दैन । अत्याधिक वर्षाका कारण आएको पहिरोलाई भने यहाँ समावेस गरिएको छैन । दीर्घकालिन असर गर्ने खालका भु संवेदनशिल क्षेत्रहरूको पहिचान गरि यसको निराकरण लागि स्थानीय तह आफैँ परिचालित हुने अवस्था आएको हुनाले यो विवरण संकलन गरिएको हो । हाल यो गाउँपालिकामा रहेको भु संवेदनशिल क्षेत्रको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र सं	पहिरोको नाम	अनुमानित प्रभावित क्षेत्रफल	कहिले बाट सुरु भएको	हालको अवस्था
१	बडीगडी तिदुखोला	२ हेक्टर	२०४९	पहिरो जाँदै गरेको अवस्था
२	मोर्क खोला पहिरो			
३	लम्जेखोला पहिरो			
४	रीठाखोला पहिरो			
५	टाटा पहिरो	१ हेक्टर	२०४६	केही रोकथाम भएको
६	कैना नेपाखोला पहिरो			
७	काप्रा पहिरो			

८	सीमा खेत पहिरो	१ :३० हेक्टर	२०७०	पहिरो जाँदै गरेको अवस्था
९	तिदुखोला			
१०	गुयालकाँडा पहिरो			
११	मष्ट भन्ना			
१२	गैराखोला ढाँटपधेरा			
१३	जामना			
१४	पानीखाना			
१५	पहीरीपाखा			
१६	पिप्सेपाल्त			
१७	ढोलीखोरीया पहिरो			
१८	सिमा पहिरो			
१९	खन्ने गैरा पहिरो	३ हेक्टर	२०३१	पहिरो जाँदै गरेको अवस्था
२०	धिरपन्न पहिरो	१ हेक्टर	२०७०	पहिरो जाँदै गरेको अवस्था
२१	औसीका पहिरो	१ हेक्टर	२०६५	पहिरो जाँदै गरेको अवस्था
२२	काँडा गल्छेना पहिरो	३ हेक्टर	२०६९	पहिरो जाँदै गरेको अवस्था
२३	लिस्पानी पहिरो			
२४	दह पहिरो			
२५	निगालखोला			
२६	कुलागैरा			
२७	ओदालपाटा पहिरा			
२८	खरागाउँ पहिरो			
२९	रीटेखोला पहिरो			

श्रोत: गाउँकार्यपालिका संगको छलफल

४८.जल सम्पदा सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा बाह्रै महिना वग्ने प्रमुख खोला भीउँस खोला हो । भीउँस खोलाका सहायक खोलाहरुमा नेपा खोला तथा थाला खोलाहरु रहेका छन् । यी बाहेक अन्य खोलाहरु समेत रहेका छन् । यो गाउँपालिकामा रहेका जल सम्पदाको संख्यात्मक विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्रस	जलसम्पादाको विवरण	संख्या	हालको प्रयोग	प्रयोग गर्न सकिने संभावना
१	वाह्रै महिना पानी वगने खोला (भीउस खोला, नेपा खोला र थाला खोला)	३	सिँचाई	जल बिद्युत

श्रोत: गाउँकार्यपालिकासंग छलफल

४९. वाली प्रणाली सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिका पहाडी गाउँपालिका भएर पनि विभिन्न प्रकारको तापक्रम भएको हुनाले यहाँ एउटा वाली पाक्न धेरै समय लाग्ने देखि छिटै पाक्ने सम्मको अवस्था छ । यो गाउँपालिकामा लगाइएको वाली प्रणाली तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र स	जग्गा	बेशी मा खेती गरिने वाली			कछाड मा खेती गर्ने वाली			लेकमा खेती गर्ने वाली		
		पहिलो	दोश्रो	तेश्रो	पहिलो	दोश्रो	तेश्रो	पहिलो	दोश्रो	तेश्रो
१	खेत	धान	गहुँ,	मकै	धान	गहुँ	-	-	-	-
२	वारी	मकै,	गहुँ		मकै	गहुँ	०	मकै	कोदो	
३	पाखो							धान		

५०. स्वास्थ्य संस्था सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरुको विवरण संकलन गरिएको छ । जसअनुसार यो क्षेत्रमा प्रसुती गृह १ वटा, स्वास्थ्य चौकी ३ वटा, आयुर्वेदीक औषधालय १ वटा रहेका छन् । यसै गरी विभिन्न बजार केन्द्रहरुमा मेडीकल पसलहरु रहेका छन् । यो क्षेत्रमा स्वास्थ्य चौकी हरु भएपनि आवश्यक औषधीहरु नपाइने तथा कर्मचारीहरु नहुने हुनाले खास सेवा पाउन सकेको अवस्था भने छैन । हाल यो गाउँपालिकामा भएका स्वास्थ्य संस्था सम्बन्धी विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र स	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	संख्या	क्र स	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	संख्या
१	स्वास्थ्य चौकी	३	७	उपस्वास्थ्य चौकी	०
२	प्रसुती गृह	१	८	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०
३	आयुर्वेद औषधालय	१	९	नीजि अस्पताल	०

श्रोत: गाउँपालिका कार्यालय जाजरकोट

५१. रेडियो स्टेसन सम्बन्धी विवरण

यो गाउँपालिकामा हाल रेडियो स्टेसन छैन ।

५२. गाउँपालिकामा कार्यरत गैह्र सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा केही गैह्रसरकारी संस्थाहरु कार्यरत रहेका छन । हाल यो गाउँपालिकामा कार्यरत गैह्र सरकारी संस्थाहरुको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र स	गैससको नाम	कार्यालय रहेको स्थान	पालिकामा दर्ता छ ?	उद्देश्य
१	जनजागरण अभियान	शिवालय १	छ	
२	पश्चिम जाजरकोट	शिवालय ३	छ	
३	ग्रामीण समाज	भेरी न पा ४	छ	
४	पहाडी क्षेत्र विकास अभियान	भेरी न पा ४		

श्रोत: गाउँपालिका कार्यालय

५३. सार्वजनिक शौचालय सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा सार्वजनिक शौचालय रहेका छन । जस मध्ये २ वटा स्थानीय बजार समितिले संचालन गरेको छ भने बाँकी २ वटा गाउँपालिकाले संचालन गरेको छ । जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्रस	शौचालय रहेको स्थान	वार्ड नं	संचालनको अस्था	संचालक
१	मोर्कबजार	१	संचालनमा रहेको	बजार समिति
२	छेडाचौर	१	संचालनमा रहेको	बजार समिति
३	ऐरेली	३	संचालनमा रहेको	गाउँपालिका
४	वडाखेत	७	संचालनमा रहेको	गाउँपालिका

श्रोत: वार्ड कार्यालय

५४. गाउँपालिकामा कार्यरत राजनैतिक दल सम्बन्धी विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा हाल मुख्य रूपमा दुइ वटा राजनीतिक दलहरु रहेका छन । जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र स	राजनैतिक दलको नाम	कार्यालय रहको स्थान	प्रमुखको नाम	कैफियत
१	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी	शिवालय ३	रंगनाथ योगी	
२	नेपाली काँग्रेस	शिवालय ३	पशुपति जैशी	

श्रोत: गाउँपालिका कार्यालय

५५. गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण

सरकार संचालनमा कर्मचारीहरूको आवश्यकता रहन्छ । शिवालय गाउँपालिकामा पनि प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतको नेतृत्वमा उल्लेख्य कर्मचारीहरू कार्यरत रहेका देखिन्छन् । कर्मचारीहरूको दिगो परीचालनको लागि गाउँपालिकाले आफ्नो आर्थिक स्रोत पहिचान गरी आम्दानी बढाउनुपर्ने देखिन्छ । कर्मचारीहरूको विस्तृत विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र सं	नाम	पद	शाखा	सम्पर्क नं	कैफियत
१	धनिराम शर्मा	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत		९७५८००७५८७	
२	काली बहादुर राना	नायब सुब्बा	प्रशासन/योजना		
३	दिप बहादुर बुढा	सह लेखापाल	लेखा		
४	उदय बहादुर राना	आ ले प	लेखा		
५	चन्द्र बहादुर गिरी	खरिदार	वडा सचिव / जिन्सी		
६	मान बहादुर सारु	खरिदार	वडा सचिव		
७	कृष्ण बहादुर रावत	स्वास्थ्य संयोजक (छैटौं)	स्वास्थ्य		
८	मिथुन खड्का	प्रा स	कृषि		
९	किरण कुमार सिंह	ना प्रा स	कृषि		
१०	भिम बहादुर चलाउने	प्रा स	पशु सेवा		
११	चक्र बहादुर सिंह	ना प्रा स	पशु सेवा		
१२	सरस्वती पौडेल	सहायक महिला वि नि	महिला		
१३	तिर्थ बहादुर खत्री	स्रोत व्यक्ति	शिक्षा		
१४	गोपाल बहादुर शाही	इन्जिनियर	प्राविधिक		करार
१५	कर्ण बहादुर शाही	सव इन्जिनियर	प्राविधिक		करार
१६	निरज खड्का	सव इन्जिनियर	प्राविधिक		करार
१७	नवराज शाही	सव इन्जिनियर	प्राविधिक		करार
१८	टेकराज बुढा	सव इन्जिनियर	प्राविधिक		करार
१९	नर बहादुर नेपाली	अ सव इन्जिनियर	प्राविधिक		करार
२०	केशर बहादुर शाही	अ सव इन्जिनियर	प्राविधिक		करार

२१	केशव राज रेग्मी	कम्प्युटर अपरेटर	सूचना		
२२	पवित्रा कुमारी सुनार	सहायक कम्प्युटर अपरेटर	सूचना		
२३	गोपाल बहादुर पुन	सहायक कम्प्युटर अपरेटर	सूचना		
२४	छत्र बहादुर हमाल	सामाजिक सहजकर्ता	सामाजिक विकास		
२५	भिम बहादुर राना	सामाजिक परीचालक	वडा नं १		
२६	मान बहादुर बस्नेत	सामाजिक परीचालक	वडा नं २		
२७	पदम बहादुर थापा	प्रशासन सहायक	वडा नं ३		
२८	आशीराम रेग्मी	सामाजिक परीचालक	वडा नं ४		
२९	टोपेन्द्र कुमार शाही	प्रशासन सहायक	वडा नं ५		
३०	वीर बहादुर सिंह	सामाजिक परीचालक	वडा नं ६		
३१	ऐन बहादुर शाही	प्रशासन सहायक	वडा नं ७		
३२	प्रेम बहादुर बोहरा	सामाजिक परीचालक	वडा नं ८		
३३	बिरेन्द्र खड्का	सामाजिक परीचालक	वडा नं ९		
३४	प्रकाश घर्ति	हल्का सवारी चालक	गाउँपालिका स्तर		
३५	नन्द बहादुर रावत	कार्यालय सहयोगी	गाउँपालिका स्तर		
३६	भिम बहादुर शाही	कार्यालय सहयोगी	गाउँपालिका स्तर		
३७	मदनलाल कार्की	कार्यालय सहयोगी	गाउँपालिका स्तर		
३८	नर बहादुर बुढा	कार्यालय सहयोगी	गाउँपालिका स्तर		
३९	प्रज्वल शर्मा	कार्यालय सहयोगी	गाउँपालिका स्तर		
४०	धर्मेन्द्र शर्मा	कार्यालय सहयोगी	गाउँपालिका स्तर		
४१	चन्द्र बहादुर राना	कार्यालय सहयोगी	वडा नं १		
४२	वीर बहादुर बस्नेत	कार्यालय सहयोगी	वडा नं २		
४३	हस्त बहादुर थापा	कार्यालय सहयोगी	वडा नं ३		
४४	चन्द्र बहादुर बुढा	कार्यालय सहयोगी	वडा नं ४		
४५	रमेश रेग्मी	कार्यालय सहयोगी	वडा नं ५		
४६	दान बहादुर शाही	कार्यालय सहयोगी	वडा नं ६		
४७	गोपाल बहादुर शाही	कार्यालय सहयोगी	वडा नं ७		
४८	प्रेम बहादुर वली	कार्यालय सहयोगी	वडा नं ८		

४९	उमेश बहादुर बुढा	कार्यालय सहयोगी	वडा नं ९		
५०	दिपा कुमारी बुढा	अ न मी	स्वास्थ्य		सिमा स्वास्थ्य चौकी
५१	शर्मिला गिरी	अ न मी	स्वास्थ्य		थालारैकर
५२	स्वीकृति गिरी	अ न मी	स्वास्थ्य		थालारैकर
५३	सिता रेग्मी	कार्यालय सहयोगी	स्वास्थ्य		थालारैकर
५४	श्याम कुमार शाही	सव इन्जिनियर	प्राविधिक		NCCSP
५५	टेकेन्द्र पुन	ना प्रा स	कृषि		एक गाउँ एक प्रा.
५६	सुजन गिरी	ना प्रा स	कृषि		एक गाउँ एक प्रा.
५७	लिलन रेग्मी	प स्वा ना प्रा स	पशु सेवा		एक गाउँ एक प्रा.
५८	मान बहादुर खत्री	प स्वा ना प्रा स	पशु सेवा		एक गाउँ एक प्रा.
५९	लिला कुमारी घर्ती	जे टी ए	पशु सेवा		रा यो आ

श्रोत: शिवालय गाउँपालिका प्रशासन शाखा

५६. गाउँपालिकामा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूको विवरण

शिवालय गाउँपालिकामा २०७४ को वैसाखमा नेपालमा गणतन्त्र स्थापना पछिको पहिलो स्थानीय निर्वाचन भएको छ । गाउँपालिकामा १ जना अध्यक्ष, १ जना उपाध्यक्ष, ९ जना वार्ड अध्यक्ष सहित कुल ४७ जना सदस्यहरू निर्वाचित भएका छन् । जसमा अध्यक्ष उपाध्यक्ष सहित ३२ स्थानमा नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीले विजय हासिल गरेको छ भने १५ स्थानमा नेपाली कांग्रेसले विजय हासिल गरेको छ । निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्रस	जनप्रतिनिधिको नाम	पद	उमेर	लिंग	शैक्षिक योग्यता	चुनाव जितेको राजनैतिक दल
१	नरेन्द्र कुमार शाही	अध्यक्ष	३६	पुरुष	एम एड	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
२	कुमारी थापा	उपाध्यक्ष	४२	महिला	८ कक्षा	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
३	मान बहादुर पुन	वडा अध्यक्ष १	६०	पुरुष	एस एल सी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
४	कृष्ण बहादुर राना	वडा सदस्य		पुरुष		नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
५	रामसरी राना	महिला सदस्य		महिला		नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
६	भद्री दमाइ	दलित म सदस्य		महिला		नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
७	चन्द्र बहादुर पुन	वडा सदस्य		पुरुष		नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
८	प्रेम बहादुर बस्नेत	वडा अध्यक्ष २	३०	पुरुष	१२ पास	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी

क्रस	जनप्रतिनिधिको नाम	पद	उमेर	लिंग	शैक्षिक योग्यता	चुनाव जितेको राजनैतिक दल
९	गोपाल बहादुर घर्ती	वडा सदस्य	३६	पुरुष	१२ पास	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
१०	बाल कुमारी बस्नेत	महिला सदस्य	३१	महिला	१२ पास	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
११	लालसरा कामी	दलित म सदस्य	४६	महिला	साधारण	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
१२	अमान शाही	वडा सदस्य	५१	पुरुष	साधारण	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
१३	प्रेम देव शर्मा	वडा अध्यक्ष ३	४०	पुरुष	१२ पास	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
१४	हर्क बहादुर बुढा	वडा सदस्य	५५	पुरुष	साधारण	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
१५	मंगली थापा	महिला सदस्य	५०	महिला	साधारण	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
१६	नैनसरा नेपाली	दलित म सदस्य	३६	महिला	साधारण	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
१७	वीर बहादुर बुढा	वडा सदस्य	५०	पुरुष	१० पास	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
१८	तेज बहादुर बुढा	वडा अध्यक्ष ४	३७	पुरुष	आइ एड	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
१९	कम्मखर जैशी	वडा सदस्य	४३	पुरुष	साधारण	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
२०	सुर्जकली बुढा	महिला सदस्य	४८	महिला	साधारण	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
२१	विर्मादेवी कामी	दलित म सदस्य	४०	महिला	साधारण	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
२२	गंग बहादुर बुढा	वडा सदस्य	३८	पुरुष	१२ पास	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
२३	चित्र प्रसाद रेग्मी	वडा अध्यक्ष ५	४९	पुरुष	एस एल सी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
२४	कर्ण खत्री	वडा सदस्य	४८	पुरुष	साधारण	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
२५	लक्ष्मी देवी रेग्मी	महिला सदस्य	५४	महिला	साधारण	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
२६	नैनसरा कामी	दलित म सदस्य	५४	महिला	साधारण	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
२७	प्रेम भाट क्षेत्री	वडा सदस्य	५२	पुरुष	साधारण	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
२८	भक्त बहादुर थापा मगर	वडा अध्यक्ष ६	४२	पुरुष	बि एड	नेपाली काँग्रेस
२९	भिम बहादुर शाही	वडा सदस्य	५५	पुरुष	साधारण	नेपाली काँग्रेस
३०	सिर्जना शाही रेग्मी	महिला सदस्य	२८	महिला	आइ एड	नेपाली काँग्रेस

क्रस	जनप्रतिनिधिको नाम	पद	उमेर	लिंग	शैक्षिक योग्यता	चुनाव जितेको राजनैतिक दल
३१	गोल्मी कामी	दलित म सदस्य	४१	महिला	साधारण	नेपाली काँग्रेस
३२	जया रोकाया	वडा सदस्य	३८	पुरुष	५ कक्षा	नेपाली काँग्रेस
३३	बिरवल खत्री	वडा अध्यक्ष ७	३३	पुरुष	बि एड	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
३४	रंगनाथ योगी	वडा सदस्य	३३	पुरुष	बि एड	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
३५	भुमीसरा बुढा	महिला सदस्य	३०	महिला	साधारण	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
३६	बिमला वि क	दलित म सदस्य	२५	महिला	एस एल सी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
३७	रामे बुढा	वडा सदस्य	४५	पुरुष	साधारण	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी
३८	जसवीर वली	वडा अध्यक्ष ८	४०	पुरुष	एस एल सी	नेपाली काँग्रेस
३९	कृष्ण प्रसाद रेग्मी	वडा सदस्य	४१	पुरुष	१० कक्षा	नेपाली काँग्रेस
४०	सरस्वती नेपाली	महिला सदस्य	२४	महिला	साधारण	नेपाली काँग्रेस
४१	बाल्मीदेवी नेपाली	दलित म सदस्य	४५	महिला	साधारण	नेपाली काँग्रेस
४२	करसिंह कठायत	वडा सदस्य	४५	पुरुष	साधारण	नेपाली काँग्रेस
४३	दिपक बहादुर खड्का	वडा अध्यक्ष ९	३०	पुरुष	एम ए	नेपाली काँग्रेस
४४	तुल बहादुर बुढा	वडा सदस्य	२९	पुरुष	एस एल सी	नेपाली काँग्रेस
४५	बिपना बुढा	महिला सदस्य	२५	महिला	एस एल सी	नेपाली काँग्रेस
४६	भीमसरा नेपाली	दलित म सदस्य	४६	महिला	साधारण	नेपाली काँग्रेस
४७	डिले बुढा	वडा सदस्य	४५	पुरुष	एस एल सी	नेपाली काँग्रेस

श्रोत: गाउँपालिका को अभिलेख

५७. समग्र अवस्था र निष्कर्ष

समग्रमा गाउँपालिकाको वर्तमान यथार्थता प्रस्तुत भएको छ । यो गाउँपालिकाको जीवन निर्वाहको अवस्था हेर्ने हो भने अझैपनि ८ महिना धान्न पनि धौ धौ पर्ने अवस्था छ । अरुको देखासिकी भन्दा गाउँपालिकाले आफुसंग भएको प्रकृति प्रदत्त उपहारको सही र व्यवस्थित प्रयोग गर्दै सम्भवानाको खोजी गर्नपर्दछ । यो गाउँपालिका सामरीक महत्वको भएको र प्रदेश राजधानीको नजिक रहेको कारण कृषि पशु क्षेत्रको व्यवसायिकरण व्यवसायिक पकेट क्षेत्रको विकास धार्मिक तथा साँस्कृतिक पर्यटन क्षेत्रको विकास गरी व्यवसाय तथा रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्न सके गाउँपालिका क्षेत्रमा बढ्दै गएको युवा पलायन बाध्यात्मक बैदेशिक रोजगारलाइ घटाउन सकिन्छ । यसका लागि वर्तमान यथार्थता भित्र रहेर आवधिक वृहत्तर गुरु योजना तयार गर्नु पर्ने देखिन्छ । गाउँपालिकाका समग्र जनप्रतिनिधि, कर्मचारीहरु तथा जनसमुदायहरुको अतुलनीय सहयोग र समर्पणले यो वस्तुगत विवरण तयार भएको हो । यसको समुचित उपयोग गरी वस्ती स्तर देखि नै योजना तर्जुमा प्रक्रीयालाइ व्यवस्थित गराउनुका साथै उपलब्ध साधन स्रोतहरुको सदुपयोग, संघीय, प्रदेश तथा अन्य विकास साझेदारहरुसंगको प्रभावकारी सहकार्य, समन्वय गर्न सके शिवालय गाउँपालिका चाँडै नै समृद्ध गाउँपालिका वन्न सक्नेछ ।

